

T.C.
ERZİNCAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ ve EDEBİYATI ANABİLİM DALI

ARİF NİHAT ASYA'NIN ŞİİRLERİNDE
DEĞERLER ETRAFINDA TEMATİK BİR
ÇALIŞMA

Yüksek Lisans Tezi

Merve Nur SEZGİN

Danışman

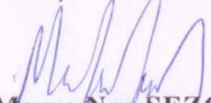
Yrd. Doç. Dr. Ahmet Fikret KILIÇ

Erzincan-2017

TEZ BİLDİRİMİ

"Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde Değerler Etrafında Tematik Bir Çalışma" isimli "**Yüksek Lisans**" tezim tarafımda intihal programı ile incelenmiştir. Buna göre tezimde bilimsel etik ihlali ve intihal olarak nitelendirilebilecek herhangi bir durum olmadığını taahhüt ederim.

Bu çalışmadaki tüm bilgilerin, akademik ve etik kurallara uygun bir biçimde elde edildiğini; aynı zamanda bu kural ve davranışların gerektirdiği gibi, bu çalışmanın özünde olmayan tüm materyal ve sonuçları tam olarak aktardığımı ve referans gösterdiğimi beyan ederim.

Merve Nur SEZGIN

TEZ KABUL TUTANAĞI
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Bu alışma, Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalının Türk Dili ve Edebiyatı
Bilim Dalında jürimiz tarafından **Yüksek Lisans** Tezi olarak Kabul edilmiştir.

Danışman / Jüri :Yrd. Doç. Dr. Ahmet Fikret KILIÇ

Jüri :Prof. Dr. Turgut KARABEY

Jüri :Prof. Dr. Erdoğan ERBAY

ARIF NİHAT ASYA'NIN ŞİİRLERİNDE DEĞERLER ETRAFINDA TEMATİK BİR ÇALIŞMA

Merve Nur SEZGİN

Erzincan Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Türk Dili ve Edebiyatı
Anabilim Dalı Yüksek Lisans Tezi, Eylül 2017

Tez Danışmanı: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Fikret KILIÇ

ÖZET

Bu çalışma, Türk edebiyatında önemli bir yere sahip olan; edebiyattan tarihe, tarihten siyasete birçok eseri olan Cumhuriyet dönemi şairlerinden Arif Nihat Asya'nın şiirlerini, değerlerimiz etrafında tematik bir incelemeden ibarettir.

Bu çalışmanın amacı, Arif Nihat Asya'nın eserlerinde hangi değerlerin ele alındığını ve nasıl işlendiğini ortaya koymaktır.

Çalışmamızın birinci kısmında “değer” kavramı üzerinde durulmuştur. Şiir kitaplarının taranması sonucunda belirlenen değerleri ifade eden anahtar sözcükler veya ilgili dize, dörtlük ya da beyitler tespit edilmiştir.

“Değerler” tespit edilerek hangi değerlere sahip olunması gerektiğini ve gelecek nesillere intikâl etmesi gereken değerlerimizin bu eserlerde nasıl ifade edildiği ortaya konulmuştur. Belirlenen değerlerin ihtivası doğrultusunda her değer kendi başlığı altında yorumlanmıştır.

Anahtar kelimeler: Arif Nihat Asya, Şiir, Değerler.

ARİF NİHAT ASYA’S POETRY IS A THEMATIC WORK AROUND VALUES

Merve Nur SEZGİN

**Erzincan University, Institute of Social Sciences, Department of Turkish
Language and Literature**

M. A. Thesis, September 2017

Thesis Supervisor: Yrd. Doç. Dr. Ahmet Fikret KILIÇ

ABSTRACT

This work is an important part of Turkish literature, politics from literature to history a lot of Works, from republic an poets Arif Nihat Asya’s poems, our values are based an a thematic review around.

The aim of this study is Arif Nihat Asya’s Works what value is reveal handed in and how it was processed.

In the first part of our work concept of value is emphasized. The key words experssing the values determined as the result of the screening of poetry boks or the corresponding strings are determined.

What “values” should be possessed by determining the values and how values that should be possed toour future generations are expressed in these work.

Keywords: Arif Nihat Asya, poem, values.

ÖNSÖZ

Değer, insanı değerli kılan, üstün niteliklerin bütünüdür. Değerler sayesinde insan doğru düşünür, doğru muhakeme eder, doğru ve erdemli davranışlar içerisinde bulunabilir. Değer, insanlar için iyi ve kötünün temel belirleyicisidir. Adalet, sevgi, saygı, hoşgörü, yardımlaşma, cesaret, doğruluk vb. değerler toplumsal değerlerimizdir. Bu değerlerin odak noktasında insan vardır.

Bireysel tecrübelerin topluma aktarılma biçimlerinden birini edebiyat oluşturmaktadır. Bu nedenle edebî eserlerde değerlerimize çokça yer verilmiştir. Özellikle, edebi türlerden en çok şiire yer verilmiştir. İnsanın duygu ve anlam dünyasına seslenmenin bir imkânı olarak şiir ve değer kavramları birbiriyle bütünleşebilir. Şiirler değerleri anlatmak için bir araç olarak kullanılabilir. Anlatılmak istenilen değerler doğrudan verilmek yerine şiir aracılığıyla sezdirilerek okuyucuya iletilir. Değerlerin kalıcı olabilmesi için okuyucunun onu sezerek içselleştirmesi amaçlanır.

Bu çalışmada, Cumhuriyet dönemi şairlerimizden Arif Nihat Asya'nın şiirlerinde temayı oluşturan değerler üzerinde durulmuştur. Arif Nihat Asya'nın şiirlerinde mevcut olan değerlere odaklanarak “ideal insan”a ulaşılmaya çalışılmıştır.

Bu çalışmamın ortaya çıkmasında yardımcı olan danışmanım Sayın Yrd. Doç. Dr. Fikret KILIÇ'a, benden yardımlarını esirgemeyen, teşvik ve yönlendirmeleriyle iştiyakımı artıran değerli hocalarım Prof. Dr. Turgut KARABEY ve Prof. Dr. Selçuk ÇIKLA'ya, çalışmamda beni destekleyen ve yardımlarını esirgemeyen değerli hocalarım Yrd. Doç. Dr. Bülent ŞİĞVA ve Yrd. Doç. Dr. Hüsrev AKIN'a teşekkürlerimi ve saygılarımı sunuyorum. Ayrıca çalışmamın oluşmasında büyük katkısı olan desteği, sevgisi ve sabrı ile daima yanımda olan, yürüdüğüm bu yolda hiçbir zaman yanımdan ayrılmayan sevgili aileme ve eşime sonsuz teşekkür ediyorum. Merve Nur SEZGİN

Erzincan-2017

İÇİNDEKİLER

TEZ BİLDİRİMİ	I
TEZ KABUL TUTANAĞI	II
ÖZET	III
ABSTRACT	IV
ÖNSÖZ	V
İÇİNDEKİLER	VI
GİRİŞ	1
1.Araştırmanın Konusu Ve Önemi	1
2.Araştırmanın Metodu	2
BİRİNCİ BÖLÜM	
ARİF NİHAT ASYA'NIN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ	3
1.1 Aile Çevresi Ve Çocukluğu	3
1.2 Öğrenim Yılları	5
1.3 Aile Hayatı	6
1.4 Meslek Hayatı Ve Öğretmenliği	6
1.5 Gazeteciliği	9
1.6 Kişiliği	10
1.7 Sanatı ve Şiire Başlaması	11
1.8 Eserleri	14
1.9 Arif Nihat Asya'nın Eserlerinin Kronolojisi	15
1.9.1 Şiirleri	15
1.9.2 Nesir Kitapları	16
1.10 Ölümü	17
İKİNCİ BÖLÜM	
EDEBÎ ESERDE TEMATİK DEĞERLER	19
2.1 Değer Nedir?	19
2.4 Değerlerin İşlevleri	21
2.5 Değerlerin Sınıflandırılması	22

2.5.1 Spranger Değer Sınıflandırması	22
2.5.2 Rokeach Değer Sınıflandırması	23
2.5.2.1. Gaye Değerler:	24
2.5.2.2 Vasıta Değerler:	24
2.5.3Schwartz Değer Sınıflandırması.....	24
Schwartz'ın Sınıflandırma grafiği	25

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARİF NİHAT ASYA'NIN ESERLERİNDE TEMATİK DEĞERLER

NELERDİR?	28
3.1 Bayrak	28
3.2 Vatanseverlik.....	35
3.3 Şehitlik	42
3.4Kadın	48
3.4.1 Anne Olarak Kadın	50
3.4.2 Güzelliğiyle Kadın.....	55
3.4.3 Sevgili Olarak Kadın	57
3.4.4 Eş Olarak Kadın.....	60
3.5 Adâlet	62
3.6 Ümitli Olmak.....	64
3.7 Tarih Bilinci ve Maziye Özlem	71
3.7.1 Mimari	82
3.7.2 Musiki	90
3.8 Türklük / Turancılık Düşüncesi.....	92
3.9 İnanç	100
3.9.1 Allah'a İman	100
3.9.2 Peygambere ve Din Büyüklerine Duyulan Sevgi	109
3.10 Kadere İman	114
3.11 Tasavvuf	118
3.12 Hürriyet	123
3.13İnsanlık Duygusu.....	124
3.14Hurafeler.....	126

3.16 Paylaşma.....	127
3.17 Beraberlik	129
3.18 Özlem	130
3.18.1 Peygamber ve Din Büyüklerine Özlem	130
3.18.2 Tarihe Özlem	134
3.19 Ölüm.....	137
SONUÇ	144
KAYNAKLAR.....	147

GİRİŞ

1.Araştırmanın Konusu Ve Önemi

Bu çalışmanın amacı; Arif Nihat Asya'nın şiirlerinde işlenen değerlerin belirlenmesiyle Müslüman Türk insanının "değerli bir insan" olma yolunda ilerlemesine katkıda bulunmaktır.

Arif Nihat Asya, Türk-İslâm ruhunu şiirin imkânlarından yararlanarak harmanlamaya çalışmıştır. Sesini bütün heybetiyle bize aksettiren bu büyük şairimiz bizi biz yapan değerlerimizi oluşturan öğelerle şiirlerini örmüştür. Eserlerinde geçen temalar milli ve manevi ruhumuzu yükseltici, öğretici, arındırıcı ve temizleyici bir düzen içerisinde şiirin imkânları ölçüsünde işlenmiş, takdim edilmiştir.

Arif Nihat Asya'nın eserleri milli ve manevi değerleri derinden hissettiren temalardan oluşmuştur. Şair, hürriyet, vatan, millet, bayrak... gibi değerler vasıtasıyla bizi biz yapan, toplumun bütününe kapsayacak biçimde kolektif ruhu yansıtmaktadır.

2.Araştırmanın Metodu

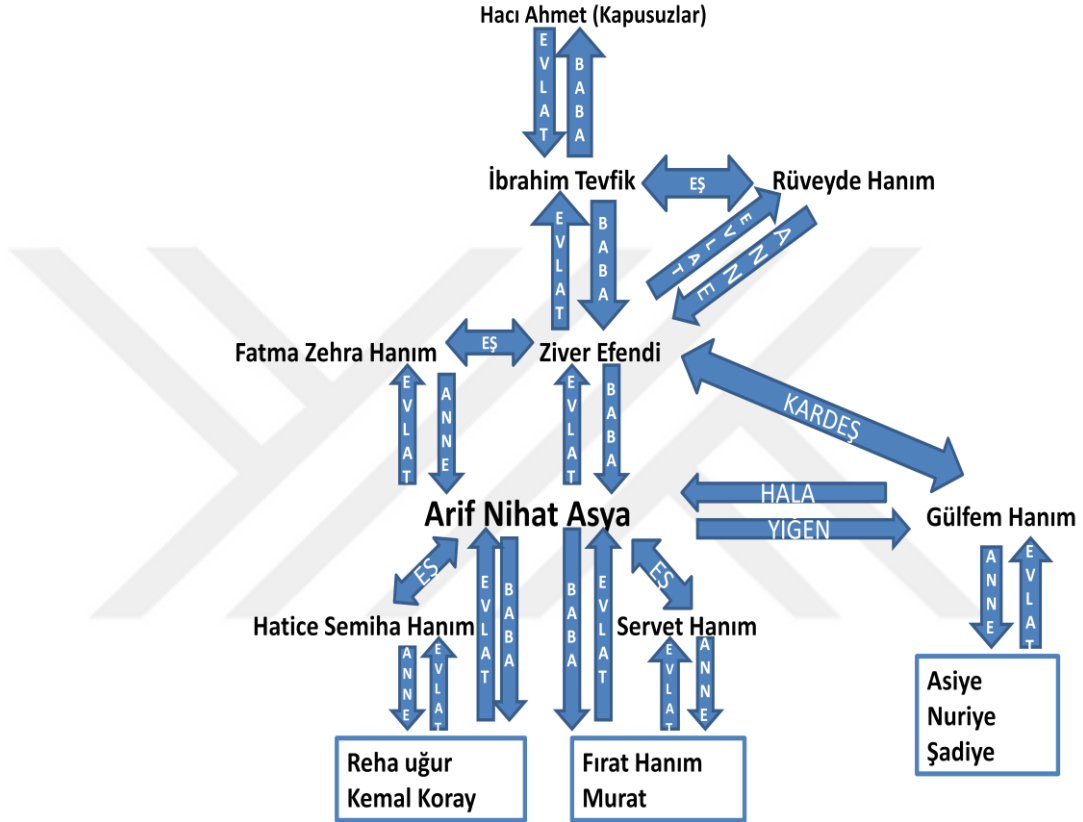
İlk olarak, “değer ve değerler eğitimi” kavramları üzerinde durulmuştur. Konunun özelliğine göre doğru, sağlam, geçerli bilgilere ulaşabilmek için Ötüken Yayınevi'nin basmış olduğu Arif Nihat Asya'ya ait tüm eserler temin edilmiştir. Bundan başka Arif Nihat Asya ile ilgili yayınlanan diğer kaynaklara ulaşmaya çalışılmıştır.

Şairin eserleri incelenerek tematik değerlerin neler olabileceği ortaya konulmuştur. Tüm okuma işlemi bittikten sonra hangi değerlere yer verilmiş olduğu tespit edilerek tasnif edilmiştir. Değerlerin tespiti yapılırken düşünceye dayalı açıklama metodu kullanılmıştır. Konudan ve metinlerin gerçek anlamından uzaklaşmamaya özen göstererek ele aldığımız Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Dualar ve Âminler, Ses ve Toprak adlı eserlerindeki bütün şiirlerdeki sezdirilmek istenen değerler ortaya çıkarılmaya çalışılarak yorumlanmıştır. Böylece araştırmamız tespit, tasnif ve yorumlama aşamalarından olmuştur. Çalışmada 23 farklı değer tespit edilerek sınıflandırılmıştır.

BİRİNCİ BÖLÜM

ARİF NİHAT ASYA'NIN HAYATI, SANATI VE ESERLERİ

1.1 Aile Çevresi Ve Çocukluğu

Arif Nihat Asya, 7 Şubat 1904 yılında İstanbul vilayetinin Çatalca ilçesine bağlı İnceğiz Köyünde dünyaya gelmiştir. Şairin bilinmekte olan en büyük dedesi Kapusuz lakabıyla anılan Hacı Ahmet, Tokat'a bağlı Kapusuz Köyünden İstanbul'a göç etmiş ve orda debbâğlıkla uğraşmakta olan bir ahi ustası olduğu bilinmektedir. O vakitler "Mehmet Arif" adıyla anılmakta olan şair, Ziver Efendiyle Fatıma Zehra Hanım'ın ilk ve tek çocuğudur. Şair, henüz yedi günlük bebek iken babası Ziver Efendi vefat etmiştir.

Annesi Fatıma Zehra Hanım eşinin vefatından üç sene sonra Osmanlı ordusunda görevli olan Filistinli bir subayla evlenmiştir. Annesi, Arif Nihat'ı,

beraberinde Filistin'e götürmek istemiş ancak bu isteği İbrahim Tevfik Efendi kabul etmemiş ve Arif dedesinin yanında kalmıştır.

Dört yaşına erişen Mehmet Arif, ilk hocası Hüseyin Efendi'den Kur'an alfabetini öğrenmeye başlamıştır. Kısa bir sürenin ardından babaannesi vefat etmiş ve göçebe hayatı başlamıştır. Çatalca'ya bağlı Örçünlü Köyü'nde oturan halasının yanında kalır. Kuzenleriyle birlikte köy mektebine devam eder. Osmanlı İmparatorluğu'nun karmaşık hadiselerle karşı karşıya olduğu zamanlardır ve Balkan Savaşı'ndan hemen önce İstanbul'a taşınmışlardır. Ara sıra halası Gülfem Hanımın, ara sıra da amca dediği babasının amcası olan debbağ Recai Efendi'nin yanında kalmıştır.

Arif Nihat, hayatında meydana gelen hareketliliği şöyle ifade eder: "Babamın yattığı mezarlığı bilir, mezarı bilmem, kaybolmuştur. Dedem beni oğlunun aziz yadigârı olarak elimden tutmasaydı belki bende kaybolup gidecektim. Benim ilk şöhretim, bir Rumeli köyünde onun torunu olarak başlar. Babamdan dedeme, dedemden halama, halamdan amcama kaldım. Nihayetinde amcamdan halama dönmüş ve en sonra da halamdan millete kalmışım."¹

1947 yılında tam kırk üç senedir görmediği hatta sağ olup olmadığını bile bilmediği annesi Fatıma Zehra Hanım, Dışişleri Bakanlığı'na başvurup oğlunu bulmayı istemektedir. Dışişleri Bakanlığında gelen bir yazı üzerine Arif Nihat Asya, eşi Servet Asya ve kızı Fırat Asya ile birlikte Filistin'in Akka vilayetine gitmişlerdir. Annesi yarı felçli haldedir, Ferid ve Seniye isminde iki tane çocuğu vardır. Aile, bütün Filistinliler gibi Yahudi tehditlerinden rahatsız olmaktadır ve bir yıl sonra Akka'nın işgali üstüne Fatıma Hanım ve eşi Abdurrezzak Efendi Adana'ya gelmişlerdir.²

Servet Hanım, Fatma Hanım ile ilk karşılaşmalarını şöyle anlatmıştır: "*Biraz sonralarda çiçekler ne kadar temiz ise o kadar tertemiz ve pak yüzlü bir kadın sürünerek çıkagelmişti. Arif'in validesini böyle bir halde bulacağımıza,*

¹ Arif Nihat Asya, *Top Sesleri*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.116.

² Cengizhan Orakçı, *Arif Nihat Asya*, Alternatif Yayınları, Ankara 2003, s.11-15.

hiç mi hiç ihtimal vermemiştik. Zavallı kadın Akkâ'da felç geçirmişti. Arif donup kalakalmıştı. Valide sessiz sessiz fakat uzun uzun bir vaziyette ağlamıştı. Ne Arif annesine bir hayıfta bulundu ne de annesi Arif'e kendini masum göstermeye çalışmıştır.”³

1.2 Öğrenim Yılları

Mehmed Arif'in öğrenim hayatı, İnceğiz köy mektebinde başlamıştır. Bu sırada dört yaşındadır ve köy mektebinin hocası Hüseyin Efendi'den Elifbâ öğrenmiştir. İstanbul'a gelişinden sonra ise Haseki ve Koca Mustafapaşa mahalle mekteplerine devam eder.

Halasının gayretleri sonucu, İstanbul Yusufpaşa'daki Gülşen-i Maarif Rüştüyesine kaydedilir. 1911-12 ders yılında başladığı bu okulu 1915-1916 ders yılında Trablus, Balkan ve Birinci Dünya Harpleri'nin birbirine ulandığı bu karışık dönemlerde başarıyla tamamlar.

Rüştüye müdürünün aracılığı ile ve yetimliği sebebi ile Bolu İdadisine parasız yatılı olarak girer. Okulun ikinci devresi lağvedilmiş olduğundan son sınıfları Kastamonu İdadisinde okuyarak mezun olur.

Kastamonu Rüştüyesi'ndeyken Arif Nihat'ın şiire olan ilgisi yeniden canlanır. Bunun sebebi, okul müdürü Fecr-i Ati dönemi şairlerinden Mehmed Behçet Bey'in ve Mehmet Akif'in tesirleridir.

Kastamonu Sultanîsini 1922-1923 öğretim senesinde bitiren Mehmed Arif, Ankara üzerinden İstanbul'a döner ve yüksek öğrenimine devam imkânlarını araştırır. Maarif Vekâleti yetkililerinin ilgi ve yardımları sonucu, 1923-1924 öğretim yılında İstanbul Dârü'l-Muallim'in Mektebi Edebiyat Şubesine ilk başta misafir ardından da yatılı öğrenci şeklinde kabul edilmiştir. Burada okumaktayken önce İstanbul Postahanesi Harici Telgraf Kontrol Kalemünde, ardından Anadolu Ajansı İstanbul Mümessilliği emri için çalışmıştır.

---

³ Yavuz Bülent Bakiler, “*Servet Asya Arif Nihat Asya'yı Anlatıyor-IP*” Hisar Dergisi, Şubat 1976, s.146.

İkinci sınıf öğrencisiyken ilk eseri olan “Heykeltraş”ı yayınlamıştır. Son sınıfa başladığı zaman birinci evliliğini yapmış olan şair, 1927 senesinde okulun Edebiyat Zümresi’nden mezun olmuştur. Bilgisi ve hayatı kavrayışıyla artık genç bir aydındır.

1.3 Aile Hayatı

Arif Nihat, iki kere evlilik yapmıştır. İlk evliliğini 1927 yılında Yüksek Muallim Mektebi son sınıftayken gerçekleştirmiştir.

Saraya mensup bir aileden gelen eşi ve Arif Nihat anlaşamayıp bir süre sonra ayrılırlar. Evliliği 1947’de sona ermiştir. Bu evlilikten Reha Uğur ve Kemal Koray isiminde iki çocukları vardır. Reha Uğur Harp Okulu’nu bitirmiş, Kemal Koray’da Dil ve Tarih Coğrafya Fakültesini bitirmiştir.

Arif Nihat Asya, ilk eşi Hatice Sena Hanım’dan boşanmasının ardından, 1947 senesinde Adana Erkek Lisesi Kimya Muallimi olan Servet Akdoğan’la evlenmiştir. Bu evlilikten ise Fırat ve Murat isimlerinde bir kız biri erkek olmak üzere iki evlatları olmuştur.

1.4 Meslek Hayatı Ve Öğretmenliği

Arif Nihat Asya meslek hayatına daha öğrenciyken atılır. 1923-1924 öğretim yılında İstanbul Dârü’l-Muallim’in Mektebi Edebiyat Şubesinde okuyorken ilk olarak İstanbul Postahanesi Harici Telgraf Kontrol Kaleminde, ardından da Anadolu Ajansı İstanbul Mümessilliği emri için çalışmıştır. Fakat esas meslek hayatı öğretmenliği ile başlar.

1928’de Adana Erkek Muallim Mektebi Edebiyat Muallimliğine atanmış olan şair, bir yılın ardından Adana Erkek Lisesi Edebiyat Muallimliğine nakledilmiştir. 1933 senesinde, Adana’da Fransızca muallimi olan Hakkı Mahmut Soykal aracılığıyla, Mevlevi dedesi Ahmet Remzi Akyürek’le tanışmıştır, ondan el alıp, dervişlik çilesinden geçmiş, bilahare şeyhliğe yükselmiştir. 1934’te askere gitmiştir. Vatanî görevini yaparken, Soyadı

Kanunu gereği “ASYA” soy ismini almıştır ve bu sayede tam adı MEHMET ARİF NİHAT ASYA olmuştur.

1942 senesinde Malatya Lisesi Müdürlüğü'ne tayin edilmiştir. Maarif Vekili Hasan Ali Yücel'le aralarında geçen sert ve imalı bir tartışmanın sonucunda 1943'te müdürlük görevine son verilmiş ve aynı okulda Edebiyat öğretmeni olarak devam etmiştir. Aynı sene, Diyarbakır'da iki ay süren ikinci askerliğini yapmış ve 1945 senesinde Adana'ya tayinini istemiştir. Adana Erkek Lisesi Edebiyat Öğretmenliğine tayin edilmiştir.

Şair, 1946'da Adana gençliğinin milletten de destek görmüş olan ısrarı üzerine milletvekilliğine aday olmuştur. Bağımsız aday olarak yirmi bir bin oy almış fakat bu oy milletvekili olabilmesi için yeterli olmamıştır.

Arif Nihat, Malatya'da iken bir müsamerede kendi yazmış olduğu şiirini okuttuğu için şahsi açıdan propaganda yapmış olduğu gerekçesiyle soruşturma açılmıştır. Bu tatsız durum Adana'da da peşini bırakmamıştır. Maarif Vekili Hasan Ali Yücel tarafından kendine, Adana gazetelerine siyasi mahiyette yazılar yazdığının müşahede edilmiş olduğu, tekrarı konusunda kanuni muamele yapılacağı bizzat ve yazılı bir emirle bildirilmiştir. Tam tersine o yazmaya devam etmiştir.

Bakanın ihtarının sonrasında soruşturmalar çoğalmış 1948'de Edirne Lisesi Edebiyat Öğretmenliğine tayin olmuştur. Şairin Adana'dan sürgünlükle ayrılmış olması halkı çok üzmüş ve beş bin kişilik bir kalabalık tarafından uğurlanmıştır. Ayrıca o tarihlerde Adana'da yayınlanan Kalem dergisinin son sayısı, manevi açıdan kayıp olarak kabul etmiş olduğu Arif Nihat Asya'ya tahsis edilmiştir.

Adana halkı, Arif Nihat Asya'yı Seyhan'dan milletvekili seçmek amacıyla imza toplamış ve şair, 1950 seçimlerinde DP listesinden milletvekili seçilmiştir. Fikir donanımı bakımından iyi yetişmiş bir Aydın olan Arif Nihat, Mecliste aktif görevler almış, komisyonlarda çalışmış; muhtelif konularda 53 çalışma yapmıştır.

Bazı zamanlarda ise kendi partisine ve hükümetine karşı sert çıkışlarda bulunmuş ve 1954'te aktif siyasetten ayrılmıştır ardından da Eskişehir Lisesi'nde Edebiyatı Öğretmeni olarak çalışmaya başlamıştır. Bir buçuk senenin ardından Ankara Gazi Lisesi Edebiyat Öğretmenine atanmıştır. 1956'da Rubaiyyat-i Arif I ve Kubbe-i Hadra eserinin birinci, Kanat ve Gagaların ikinci baskısını ve 1959'da Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor eserinin ikinci baskısını üretmiştir. Aynı sene, Bakanlar Kurulu Kararı ile eşi Servet Asya da dâhil olmak üzere otuz öğretmen Kıbrıs'a Lefkoşa Erkek Lisesi Edebiyat öğretmenliğine atanmıştır. İki sene burada kalmış olan şair, kadrosunun bulunduğu Ankara Gazi Lisesi'nde dört ay daha öğretmenlik vazifesini yerine getirmesinin ardından emeklilik dilekçesi verip 1962 emekli olmuştur. Arif Nihat Asya, emekli olduğu vakitte elli sekiz yaşındadır ve dinamik bir kariyerin sonucu olarak önemli bir birikimine sahiptir. Tüm bunlar, emekliliğinin başlangıcında geniş bir yelpazede yayıncılık faaliyetlerine davet edici faktörler biçimine gelmiştir. 1924'ten 1962'ye kadar Heykeltraş, Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Kubbe-i Hadrâ, Rubâiyyât-ı Ârif-I adlı eserleri basılmıştır emeklilikten ölümüne kadar ise; Rubâiyyât-ı Arif II, Rubâiyyat-ı Arif III, Kökler ve Dallar, Emzikler, Rubâiyyat-ı Arif IV (Kova Burcu), Dualar ve Âminler, Yürek, Köprü, Kundaklar, Rubâiyyât-ı Arif V (Avrupa'dan Rubailer), Aynalarda Kalan, Divançe-i Arif, Basamaklar, Şiirler, Büyüyün Kızlar Büyüyün, Fatihler Ölmez, Rubâiyyât-ı Arif: VI (Yerden Gökten), Ses ve Toprak Takvimler, Yastığının Rüyası, Âyetler (Kanatlarını Arayanlar), Kanatlar ve Gagalar, Enikli Kapı, Top Sesleri (Çekirdek: I), Terazi Kendini Tartmaz (Çekirdek II), Tehdit Mektupları, Onlar Bu Dilden Anlar (Çekirdek: III), Aramak ve Söyleyememek, Ayın Aynasında, KubbeIer, Sevgi Mektupları adlı eserleri basılmıştır. Öte taraftan dafarklı sanat dergilerinde şiirleri ve düz yazıları, günlük gazetelerde de fıkra ağırlıklı olarak düz yazıları yayınlanmıştır.

Şair, yurdun epeyce yerinde düzenlenmekte olan toplantıların şiir matinelerinde en çok aranmakta olan genç kuşaklara şiiri sevdiren çalışmalarda rol oynamıştır. Her davet edildiği yere, gitmeye çalışıyor ve gitmiş olduğu

yerden de yeni şiir esiniyle dönmüştür. 1966'da Defne dergisinin kurucuları arasında yer almıştır. 1968'de yaklaşık bir ay sürmüş olan Bulgaristan, Avusturya, Macaristan, Almanya ve İsviçre'yi de kapsamakta olan bir geziye çıkmıştır. Avrupa'dan Rubailer adlı kitap, bu seyahatlerin intibalarını ihtiva eder. 1974 yılında ulusal, sanatsal değerlerimizi ortaya çıkarmak, onları yerli ve yabancı çevrelerde tanıma ve koruma; sanatı haysiyet ve hürriyete kavuşturmak amacıyla kurulan "Sanat Derneği" nin kurucuları arasında yer almıştır. Çok yönlü ve yoğun sanat eserlerine devam ettiği süre içerisinde birkaç kez kalp krizi geçirmiş olan şair, 1974 yılının sonuna doğru hastaneye kaldırılmış ve 5 Ocak 1975'te vefat etmiştir.

1.5 Gazeteciliği

Arif Nihat'ın gazete ve dergilere olan ilgisi çocukluk yıllarına uzanır. Kastamonu'da öğrenciyken, hafta sonlarını idarehanesinde geçirmekten hoşlandığı Açıksoz Gazetesi ve hocası Enver Kemal Bey'in çıkarmakta olduğu Gençlik mecmuasında ilk şiirlerini yayınlar.

İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu öğrencisiyken, Anadolu Ajansı İstanbul Bölge Müdürlüğünde muharrir muavini olarak çalışmasını da onu gazetecilik hayatına ısıtan imkânlardan biri olarak değerlendirebiliriz.

Adana Halkevi'nin yayın organı olan Görüşler dergisinde yazı işleri müdürlüğünü de yapmıştır. Başak Dergisinin ilk sayısı onun yönetiminde çıkmıştır. Çevre dergisinin kurul üyeliğini ve Defne Dergisinin kuruculuğunu yapmıştır.

Türksözü (Kanatlar ve Gagalar başlığı altında), Demokrat (Aydın Aynası başlığı altında), Yeni İstanbul, Bâbîâlîde Sabah, Ankara Ticaret, Devrim ve Devlet gazetelerinde (Çekirdek başlığı altında) yazdığı yüzlerce yazıya dayanarak onun sanat hayatı boyunca basınla iç içe yaşadığını söyleyebiliriz.

1.6 Kişiliği

Şairin yaşamış olduğu zaman ve çevreyi değerlendirmek, onun kişiliğini açıklamada birçok kayda değer bilgiler vermektedir. Çocukluk ve gençliğinin büyük imkânsızlıklarla sonuçlanması, çocukluk zamanlarının Balkan felaketi tarafından alt üst olması ve Birinci Dünya Savaşı'nın etkileri, bunların getirmiş olduğu sefalet Arif Nihat'ın düşünce hayata bakışında etkili olmuştur.

Arif Nihat Asya'nın kişiliği hususundaki bilgi verenler, onun ince ve keskin zekâyâ sahip, kalender kişilikli, hazırcevap, çok neşeli, esprili bir birey olduğu konusunda ittifak halindedirler. Ayrıca, mütevazı, prensip sahibi, cesur, alçak gönüllü olduğunu da belirtmişlerdir.

Arif Nihat'ın kişilere yöneltmiş olduğu eleştiriler sayesinde hicve ve nükteye düşkün olan bir kişiliğe sahip olduğunu anlamaktayız. Keskin hicivlere sahiptir. Bu yönünü kendisi "*Söz dinlemeyen, disipline uymayan, bana benzeyen dik kafalılar bir türlü ütü tutmayan kumuşa benzemektedir. :tatlı bir şekilde söylerim olmaz; bazen bir kelime, arada dişlerini kıran bir taş gibidir.*"⁴ sözleriyle ifade eder. Hayatın ve insanların aksayan ve gülünç taraflarını nükte yönü ağır basan bir hiciv ile sergilemiştir. Arif Nihat Asya her şekliyle kendisini benimsemiş bir insandır.

Şairin kızı şu ifadeleriyle: "...Çepeçevre kişisel açıdan olan prensiplerle çevrilmiş bir dünyadır bu. Öyle prensipler ki babam ömrünün sonuna kadar onlar yüzünden fedakârlık ve çok mücadele göstermiş, bu prensiplerin aksi hiçbir konuya dahi yaklaşmamış, o prensiplerden dışarı çıkmayı da hiç düşünmemiştir. İşte, dışarıdan sert görünmekte olan bu dünyanın içi alabildiğine yumuşak, sıcak, derin ve romantiktir: sevgi, şefkat dolu bir kalbe sahiptir. Bu aşk Allah'a ve O'nun yarattığı canlı olan cansız olan her şeyeydi"⁵ Asya'nın prensip sahibi bir insan olduğundan bahsetmiştir.

Şair, dost çevresinde çok geniş yelpazesi olan bir insandır. Kızı Fırat Asya, 6 Aralık 1988 tarihli bir televizyon programında şunları

⁴ Arif Nihat Asya, *Kanatlarını Arayanlar*, Ötüken Yayınevi, İstanbul 2005, s.110.

⁵ Sakin Öner, *Arif Nihat Asya*, Toker Yayınları, İstanbul 1979, s.69.

anlatmıştır: “...insanlara karşı olan sevgisi... Ben hayatımda bu kadar çok insanı yüreğine sığdırabilen başka bir kişi görmedim. Öyle bir yürek ki bu kadar sevgiyi nasıl alabiliyor?(...) Gönül zenginliği diyebileceğim tarafı bence çok önemliydi”⁶

Şairin hüznünlü bir yanı vardır. On iki yaşında iken yatılı okula girmiş olması, uzun bir yatılı öğrencilik hayatı yaşamış olması, farklı çevre ve vilayetlerle karşılaşmış olması, önce Bolu’ya, sonra Kastamonu’ya gitmiş olması, onun için gurbete çıkışı olmuştur. Bu koşullar Arif Nihat’ta sürekli bir hüznün yanını ve hasret duygularını beslemiştir.

Bebekken yetim kalışı, sonrasında öksüz kalması onun ruhunda derin izler bırakmıştır. Bu durum sanat eserlerine önemli bir esin kaynağı olmuş ve şiirlerinde etkilerini göstermiştir. Şairde mutsuzluk hissi ve hasret duygusu yoğunluktadır. *Saadettin Yıldız’ın değerlendirmesine göre, Arif Nihat, yetmiş yıl süren hayatında hâkim olan rengini ilk yirmi yıldan almış, bu yirmi yılın birikimi "tayin edici faktör" olmuştur. Nükteleriyle perdelemeye çalışmış olduğu ve kişiliğinin önemli bir bölümü olan "hüzün" de bu ilk yirmi yılın mirasıdır. Dini yönü kuvvetli bir aile içinde yetişmesine rağmen Arif Nihat bir dönem tereddütler yaşamış, inanç sarsıntıları geçirmiştir. 1933’lerde tasavvufa girişiyse bu tereddütler ve arayışların sona erdiği görülür.*⁷

1.7 Sanatı ve Şiire Başlaması

Şiire genç yaşta başlayan Arif Nihat Asya’nın yayımlanan ilk kitabı 1924 tarihli Heykeltıraş’tır. Başlangıçta Fecr-i Âti şiirlerine ilgi duysa da zamanla kendi sesini bulur. Şiirlerinde hem aruzu hem heceyi kullanmıştır. İnsanın yaratıcı ve tabiatla olan ilişkileri, sevgi, aşk, inanç, ahlâk, dua, memleket sevgisi, kahramanlık, sosyal hiciv, şiirlerinin konu ve temalarını oluşturur. Milliyetçi, değerlerine bağlı ve muhafazakâr bir şair olan şair, şiir ve nesirlerinde yaşayan Türkçeyi kullanmıştır. Herhangi bir dil arayışına

⁶ Sadettin Yıldız, “Arif Nihat Asya’nın Şiiri”, *Doktora Tezi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Edirne 1994,s.37.

⁷ Cengizhan Orakçı, *Arif Nihat Asya*, Alternatif Yayınları, Ankara 2003, s.11-14.

girmemiştir. Dili, anlaşılır akıcı ve zengindir. Şairin zengin ve çağrışımlarla donanmış bir hayal dünyası vardır. Herhangi bir sanat akımına bağlı değildir. Millî hafızayı taze tutmak için tarihi ve tarihsel olayları, maziden günümüze milli ruhu besleyecek değerleri nazma geçirmiştir. Bu şekilde bilinç uyandırmayı amaçlamıştır.

Türk'ün tarih içerisindeki büyüklük ve yüceliğini, İslam'ın ruhlarda ortaya çıkarmış olduğu ürpertileri, töre ve geleneklerin insan hayatına vermiş olduğu disiplini ve bütün yaratılmışları yaratandan ötürü aynı sıcaklıkla kucaklatmış olan ilahi sevgiyi, bağlanılacak olan yüce değer şeklinde açıklamıştır. Türk ulusunun değerlerine bağlılık, İslam inançları, gelenekler, vatanı için derin bir sevgi onun bütün dünya görüşünü teşkil eder. Tarihi ve mistik yönleri ağırlıklı olan milliyetçilik sanatını yönlendiren şair, ulusal edebiyatın ilk şartının milleti ve milliyeti kabul etmek olduğunu belirtti. Şiirleriyle çok renkli, çok konulu ve farklı şekillerde özgün bir kişilik sahibi olduğunu ortaya koyan Arif Nihat, maziden geleceğe Türk gözüyle inceleyip baktığı konuları teşhis etmiş ve tedavi çözümlerini sunmuştur. Ulusal ve manevi değerlerle ulusal kimliğinden kopmamak şartıyla her türlü yeniliğe açık olan ve değerli olan her eski şeye bağlı olan şairimiz, "Bayrak" şiirini yazdıktan sonra "Bayrak Şairi" olarak anılmaya başlanmıştır.⁸

Arif Nihat Asya maziye derin bir hayranlık ve özlem duymaktadır. Orakçı bu hayranlığı şöyle ifade etmiştir: *Arif Nihat'taki bu eskiye hayran olma hissi, onu eskinin bir taklitçisi durumuna getirmez; yeni ve orijinal olmasını bilmektedir. Şiirlerinde oluşturmuş olduğu "mazi dekoru", estetik bir faktörü olarak şiire katılmaktadır.*⁹

Arif Nihat'ın eserlerinde din ve tasavvuf olabildiğince ağırlıklı bir şekilde yer alır. Bunların haricinde aşk, hayat, tabiat ve yurdun güzellikleri, destanlar, halk hikâyeleri onun şiirinin muhtevasını meydana getiren esin kaynaklarıdır.

⁸ Sakin Öner, *Arif Nihat Asya*, Toker Yayınları, İstanbul 1979, s.25-27.

⁹ Cengizhan Orakçı, *Arif Nihat Asya*, Alternatif Yayınları, Ankara 2003, s.19.

Şiir ve nesirlerinde işlediği konular çoğunlukla fikir, kültür, tarih ve İslam etrafında dönen Arif Nihat, Türklük meseleleri söz konusu olunca coşar, kükrer, bambaşka bir insan olurdu. Kültür ve medeniyet değerlerimiz, tarihi zenginliğimiz, atalarımızın başardığı büyük işler, sanat ve fikir hayatımızın değişik meseleleri, üzerinde en çok durduğu konulardır. Bizim vahiy medeniyetinin mensupları olduğumuza inanan Arif Nihat'ın en büyük gururu Türk ve Müslüman olarak dünyaya gelmiş olmaktı. Türk insanına, Türk kültür ve edebiyatına hizmet etmek en büyük zevki, en büyük şerefi idi. Yeni nesillerin manevi hocasıydı. Kelimenin tam anlamıyla öğretmendi. Anlatıyor, dinletiyor, öğretiyor, sevdiriyordu, insan onu dinlerken ferahlar gam ve kasveti dağılırdı. İnsanı içten sarıp sarmalayan, etkileyici ve büyüleyici bir konuşma üslubu vardı. Şiir sanatının ölçü ve kafiye gibi temel unsurlarına konuşurken bile bağlı kalır, deyim yerindeyse şiir gibi konuşurdu.¹⁰

Asya, sanatını maziden istikbale bir köprü yapmış, yeni yetişen kuşaklara Türkün tarih içerisindeki büyüklüğünü ve yüceliğini, İslam'ın ruhlarda ortaya çıkardığı ürpertiye, milli ve manevi değerleri en içten duygularıyla ifade etmiştir.

Arif Nihat Asya'nın şiire başlamasını Mustafa Karapınar'ın “şiire nasıl başladınız? Niçin ve nasıl devam ettiniz?” sualine verdiği cevapla öğreniyoruz: *“Birinci Dünya Harbinde İstanbul'da Yusuf Paşa Caddesi üstünde Gülşen-i Maarif Rüştüyesi'nde öğrenciydim. O vakitler bir bölüm destancılar çoğalmıştı. Yazdıkları ve yazdırdıkları harp havalarına uygun olarak destanları, allı yeşilli kâğıtlara basıp, uyumlu bir şekilde okuyarak satarlardı. Ben de bunlara özenerek ilk beyitimi söyledim:*

İngiliz'in boşuna gitti her işi

Türk'e mermi menzili oldu gemisi.

Görülüyor ki bunda kafiye yok ama vezin var. Mermi, menzil gibi kelime de vardır ve bunu yazan ilkokul üçüncü, dördüncü sınıfın talebesiydi... Birinci

¹⁰ Prof. Dr. Mustafa Özbacı, Arif Nihat Asya, “Şairliği ve Şiirleriyle Arif Nihat Asya”, (Nevzat Kösoğlu ed.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, s.99.

Dünya Harbi içinde Bolu Sultanisi'nde okumuştum. Ve belki de orada bulunduğum dört yıl içinde şairliğim uyumuştur. Bolu Sultanisi'nin ikinci kısmının kaldırılması üstüne gönderildiğim Kastamonu Sultanisi'nde yeniden harekete gelmiştir ve ilk şiirim orda hocam Enver Kemal Bey'in neşrettiği bir dergide çıkmıştır. O zaman sahnelerde de şiirimi okur oldum, ilk kitabı eski harflerle İstanbul'da Yüksek Muallim Mektebinde okuduğum sırada 1340'da çıkardım adı Heykeltıraş'tı. Ben bu eserimin bilinmesini istemiyorum ama ne yapalım sorunca çıkıyor. Ben Asya soyadımın imza olarak olduğu kitapları kabul ediyorum. Öbürlerini başkasının sayıyorum reddediyorum.”¹¹

1.8 Eserleri

Arif Nihat, roman, hikâye, tiyatro gibi tahkiyeye dayanan edebi türlerde eser vermemiştir. Edebiyatın teorik tarafına dair de çok az yazısı vardır. Adana'da öğretmenlik yaptığı yıllarda, 3.5 yıl (42 sayı) fiilen idare ettiği ve Adana Halkevi yayın organı olan Görüşler dergisinde, zaman zaman, yeni çıkan kitaplarla ilgili değerlendirilme yazıları kaleme almıştır, bazı sanatçılar hakkında tanıtma yazıları kaleme almışsa da, bunlar fazla yekûn tutmamaktadır. Onun itibar ettiği edebî türlerin başında şiir ve mensur şiir gelir. Fıkra, kısa nesir, açık mektup, deneme, seyahat yazısı türlerinde de eserler veren Arif Nihat, bu türler içinde bilhassa fıkra ve kısa nesir (vecize, nükte, hiciv ve fantezi) üzerinde çalışmış ve enteresan örnekler ortaya koymuştur. Onun şiir ve mensur şiire ağırlık vermesi, bu iki türün şahsî duyuş ve düşünüşe müsait oluşuyla; fıkra türüne itibar etmesi de bu türün günlük hayat müşahedelerine, sosyal tenkide, politik görüş ve tercihlere açık oluşuyla ilgilidir. Vecize, nükte, hiciv ve fantezilerden meydana gelen kısa nesirleri ise espritüel, hazır cevap ve hicve düşkün bir mizacın göstergesi olarak kabul edilebilir.”¹²

Arif Nihat Asya'nın 23 şiir, 11 nesir kitabı yayımlanmıştır.

¹¹ Sakin Öner, *Arif Nihat Asya*, Toker Yayınları, İstanbul 1979, s.50-51.

¹² Saadettin Yıldız, Arif Nihat Asya, “*Arif Nihat Asya'nın Nesirleri*”, 1.bs., Kültür Bakanlığı, Ankara, 1991, s.57-58.

1.9 Arif Nihat Asya'nın Eserlerinin Kronolojisi

1.9.1 Şiirleri

1924	HEYKELTIRAŞ- Mahmutbey Matbaası-İstanbul
1946	BİR BAYRAK RÜZGAR BEKLİYOR-Sabri Çelik Matbaası-İstanbul
1956	KUBBE-İ HADRÂ-Yıldız Matbaacılık-Ankara
1956	RUBÂİYYÂT-I ÂRİF-I-Yıldız Matbaacılık-Ankara
1964	RUBÂİYYÂT-I ÂRİF-II-Türkiye Milli Talebe Federasyonu Yayını- Ankara
1964	RUBÂİYYÂT-I ÂRİF-III (NİSAN)-Güven Matbaası-Ankara
1964	KÖKLER VE DALLAR-Toprak Dergisi Neşriyatı-İstanbul
1964	EMZİKLER-Güven Matbaası-Ankara
1967	RUBÂİYYÂT-I ÂRİF-IV (KOVA BURCU)-Defne Yayınları-Ankara
1967	DUALAR VE AMİNLER-Yağmur Yayınları-İstanbul
1968	YÜREK-Defne Yayınları-Ankara
1969	KÖPRÜ-Defne Yayınları-Ankara
1969	KUNDAKLAR-Didakta Yayınları-Ankara
1969	RUBÂİYYÂT-I ÂRİF-V (AVRUPADAN RUBÂİLER)-Defne Yayınları-Ankara
1969	AYNALARDA KALAN-Hız Dağıtım Yayını-Ankara
1971	DİVANÇE-İ ÂRİF-Fon Matbaası-Ankara
1971	BASAMAKLAR-Didakta Yayınları-Ankara
1971	ŞİİRLER MEB Basımevi-İstanbul

1976	BÜYÜYÜN KIZLAR BÜYÜYÜN Ötüken Neşriyat-İstanbul
1976	FATİHLER ÖLMEZ Ötüken Neşriyat-İstanbul
1976	RUBÂİYYÂT-I ÂRİF-VI (YERDEN GÖKTEN) Ötüken Neşriyat-İstanbul
1976	SES VE TOPRAK Ötüken Neşriyat-İstanbul
1976	TAKVİMLER-Ötüken Neşriyat İstanbul

1.9.2 Nesir Kitapları

1930	YASTIĞIMIN RÜYASI, Türksözü Matbaası-Adana
1936	AYETLER (KANATLARINI ARAYANLAR), Türksözü Basımevi-Adana
1940-1941	SEVGİ MEKTUPLARI,
1945	KANATLAR VE GAGALAR, Sabri Çelik Basımevi-İstanbul
1964	ENİKLİ KAPI/TOP SESLERİ, (ÇEKİRDEK:I)-Güven Matbaası-Ankara
1967	TERAZİ KENDİNİ TARTAMAZ (ÇEKİRDEK:II), Defne Yayınları-Ankara
1967	TEHDİT MEKTUPLARI

	Defne Yayınları-Ankara
1970	ONLAR BU DİLDEN ANLAR(ÇEKİRDEK:III), Didakta Yayınları-Ankara
1976	ARAMAK VE SÖYLEYEMEMEK, Ötüken Neşriyat-İstanbul
1976	AYIN AYNASINDA-Ötüken Neşriyat-İstanbul
1976	KUBBELER-Ötüken Neşriyat-İstanbul

1.10 Ölümü

Arif Nihat Asya, 16 Şubat 1962'de emekliye ayrılmıştır. Meslek hayatının sağlamış olduğu büyük bilgi birikimiyle yayın faaliyetlerinde bulunmuştur. Yoğun bir şekilde sanat çalışmalarına devam eden şair birkaç defa kalp krizi geçirmiş, 1974'ün sonlarına doğru hastaneye kaldırılmıştır. 5 Ocak 1975'te tedavi edildiği Ankara Numune Hastanesi'nde, gözlerini kapayan "Bayrak Şairi" Yenimahalle Karşıyaka Mezarlığı'nda toprağa verilmiştir.

Mezarının kitabesinde Şairin ARİF NİHAT ASYA (1320-19..) adlı şiiri yazılıdır:

Dokunmayın, üzerine

Gölge ettim kanadımı...

Ninni söyleyin adıma,

Uyandırmayın adımları!

Böyle emretti melekler,

Böyle emretti Yaradan;

Bir taşa verdim adımları,

Adsız girdim bu kapıdan.

"Adı yok" yazsın kalemler

Bildiklerimi söyledim

Bir yolcuyum ki yollarda

Aç kaldım, adımı yedim.

Attılar bir gece îd

Dokuz ay on gün kalacak...

Çilesi dolduğu sabah

Güzel bir adı olacak.

“Arif Nihat Asya 70 yıl 10 ay 28 gün yaşadı. Bu ömrün içine bir insan ömrüne sığması zor geçim sıkıntıları, iç burkulmaları, hayal kırıklıkları, hasret ve gurbet, vefasızlıklar, harp, göç, kıtlık, ihtilâller, devletin yıkılış sancıları, milletin kurtuluş ümitleri ile yeni bir devletin kuruluş heyecanları, sürgünler, yanlış evlilikler, boşanmalar, aile içi huzursuzluklar sığdı. Bu yüzdendir ki ömrünün yalnızca takvime göre hesaplanamayacağı, olaylar ömrü kabul edilerek acılarıyla birlikte değerlendirilmesini düşünmüştür.”¹³

---

¹³Sadettin Yıldız, Arif Nihat Asya, “*Arif Nihat Asya'nın Hayatı ve Şahsiyeti*”, (Nevzat Kösoğluedt.),Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, s.43.

İKİNCİ BÖLÜM

EDEBİ ESERDE TEMATİK DEĞERLER

2.1 Değer Nedir?

Değer bir şeyim istenilen veya istenilmez oluşunun belirleyicisidir. Davranışları değerlendirmek için bir kriter anlamına da gelmektedir. Değerlerle ilgili bazı görüşlere bakacak olursak;

Değerler; varlığını, işleyişini ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğunun kabul ettiği ortak duygu, düşünce ve amaçları yansıtan genelleştirilmiş ahlaki ilke ve inançların yanı sıra belirli bir durumun bir diğerine tercih edilmesidir.¹⁴

*Bir toplumun kültürünün etkisi altında kalmış olan tutum ve tavırlar o kültürün değerlerini de yansıtan unsurlar arasında yer almaktadır. Değerler değişime açık yapılardır ve zaman içerisinde ortaya çıkmış olan ihtiyaçları karşılama amacıyla değer ilkelerinde değişiklikler olabilmektedir.*¹⁵

Rokeach'in fikrine göre değer, "kişisel ya da toplumsal açıdan zıt ya da öteki bir davranış biçimleri veya yaşamın hedefine karşı tercih edilmiş olan, belli bir tutum şekli ya da yaşam gayesi biçimindeki kalıcı bir inanç olmasıdır"¹⁶

Değerler çoğunlukla toplum tarafından kabul görmüş olan davranışlardır. Kültür ile yakından ilgili olan bu kavram bütünlüğü de sağlayıcı bir etkidir.

Değer, istenilen, istek edilebilen şey, olaylarla ilgili insan tavrı demektir. Değerler, ideal hareket şekilleri ya da yaşam gayeleri hakkında inançlarımız, hareketlerimize yol göstermiş olan ölçüler olarak gösterilmektedir. Diğer bir açıklamaya göre değer, bir nesneye, varlığa ya da harekete, bireysel ve

---

¹⁴ Sezgin Ertem, Yaşar Kızılcelik, *Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü*, Atilla Kitabevi , Ankara 1994, s.99.

¹⁵ Ersin Kuşdil, Çiğdem Kağıtçıbaşı, "Türk Öğretmenlerinin Değer Yönelimleri ve Schwartz Değer Kuramı" *Türk Psikoloji Dergisi*, 2000,s.59.

¹⁶Nuri Bilgin, *Sosyal Psikolojide Yöntem Ve Pratik Çalışmalar*, Sistem Yayıncılık,İstanbul 1995, s.83.

*toplumsal açılardan tanınmakta olan önem ya da üstünlük anlamına gelmektedir.*¹⁷

Sadece insana özgü olan değer kavramı hayatımıza önemli anlamlar katmakta, hayatımızda dürüstlük, hoşgörü, iyilik, merhamet gibisinden iyi yanları ön plana çıkarmaktadır. Bu değerlerimiz ise topluma uyum sağlamamızı huzur ve refah içinde olmamızı sağlamaktadır. Değerler arzu ettiğimiz veya etmediğimiz davranışları birbirinden ayırmamızı sağlamaktadır.

Değerler aynı zamanda, varlığını, işleyişini ve devamını sağlamak için üyelerinin çoğunluğunun kabul ettiği ortak duygu, düşünce ve amaçları yansıtan genelleştirilmiş ahlaki ilke ve inançların yanı sıra belirli bir duruma karşı bir tercih yapma eğilimi olarak da tanımlanabilir. Değerler, ayrıca, kişilerin neyi önemli olarak gördüğünü belirleyerek arzu edilen durumlarını ya da arzu edilmeyen durumlarını da yansıtmada bir ölçüttür.¹⁸

Değerler zamandan zamana, toplumdan topluma değişiklik gösterip şekillenebilmektedir. Bu “*Değerler Eğitimi*” adlı eserde şu şekilde açıklanmaktadır: “*Bir toplumdaki değerler, bazen iman, bazen kanaat, bazen bilgi şeklinde ortaya çıkar. Kaynağı, ortaya çıkış şekli ve yaptırım gücü ne olursa olsun, değerler, kavramlara yüklenen manalardır. Değerler, temel bakış açıları veya temel ilkelerin esas aldığı yaklaşımlardır. Değerlerden her biri, o sosyal kültür tarihi toplumunun sonucunda olarak ortaya çıkmışlardır. Değerler, o sosyal kültürel yapıyı oluşturmuş olan üyelerin büyük çoğunluğu tarafınca benimsenmektedirler.*”¹⁹

Değerler, toplumun, bireyin kazanmasını istediği davranışlar ve duygulardır. Paylaşımlar bireyleri bir araya getirdiğinden ve ortak bir geleceğe gitmelerini sağlamaktadır. Değerlerimiz yaşamımıza yön verirler, insanların düşünce ve davranışları değerlerimize göre şekillenir. Değerlerimiz zamanla

---

¹⁷ Mehmet Zeki Aydın, Şebnem Akyol Gürler, *Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler - Etkinlikler - Kaynaklar*, Nobel Yayınları, Ankara, 2012, s.4.

¹⁸ Ali Rıza Erdem, “Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: “*Değerler*”*Değerler Eğitimi Dergisi*,1- 4, İstanbul 2003, s.56.

¹⁹ Kadir Ulusoy, Bülent Dilmaç, *Değerler Eğitimi*, Pegem Akademi, Ankara, 2012, 15-16.

kuşaktan kuşağa değışikliğe uğrayabilir; fakat bu değışiklikler, bir dedenin bir torunun birbirlerini anlayamayacağı düzeyde olmamalıdır bu yüzden değerlerimize gereken önemi vermeliyiz. Arif Nihat Asya'nın eserlerini incelediğimizde temayı oluşturan öğeler bizi biz yapan ve bir arada yaşamamızı sağlayan değerlerimizden oluşmaktadır. Arif Nihat Asya eserlerinde vatan sevgisi, bayrak sevgisi, hürriyet ve bağımsızlığımız, kahramanlıklar ve şehitlik, maziye bağlılık, köklerimizden kopmamak, Türk büyüklerine duyulması gereken saygı ve dini değerlerimiz, milli ve manevi olarak korumamız gereken değerlerimizi yoğun bir şekilde işlemiştir.

2.4 Değerlerin İşlevleri

Değerlerin işlevlerini Kadir Ulusoy; Bülent Dilmaç'ın *DeğerlerEğitimi* adlı eserinde on madde halinde şu şekilde sıralanmıştır:

1. Temelde seçici oryantasyonun bir standardı sosyo-kültürel bir değerdir. Bu süreçte değer, bilinçli ve amaçlı davranışların genel bir kriteridir. Başka bir deyişle, değer, bir kişinin eylemde kabul edilebilir arzuları ve istekleri için bir referans noktası olarak görevini yerine getirir.

2. Değerler bir kültürün içerisinde biçimlendirilir ve aynı zamanda değerler kültür rehberleri gibi bir rol oynarlar. Bunu başka bir şekilde ifade etseydik; Bir kültür gelişim süreci içerisinde bir takım değerler alır.

3. Değerler insanlarla birleşmiştir iç içe durumdadır. Sosyal hale gelme sürecinde değerler bireyler tarafından öğrenilir ve üstlenilir. Kısacası, kişinin kişilik yapısına entegre edilmiştir. Bunun doğal sonucu olarak, değerler kişiliğinin bir parçası olarak görülür.

4. Değerler, bireyin zihinsel ve duygusal yönelimini yansıtmakta olan ifadelerdir.²⁰

5. Sosyal değerler belirli toplumsal sonuçlara yol açmaktadır. Bu sosyal sonuçlara ve literatüre, toplumsal değerlerin fonksiyonları denir. Bu işlevler J. Fichter (1990) 'da aşağıdaki şekilde ifade edilmiştir:

²⁰ Kadir Ulusoy, Bülent Dilmaç, *Değerler Eğitimi*, Pegem Akademi, Ankara, 2012, 7-8.

6. Değerler, bireylerin sosyal statüsünün belirlenmesinde araç olarak kullanılıyorken rollerin seçimi ve gerçekleştirilmesinde rol oynarlar.

7. Değerler, insanların dikkatini yararlı ve önemli görülen maddi kültürel nesnelere üzerine yoğunlaştırır.

8. Her toplumda düşünme ve davranmanın ideal yolları değerlerle gösterilir. Böylece hangi yönde hareket ve düşüncelerini en iyi gösterebileceklerini bulabilirler.

9. Değerler, toplumsal kontrol ve baskıların aracıdır. Buna ek olarak, değerler yetkisiz davranışı önler ve toplumsal ihlallerin neden olduğu utanç ve suçluluk duygularını anlamayı kolaylaştırır.

10. Değerler aynı zamanda bir dayanışma aracı olarak işlev görür. Toplum tarafından tanınan ortak değerler, sosyal dayanışma yaratan ve sürekli olarak önemli faktörlerdir.²¹

2.5 Değerlerin Sınıflandırılması

Değerler üzerine çeşitli çalışmalar ve sınıflandırmalar yapılmıştır. Bu sınıflandırmalarda, bilimsel olarak en çok kabul edilen Spranger, Rokeach ve Schwartz'a ait olanlardır. Bu sınıflandırmalara bakacak olursak:

2.5.1 Spranger Değer Sınıflandırması

Spranger'in 1928 yılında yapmış olduğu sınıflamayı daha sonra Allport, Vernon ölçeğe dönüştürmüştür. Bu sınıflamada değerler altı temel grupta toplanmıştır:

1. Bilimsel Değer: Gerçeği önemsemez, bilgi, akıl yürütme, eleştirel düşünme içerir. Bilimsel değer insanlık, deneysel, akılcı ve entelektüeldir.

2. Ekonomik Değer: Yararlı ve pratik olmak önemlidir. Ekonomik değerlerin hayatta önemli olduğu düşünülmektedir.

---

²¹ Kadir Ulusoy, Bülent Dilmaç, *Değerler Eğitimi*, Pegem Akademi, Ankara, 2012, s.8.

3. Estetik Değer: Deneyim, tercihler ve varsayımları içerir. Kişi, yaşamı çeşitli olaylar olarak görür ve sanatın toplum için vazgeçilmez olduğunu düşünür.

4. Sosyal Değer: Toplumsal ve bireysel ilişkileri kapsar. Bencil olma, diğerlerini sevmeye ve onlara yardım etme. En yüksek değer insan sevgisidir.

5. Siyasi Değer: Güç, yetkinlik, liderlik vb. Değerler. Kişisel güç, etki ve şöhret her şeydir.

6. Dini Değer: Dünyadaki ve evrendeki genel değerleri kapsar. Bu değeri olan insanlar evreni bir bütün olarak kucaklayacak ve bütünlüğüne bağlayacaktır.²²

2.5.2 Rokeach Değer Sınıflandırması

Rokeach değeri belli bir hareket şekli ve yaşam amacı şeklinde tanımlamıştır. İlk özellik olarak, değerlerin sürekliliğini ifade eden Rokeach, eğer değerler tamamen değişmiyorsa, bireysel ve toplumsal değişimin imkansız olacağını söylemektedir. Aksi durumda, yani değerler sabit değilse, insan kişiliği ve topluluk sürekliliğinin tekrar mümkün olamayacağı anlamına gelir. Yani, değerler benimsemiş oldukları toplumlar ya da sosyal sistemler gibi değildir. Toplumlar kendi değişmezliklerini ve devamlılıklarını belirlemezse, arzulanan toplumsal sistemin kurulması ve sürmesi mümkün değildir. Toplumun değişen yönlerini kendisini sürekli zamanında görerek kabul etmediği bir durumda değişimden söz edilemez. Bu nedenle Rokeach, yaşam değerlerinin değişmeyen bir özelliğe sahip olması gerektiğini ve değişen / değiştiren yönlerin de mevcut olması gerektiğini vurguluyor.²³

Rokeach'ın tanımına göre, değerler, kendilerinden nispeten daha kısa süreli olan tutumlara göre zamanla sabit bir özellik göstermektedir. Dahası,

²² Ezgi, Kumbasar, Muzaffer İzgü'nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon, 2011, s.26-27.

²³ Ahmet Sait, Özkul, *Yaşam ve Çalışma Hayatını Etkileyen Faktörler SDÜ Öğrencileri Üzerinde Bir Araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir 2007, s.15.

değerler spesifik eylemlerin davranışların veya nesnelere değerlendirilmesi değildir. Fakat nadiren, değerlendirmede kullanılan bazal ölçütleri temsil eder.²⁴

Rokeach 1973 yılında yaptığı araştırmada değerleri ilk önce gaye değerler ve vasıta değerler diye ikiye ayırır ve bu değerleri kendi arasında şu şekilde gruplandırır:

2.5.2.1. Gaye Değerler: Aile güvenliği, barış içinde bir dünya, başarılı olma, bilgelik, dini olgunluk, eşitlik, gerçekler dostluk, güzellikler dünyası, heyecan verici bir hayat, iç huzur, mutluluk, kendine saygı, gerçek dostluk, özgürlük, rahat bir hayat, sosyal kabul, ulusal güvenlik, zevk.

2.5.2.2 Vasıta Değerler: Bağımsız olma, affedici, cesaretli, dürüst, entelektüel, geniş görüşlü, hırslı, itaatkâr, kendini kontrol edebilen nazik, kendine hâkim, mantıklı, neşeli, sevecen, sorumluluk bilinci olan, temiz, yardımsever, oluşturmacı ”yaratıcı”

2.5.3 Schwartz Değer Sınıflandırması

Schwartz, değerlerin bize hayatımızda neyin önemli olduğunu anlattığını söyler. Schwartz, her insanın farklı seviyelerde (başarı veya sadakat vb.) birçok değeri olabileceğini ve bazı insanlar için önemli olan değerlerin diğer insanlar için önemli olmadığını söylüyor. Schwartz'a göre, değerler motive edicidir. Değerler, zaman ve farklı durumlar açısından gelişen genel hedeflerin temsilcisidir. Örneğin, güç değerini önemsemek, evde, arkadaşlar arasında, hatta daha da ileri bir noktaya getirebilmek amacıyla gayret etmek demektir.²⁵

Schwartz'ın değerleri bireysel ve kültürel olarak iki seviyede ele alınmaktadır. Bireysel seviyedeki değerler, hayatlarını yönlendiren insanların değerlerine göre önem kazanırken; Kültürel düzeyde değerler, topluluk

---

²⁴ Özkul , s. 18.

²⁵ Özkul, s.24.

genelinde kabul gören ve paylaşılan normlara dayalı soyut fikirler hakkında bilgi üretmektedir.²⁶

Schwartz'ın değerleri kendi arasında şu şekilde sınıflandırır:

Schwartz'ın Sınıflandırma grafiği²⁷

Açıklama	Değerler	Kaynaklar
Güç: Toplumsal konum, insanlar ve kaynaklar üzerine denetim gücü.	Sosyal güç sahibi olmak, otorite sahibi olmak, zengin olmak, toplumdaki görünümü koruyabilmek (insanlar tarafından benimsenmek).	Etkileşim Grup
Başarı: Toplumsal standartları temel alan kişisel başarı yönelimi	Başarılı olmak, yetkin olmak, hırslı olmak, sözü geçen biri olmak (zeki olmak).	Etkileşim Grup.
Hazcılık: Bireysel zevke, hazza yönelim.	Zevk, hayattan tat almak.	Organizma
Uyarılım: Heyecan ve yenilik arayışı.	Cesur olmak, değişken bir hayat yaşamak, heyecanlı bir yaşantı sahibi olmak.	Organizma

²⁶ Ezgi, Kumbasar, Muzaffer İzgü'nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi, Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon, 2011, s.29.

²⁷ Mehmet Zeki Aydın, Gürler Akyol, Şebnem, *Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler - Etkinlikler - Kaynaklar*, Nobel Yayınları, Ankara, 2012, s.13.

<p>Öz yönelim: Düşünce ve eylemde bağımsızlık.</p>	<p>Yaratıcı olmak, merak duyabilmek, özgür olmak, kendi amaçlarını seçebilmek, bağımsız olmak (kendine saygısı olmak).</p>	<p>Organizma etkileşim</p>
<p>Evrenselcilik: Anlayışçılık, hoşgörü ve tüm insanların ve doğanın iyiliğini gözetmek.</p>	<p>Açık fikirli olmak, erdemli olmak, toplumsal adalet, eşitlik, dünyada barış istemek, güzelliklerle dolu bir dünya, doğayla bütünlük içinde olmak, çevreyi korumak (iç uyum).</p>	<p>Grup organizma</p>
<p>İyilikseverlik: Kişinin yakın olduğu kişilerin iyiliğini gözetme ve geliştirme.</p>	<p>Yardımsaver olmak, dürüst olmak, bağışlayıcı olmak, sadık olmak, sorumluluk sahibi olmak (gerçek arkadaşlık, olgun sevgi,</p>	<p>Organizma Etkileşim Grup</p>
	<p>Manevi bir hayat, anlamlı bir hayat).</p>	
<p>Geleneksellik: Kültürel ya da dini töre ve fikirlere saygı ve bağlılık.</p>	<p>Alçak gönüllü olmak, dindar olmak, hayatın bana verdiklerini kabullenmek, geleneklere saygılı olmak, ılımlı olmak (dünyevi işlerden el çekmek).</p>	<p>Grup</p>
<p>Uyma: Başkalarına zarar verebilecek ve toplumsal beklentilere aykırı</p>	<p>Kibarlık, itaatkâr olmak, anne babaya ve yaşlılara değer vermek, kendini</p>	<p>Etkileşim Grup</p>

olabilecek dürtü ve eylemlerin sınırlandırılması.	denetleyebilmek.	
---	------------------	--

Schwartz'ın bu sınıflandırması, değer sistemleri ve bunlar arasındaki ilişkinin anlaşılmasını sağlar. Schwartz'a göre, değerler arası ilişkilerin yapısını tanımlamanın anahtarı, her bir değer psikolojik, pratik ve sosyal sonuçlarını takip eden hareketlerin çatışmalara ya da davranışlarla diğer değerlere uyan davranışlarla uyuma göstereceğini varsaymaktadır. Schwartz, bu çatışmaların veya tesadüflerin, bu değerler arasındaki ilişkinin kurucuları olan evrensel potansiyel tekliflerin eşzamanlı uygulanması sonucunda değerlerini verdiğini önermektedir.²⁸

---

²⁸ Özkul, s.28.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ARİF NİHAT ASYA'NIN ESERLERİNDE TEMATİK DEĞERLER NELERDİR?

3.1 Bayrak

Nasıl ki, Mehmet Akif Ersoy dediğimizde aklımıza İstiklâl Marşı geliyorsa, Necip Fazıl dediğimizde Kaldırımlar, Yahya Kemal Beyatlı dediğimizde Süleymaniye'de Bayram Sabahı aklımıza geliyorsa Arif Nihat Asya dediğimizde de aklımıza “Bayrak” şiiri gelmektedir. Bu şiir ise Arif Nihat Asya'nın bayrak şairi olarak anılmasına vesile olmuştur. Bu şiiri yazdıran vatan, millet ve istiklâl sevgisidir. Arif Nihat Asya'nın şiirlerine baktığımızda genel olarak milli değerlerimizi yansıtmıştır.

Bayrağımız, vatanımızın milli hâkimiyetin sembolüdür. Şairin bayrağa olan sevgisi zirvededir. Türk bayrağının muhteşemliğini milli ruhun verdiği coşkuyla anlatan şair çağdaşlarından ayrılmaktadır. *“Arif Nihat çağdaşlarının birçoğunun, tüm kutsallığını yok sayarak yalnızca fakir bir kara toprak gibi benzetmeye kalktığı vatanın her türlü görünüşünü, iç ve dış süslerini ayrı bir hayran olma hisleriyle dile getirmiştir. Belki bu topraklar onlarda çoraktır, elverişsiz, bakımsızdır, fakirdir lakin vatandır”²⁹* şair, vatanın sıradan bir toprak parçası olmayışını, şehit kanlarıyla sulanmış, bayrağı altında huzur bulduğumuz mekân oluşunu en içten duygularıyla dile getirmiştir.

Şairin bayrak şairi olarak anılmıştır. Bunun sebebi Adana'nın kurtuluşu olan 5 Ocak gününün vermiş olduğu heyecanla yazdığı “Bayrak” şiiridir. Şair, ay yıldızlı bayrağımızı en yüksek tepelerde dalgalandıran, coşku ve heyecan oluşturan, Mehmet Akif Ersoy'un yazdığı İstiklal Marşı'ndan sonra yürekleri kabartan şiiri yazmıştır. Şaire bu ünü kazandıran “Bayrak” şiiri olmuştur. Şairin bayrak temini işlediği şiirlere bakacak olursak rubâîlerinin derlendiği kitaplarında bulunan “Yürek, Yoldan Geçen Bayrak, Ay-Yıldız, Bayrak, Çiçek” başlıklı rubâîleri ve şiir kitaplarında bulunan “Bayrak, Bayrak (Miladi

²⁹ Ahmet, Kabaklı, Türk Edebiyatı 3. Cilt, İstanbul 1978, s. 257-258 .

1453), Bayrak (Miladi 1071), Fatih'in Bayrağı, Kartal, Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Olamam” şiiirleridir.

“Kolsuz olabilirim

Kanatsız olabilirim;

Bayraksız olamam,

Bayraksız olamam!”³⁰

Yazar bu dizeleriyle dünyada her şeyini kaybetse de asla bayraksız olamayacağını ifade etmiştir. Bayrağımız milletimizin, vatanımızın en önemli sembollerinden biridir.

“Ey mavi göklerin beyaz ve kıvıl süsü...

Kız kardeşimin gelinliğı, şehidimin son örtüsü”³¹

Şair, “Ey mavi göklerin beyaz ve kıvıl süsü” dizesiyle bayrağımızın tasvirini yapmıştır. Mavi özgürlüğü simgelemiş ve Türk milletinin bayrağı sayesinde özgürce yaşama hakkı olduğunu vurgulamıştır. Mavi gökler tüm dünyayı içine aldığı için, şair bayrak ile tüm dünyanın güzellik kazanacağını anlatmıştır. Şair “Kız kardeşimin gelinliğı, şehidimin son örtüsü” diyerek en kutsal değerlerimizden biri olan bayrağımızı övmüştür. Bu övgüyü yaparken de kendine özgü hayal dünyasında canlandırmış olduğu benzetmeleri şiirine aktarmıştır.

“Işık ışık, dalga dalga bayrağım,

Senin destanını okudum,

Senin destanını yazacağım.

Sana benim gözümle bakmayanın

Mezarını kazacağım.

³⁰ Arif Nihat, Asya, *Kökler ve Dallar*, “Olamam” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.56.

³¹ Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Bayrak”, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1975, s.22.

Seni selâmlamadan uçan kuşun

Yuvasını bozacağım.”³²

Şair bu şiiriyle bayrağın bir milleti birleştirici yönünü ortaya koymaktadır. Var oluşumuz bayrak ile başlamış ancak bayrak ile son bulacağını ifade etmektedir. Şair bayrağımızın, varlığı ile tüm yurdu aydınlattığını söylemiştir. Bayrak bir milletin her şeyidir. Bir yer ancak bayrak ile vatan haline gelebilir. Şair, bir destan havasında yazdığı şiirinde bayrağımıza aşağılayıcı gözle bakan düşmanlardan için “*Sana benim gözümle bakmayanın mezarını kazacağım*” dizesiyle Türk milletinin duygularını dile getirmiş ayrıca tüm milletin milli duygulara sahip olması gerektiğini vurgulamıştır.

“Dalgalandığın yerde ne korku, ne keder...”

Gölgede bana da bana da yer ver!

Sabah olmasın günler doğmasın ne çıkar;

Yurda ay-yıldızının ışığı yeter.”³³

Bayrak, bir bez parçasından ibaret değildir. Bayrak bütün bir milletin varlığını koruyan, kimliğini koruyan kutsal bir değerdir.

Bayrağımız bağımsızlığımızın ve hürriyetimizin sembolüdür. Bizler ancak rengini şehitlerimizin kanından almış olan bayrağımızın gölgesinde güvendeyiz. Şair “*Dalgalandığın yerde ne korku ne keder...*” dizesiyle bayrağımızın gölgesinde güvende oluşumuzu vurgulamıştır.

Savaş bizi karlı dağlara götürdüğü gün

Kızılığında ısındık;

Dağlardan çöllere düşürdüğü gün

Gölgene sığındık.³⁴

---

³² Asya, “*Bayrak*”, s.22

³³ Asya, “*Bayrak*”, s.23.

Şair, şiirin bu dizeleriyle bayrağımızın ak rengini karlı dağlarla, al rengini güneşin kızılıllığıyla niteleyerek tarihimize telmihlerde bulunmuştur. Kışın karın fazla olduğu bir zamanda Sarıkamış'ta vatanımızı Ruslara karşı savunan askerlerimiz ellerinde bayraklarla donarak şehit olmuştur. Sıcak havalarda çöllerde savaşıarak şehit olan askerlerimiz de vardır. Osmanlının son zamanlarında Trablusgarp, Yemen gibi çöllerde ayrıca Çanakkale'de iki yüz elli bin şehidimiz vardır. Bunlara telmihte bulunurken bayrağımızın tüm yurdu aydınlatacak ışığa sahip olduğundan da bahsetmiştir. Biz ancak bayrağımızın gölgesinde aydınlıktayız. Bayrağımıza en küçük bir zarar gelirse biz de karanlıklara gömülür yok olur gideriz. Biz cesaretimizi şehitlerimizin kanından rengini alan bayrağımızdan alırız.

“Ey şimdi süzgün, rüzgârlarda dalgalı;

Barişın güvercini, savaşın kartalı...

Yüksek yerlerde açan çiçeğim;”³⁵

Şair, bu dizelerde Türk bayrağının dalgalanmasını, barış zamanlarında bir güvercinin kanat çırpışına ve savaş zamanındaki kartala benzetmiştir. Yüksek tepelerde dalgalanışını ise dağlarda açan çiçekler gibi düşünen şair, özgün bir söyleyişle bayrağımızı kartala, güvercine ve çiçeğe benzetmiştir.

Senin altında doğdum,

Senin dibinde öleceğim.

Tarihim şerefim, şiirim her şeyim;

Yeryüzünde yer beğen

Nereye dikilmek istersen

Söyle seni oraya dikeyim!³⁶

---

³⁴ Asya, “Bayrak”, s.23.

³⁵ Asya, “Bayrak”, s.23.

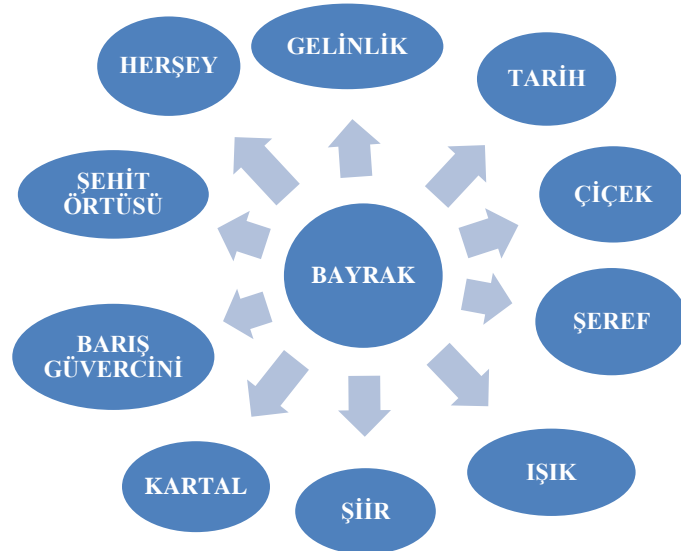
³⁶ Asya, “Bayrak”, s. 23.

Şair bu dizeleriyle bayrağımızı her yere dikmek isteme arzusunu ve milli ruhtan taşan heyecanını yansıtmıştır. Tarihte atalarımız dünyaya hükmetmiştir. Şair bunun yeniden yaşanmasının derdindedir. Bayrağımızın verdiği cesaretle her yeri vatan haline getirebilme arzusunu taşımaktadır.

Şair milliyetçi bir ruh ile “*Bayrak*” şiirini oluşturmuştur. Bayrağımız bizim bağımsızlığımızın sembolüdür. Al rengini şehitlerimizin kanından almış olan bayrağımız kendi vatanımızda, kendi milletimizle, örf ve adetlerimizle, milli ve manevi değerlerimizle özgür olarak yaşamamızın sembolüdür. Şairin “*Bayrak*” şiirinde de anlattığı gibi, bayrağımız, bizim özgürlüğümüzün sembolü, bizi biz yapandır.

Şair bayrağımızı mavi göklerin beyaz süsüne, kız kardeşinin gelinliğine, şehitlerimizin son örtüsüne, barışın güvercinine, ışığa, dalgaya, savaş kartalına, yüksek yerlerde açan çiçeğe benzeterek, tarihim şerefim, şiirim diyerek soyut düşüncelerimizi somutlaştırmıştır. Bayrağımızı bu şekilde canlandırarak bayrağımızı yüceltmıştır. Somutlaştırılmış olan bu kavramlara şemada şu şekilde yer verilmiştir:

Arif Nihat Asya'ya Bayrak Şairi lakabını kazandıran bayrak şiirinin ilk dizelerinde Türk bayrağı mavi göklerin beyaz ve kırmızı süsü, kız kardeşin gelinliği, şehidin son örtüsü olarak tanımlanmıştır.

Şair, gelenek, göreneklerimizdeki önemli kavramlara yer vererek bayrağımızın önemini dile getirmiştir. Şairin dediği gibi bayrağımız gelinlik gibidir ve şehidin tabutunu kaplayan kutsal bir örtüdür. Bayrak bağımsızlık ve özgürlüğümüzün simgesidir. Bayrağımızın dalgalandığı yerde korku, keder ve endişenin olmayacağını şair en samimi duygularıyla dile getirmiştir. Barış zamanı kanat çırpın güvercine benzetilen bayrak, savaş zamanı kartala dönüşmektedir.

“Bana bayrak biçmiş

Dedem, al atlastan;

Yüce bir bayrak ki

Alı, destan destan!”³⁷

Şair, şiirinin adına “Miladi 1071” tarihini eklemiştir. 1071’de Malazgirt Savaşı’nda Sultan Alparslan beyaz kefenini giyerek “eğer şehit olursam bu beyaz elbise kefenim olsun” demiş. Sultan Alparslan kefen giyerek şehitliği arzulamıştır. Şair de ecdadın yaşadığı bu olayı sezdirerek aynı milli ruhla aynı duyguları taşıdığını dile getirmiştir.

“Bana bayrak biçmiş dedem, al atlastan” diyerek şair, ecdadımız nasıl hilal uğruna al kanını akıttıysa kendisinin de bu milli ruh ile şahadet şerbeti içmeye hazır olduğunu ifade etmiştir. Bayrağımız rengini şehit kanlarından almış, şeklini ise gökyüzünden kan gölüne yansıyan ay ve yıldızdan almıştır.

Şair bu şiirindeki dizeleriyle kökü tarih toprağının en derinlerine uzanan milli ruh ile bayrağın gölgesinde kazanılan zaferlerle, akıtılan şehit kanlarıyla destanlar yazılmış olduğunu hatırlatır.

³⁷Arif Nihat, Asya, *Fatihler Ölmez ve Takvimler*, “Bayrak (Milâdi 1071)” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.42.

“Şu dalgalanan nedir? Diye sorsa görenler,

Târîh, Ulubatlı Hasan’ın Bayrağı! der.”³⁸

Şair, 1453’te İstanbul’un fethi sırasında Bizans surlarına Ulubatlı Hasan’ın bayrağı dikişini hatırlatmıştır. Ulubatlı Hasan, İstanbul’un fethinde cesaretiyle, düşmanların arasından geçerek elindeki bayrağı surlara dikip, vücuduna saplanan oklarla şehit olmuştur. Bu hatırlatma boşa değildir. Türk milletinin aynı milli ve manevi ruha sahip olmasını beklemektedir. Nasıl ki ecdat şahadet güllerinin derildiği dünya bahçesinde misafirliğini tamamladıysa aynı ruh torunlarından da beklenmektedir.

“Şehitler tepesi boş değil,

Toprağını kahramanlar bekliyor...

Ve bir bayrak dalgalanmak için

Rüzgâr bekliyor.”³⁹

Bayrak, millî hâkimiyetin ve toprağın vatan olmasının sembolüdür. Şair şehitlerimizin bu vatan için görevlerinin hala bitmediğini ve bayrağın dalgalanmak için bir rüzgâr beklediğini söyleyerek ince hayallerle süslediği duygularını dile getirmiştir. Şair, bayrak ve şehitlere değinerek milletteki milli ruhu canlandırıp, harekete geçirecek rüzgârı, havayı, iklimi bekler.

“Millet, vatan ve din ona ömrünce verdi güç:

Ay, gökyüzünde birdi... Onun bayrağında üç!”⁴⁰

Şair, *“Millet, vatan ve din ona ömrünce verdi güç:”* diyerek “Fatih’in Bayrağı” başlıklı bu şiirinden anlıyoruz ki Fatih Sultan Mehmet’in dünyaya millet, vatan, din, bayrak ve devlet için bir an için tereddüt etmeden canından vazgeçmeyi gösteren ecdadımız olduğunu hatırlatmaktadır. Bu yüce ruha sahip

³⁸ Asya, “*Bayrak (Milâdi 1453)*” s.176.

³⁹ Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, “Bayrak”* Ötüken Yayınevi, İstanbul,1975, s.19.

⁴⁰ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler, “Fatih’in Bayrağı”* Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.230.

olarak davasına sahip çıkan ecdadımız gücünü İslam'dan, vatan ve millet sevgisinden almış ve yine bu güçle nice fetihler gerçekleştirmiştir. Defalarca kuşatıldığı halde surların aşılamadığı İstanbul'u fethetmek yirmi bir yaşındayken Fatih Sultan Mehmet'e nasip olmuştur.

Şair “Ay, gökyüzünde birdi... Onun bayrağında üç” diyerek Osmanlı bayrağındaki üç hilali kastetmiştir. İman, adalet ve ahlâkın temsilcisi ayrıca Avrupa, Asya, Afrika olmak üzere üç kıtanın temsilcisi olmanın sembolü olan üç hilale değinerek şair, Türklüğün üç kıtaya hâkim olmuş olduğunu sezdirmiştir.

“Sûrun bir kulesinde kanadlar gördüm, al al

Ve dedim ki: Bizans'ta kondu bir burca kartal!”⁴¹

Şair 1453 yılında İstanbul'un fethinde muhteşem bayrağın İstanbul'un Bizans surlarına dikilerek dalgalanmasını hatırlatmıştır. Bu hatırlatmayı yaparken de şairane bir buluşla bayrağı kartala, bayrağın dalgalanmasından kaynaklanan sesi ise kartalın kanat sesine benzetmiştir.

3.2 Vatanseverlik

Vatanseverlik bayrağına, milletine ve vatanının her karış toprağına büyük bir sevgiyle bağlı olmak demektir. Vatanın selameti için hiçbir fedakârlıktan kaçmayarak gerektiğinde canından vazgeçebilmektir. Vatan, millet, istiklal ve hürriyet kavramlarının önemi barışın olduğu zamanlarda pek fazla anlaşılabilir. Bir milleti ölüm ile burun buruna getiren bir savaş ile bu kavramların ne kadar hayati bir öneme sahip olduğu anlaşılır.

İnsan mukaddes kabul ettiği değerler uğruna mücadeleler verir, yeri geldiğinde canını feda eder. Vatanseverlik bizim için hayati bir değerdir. Vatan olmadan yaşayamayız ve yeri geldiğinde tıpkı tarihteki binlerce şehit ve gazilerimiz gibi hiç düşünmeden ölümü göze alırız. Vatan sevgisi tüm sevgilerden ve candan daha önce gelen sevgidir. Sonuna kadar milli

⁴¹Arif Nihat, Asya, *Fatihler Ölmez ve Takvimler*, “Kartal (Milâdi 1453)” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.52.

değerlerine bağlı olan şair bu vatan sevgisini en içten duygularıyla şiirlerinde dile getirmiştir.

Gök mavi, başak sarışın...

Tadı ne güzel barışın!

Fakat senin on savaşa

*Değer, ey yurt, bir karışın!*⁴²

Vatan toprakları kolay kazanılmamıştır. Vatan sevgisine sahip olan her insan yeri geldiğinde tereddütsüz canını hiçe saymalıdır. Bu mukaddes toprak için nice şehit kanları akmıştır. Vatanımızın bir karış toprağına göz diken olursa eğer tekrar kanlar dökülüp, hiç tereddütsüz canlar feda edilecektir. Çünkü vatanımızdaki herkes Kuvâ-yı Milliye ruhuna sahiptir. Bu kolektif ruh gerektiğinde ortaya çıkıp, tüm milleti bir hedef uğrunda bir araya toplayabilecek ruhtur. Bizim vazifemiz bu milli ruha sahip olarak vatanımızı korumaktır.

“Senin tatlıdır her şeyin:

*Katık istemez ekmeğın.”*⁴³

Şair, “*Katık istemez ekmeğın*” diyerek huzur bulduğu vatanında yavan ekmek bile yese, vatanında yediği için onun her şeyden hoş olduğunu samimi ifadeleriyle anlatmıştır. Başka diyarlarda belki daha lezzetli, tadılması hoş giden yiyecekler vardır ama kişinin kendi vatan topraklarında yediği katıksız ekmek, o diyarlardaki yiyeceklerden daha lezzetli ve tatlıdır. Şiirselliğın gücü ile uzun uzun anlatılabilecek olan vatan sevgisini şair iki dizeyle en içten ifadeleriyle aktarmıştır.

“Ezanımdan alışıp Tekbir’e

Buldunuz mutluluk imanımıla.

---

⁴² Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Marş” Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.93.

⁴³ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “Yurd” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.159.

Vatan ettim sizi ey topraklar!

*Beş vakit damgalayıp alınımla.*⁴⁴

Yazarın “*Vatan*” adlı şiirine baktığımızda da İslamiyet ile bütünleşmiş, iman ile yoğrulmuş bir vatan aşkı görmekteyiz. İslamiyet ve Türklük bütünleşip kaynaşmıştır. Türk İslam gelenekleriyle yoğrulmuş bu topraklar, ancak Ezan seslerimizle, imanımızla, milli ve manevi değerlerimizin harmanlanmasıyla vatan olarak adlandırılmıştır.

Biz kısık sesleriz... Minareleri,

Sen ezansız bırakma, Allah'im!

Ya çağır şurada bal yapanlarını;

Ya kovansız bırakma Allah'im!

Mahyasızdır minareler... göğü de

Kehkeşansız bırakma Allah'im!

Müslümanlıkla yoğrulan yurdu

Müslümansız bırakma Allah'im!

Şairin bu dizelerine baktığımızda bir yalvarma, yakarış görmekteyiz. Şair ihlâs bahçesinden kısmetlenmiş bir inançla, samimiyetle dua etmiştir. Sanki şiir kalemle değil kalple yazılmış gibi yoğun duygu yüklüdür. Şair, öncelikle semalarda dalga dalga yayılan ezan sesine değinmiştir. Ezan sesinin, şüheda kanıyla sulanan bu vatan topraklarının en küçük karışından eksik olmaması için dua eder. Ezan sesi milli ve manevi bütünlüğümüzün ve Müslüman yurdumuzun ilk olması gerekenidir. Şair ezanlarımızın duyulmadığı an vatan diye bir şeyden söz edilemeyeceğinin bilincinde olarak Allah'a yalvarmaktadır. Çünkü bizler sadece kendi gök kubbemiz altında ezan seslerimizle huzur bulabiliriz. Şair minarelerimizdeki ezan seslerinin eksik olmaması için dua

---

⁴⁴ Asya, “*Vatan*” s.163.

ederken, ramazan aylarında minareler arasına asılan kandillerle oluşturulan, yıldızlara benzettiği yazı veya şekillerin eksik olmamasını arzulamıştır.

Bize güç ver... Cihâd meydanını

Pehlivansız bırakma, Allah'ım!

Bilelim hasma, karşı koymasını:

Bizi cansız bırakma Allah'ım!

Müslümanlıkla yoğrulan yurdu

Müslümansız bırakma Allah'ım!

Uğruna cenk meydanlarında nice mücadeleler verilen, atalarımızın doğduğu, bizim doğduğumuz, evlatlarımızın doğup büyüyeceği vatan topraklarımızın devamı ve geleceği için dua eder.

Bu devamlılık ezan sesleriyle, minarelerle, ibadetle, kahramanlıklarla, Müslümanlıkla, cihad meydanlarındaki pehlivanlarla, birlik ve beraberlikle, vatan topraklarını korumakla mümkün olacaktır. Dua bunun için yapılmıştır. Bu haykırış ve yalvarış içimizdeki milli ve manevi hisleri canlandırıp harekete geçirecek kadar duygu ve anlam yüklüdür. Her dönemde herkesin duygularına tercüman olabilecek niteliktedir.

Yarının yollarında, yılları da

Ramazansız bırakma Allah'ım!

Bizi sen sevgisiz, susuz, havasız

Ve vatansız bırakma Allah'ım!

Müslümanlıkla yoğrulan yurdu

Müslümansız bırakma Allah'ım!''⁴⁵

Türk Milleti olarak vatan, millet, din, tarih, mimari, sanat, dil, bayrak gibi bizi biz yapan milli ve manevi değerlerimizle birlikte varız. Bu

---

⁴⁵ Asya, "Dua",s.44.

değerlerimiz bir bütünlük oluşturmaktadır. Vatanımız bu bütünlükle bizim kutsal mekânımızdır. Bir milletin ancak kendi vatanında istiklâl ve hürriyetine sahip olarak yaşamını devam ettirmesi mümkündür. Şiirde dinî, millî, insanî ve tabîî değerlerin bir kompozisyonu yapılmıştır.

Vatan bu değerlerin bir terkîbidir. Ancak bu terkîbin yapıldığı yer “vatan” denilen topraktır.

İnsan sevgisiz olamayacağı gibi, susuz ve havasız da yaşayamaz. Bunların temin ve tedarik edileceği yer vatandır. Şair de bunun bilincindedir ve Allah’a dua etmiştir. Vatansız kalmamız için, vatanımızın bekâsı için Allah’a yalvarmaktadır. Düşmanlara karşı savaşabilmek, üstün gelip vatani koruyabilmek için de güç ve kuvvet isteyerek dua etmiştir.

Ön adım Ağrı Dağı,

Soyadım Tanrı Dağı⁴⁶

Senin kızın, kadının

Lale, gül... Erkeğin- Ey İzmir- efe...

Tunçtandır kalen yabanlar için

Ve dost için kadife!⁴⁷

Ayaklarımın altında Arpaçayı

İğilsem içebileceğim!⁴⁸

Sorma Edirne kimdi?

Bereket taşan mevsimdi;⁴⁹

Ey güler yüzlü şehir,

Bildim adın Yozgadmış⁵⁰

---

⁴⁶ Asya, *Ad*, s.155.

⁴⁷ Asya, *“İzmir”*, s.159.

⁴⁸ Asya, *“Arpaçayı”*, s.158.

⁴⁹ Arif Nihat, Asya, *Ses ve Toprak*, “Edirne” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.85.

⁵⁰ Asya, *“Yozgad”*, s.88.

*Bulsaydı ağlamak için olsun, su damlası
Ağlardı eski çağlarda Nemrud Kemerleri!⁵¹
Gece gökten yıldız yağdı Afyon'a;
Sayılarca ateş böceği gördüm.⁵²
Dağlar var, yapılmış, bundan, buluttan...
Dağlar var ki Bingöl, Binboğa, Süphan.⁵³
Çadırtepe, Dumlupınar,
Türbetepe, Adatepe...
Ki üstlerinde bir bulut
Geçti güller serpe serpe
Türbe otağ, kubbe eyvan...
Adları Dicle'de Seyran,
Fırat yollarında Aslan,
Çukurova'da Kurttepe.⁵⁴*

Vatan kutsaldır ve her karışı şehit kanlarıyla sulanmıştır. Şair eserlerinde vatani coğrafi hudutlarıyla Ağrı, Süphan, Nemrut, Bingöldagları gibi; Çadır Tepe, Türbe Tepe, Kurt Tepe, Menekşe Tepesi, Allahuekber Tepesi, Dua Tepesi gibi tepeleriyle; tarihi değerleriyle; Ayasofya, Süleymaniye, Selimiye, Sultanahmet gibi toprağı vatanlaştıran değerlerimizle birlikte bir bütün olarak eserlerinde işlemiştir.

“Dede, sarsılıp, derken

‘Dağ gibi oğlum gitti!’

---

⁵¹ Asya, s.92.

⁵² Asya, “Afyon”, s.100.

⁵³ Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Dağlar” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.74.

⁵⁴ Asya, , “Tepeler”, s.82.

Nine ağıt ağıt Oy!
Der, oğul balım gitti!
Bingöl'e ölüm gitti...
Gitti Bingöl'üm, gitti!
Nerelere sığınam,
Ki evim, yolum gitti;
Hangi yanıma dönem
Ki sağım, solum gitti!
Bingöl'e ölüm gitti...
Gitti Bingöl'üm, gitti!"⁵⁵

"*Bingöl Ağıtı*" vatan sevgisini yansıtan örneklerden biridir. Şair 1971 yılında Bingöl'de meydana gelen deprem ile ilgili üzüntüsünü samimi ifadeleriyle dile getirmiştir. Vatan coğrafyasının hangi köşesi olursa olsun en küçük olumsuzluk şairi derinden üzmüştür. Bu hassasiyet ile Bingöl'de meydana gelen afetten duymuş olduğu üzüntüyü dile getirmiştir. Şair, yurdun bir başka köşesinde yaşanan acının üzüntüsünü yaşayacak duyarlılığı göstermiştir.

Kars'im, Ankara'yım, Van'im, Bolu'yum...
Boğazlardan aşan fetih yoluyum;
Muradına ermiş Anadoluyum:
Tanrı, özenerek kurdu yapımı:
Selçuklu Alp Arslan açtı kapımı!"⁵⁶

Günümüz Türkiye'sinin Anadolu topraklarının Türkleşmesini sağlayan Malazgirt savaşının fatihi Büyük Selçuklu Devlet Hükümdarı Sultan Alp

⁵⁵Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, "Bingöl Ağıtı" Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.41.

⁵⁶Arif Nihat Asya, *Kökler ve Dallar*, "Alp Arslan", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.94.

Arslan ile birlikte Anadolu'nun kapıları Türklere açılmıştır. Tarih boyunca kabileler halinde göçebe olarak yaşayan Türk Milletine ilk defa Malazgirt zaferiyle Anadolu'nun kapıları açılmıştır. Türk milleti ilk defa o zaman kendine bir anayurt bulmuştur. Şair bu olayı hatırlatarak, Kars'tan, Ankara'ya, Van'dan, Bolu'ya tüm vatan toprakları içerisinde herkesin birlik ve beraberlik içinde olduğumuzu vurgulamaktadır.

Söyle, ey Adacık neden

Yerle gök, duman içinde?

Nerededir geçmiş gelecek;

Olan olmuş âh içinde!

Ağla Arif Nihat, ağla

Ağlamayan için de!⁵⁷

Hemen yanı başımızda oldukları halde bugün sınırlarımız dışında kalan Ege ve Akdeniz bölgelerindeki Kıbrıs, Saros, Midilli, Girit, Rodos gibi adalarımızda bayrağımız dalgalanmamaktadır. Bu büyük bir kanayan yaradır. Şair de bu adalardan biri olan Kıbrıs'ın durumundan dolayı üzüntü duymuş, bu durumu ağlanması gereken bir durum olarak dile getirmiştir. Şairde bu üzüntüyü oluşturan hudutsuz bir vatan aşkıdır. Şairin gönlü, başı sonu belli olmayan bir sevgi ummanı halinde vatan aşkıyla dolup taşmıştır. Şaire göre sadece Türkiye sınırları içindeki topraklarımız vatanımız değil, sınırlarımızın dışında kalmış olan tüm Türk toprakları da vatan coğrafyamız içerisinde yer almaktadır.

3.3 Şehitlik

Şehitlik millet için en üst mertebedir. Vatan, din, namus, şeref ve bağımsızlık gibi kutsal değerler uğruna kişi yeri geldiğinde hiç düşünmeden canını feda etmelidir. Bu nedendir ki atalarımız bu vatan konusunda hiçbir

---

⁵⁷Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, "Kıbrıs, Kanlar İçinde", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.194.

fedakârlıktan kaçınmamış onu düşmana vermeyip; uğruna ölmeyi namus borcu bilip, şehit düşmüşlerdir. Evladı şehit düşmüş olan anneler, oğlu şehit düşmüş olan babalar “*vatan sağ olsun*” diyerek evlatlarının şehit düşmesiyle teselli olmuşlardır.

İnsan için çok büyük bir mana ifade etmekte olan şehitlik ve gazilik, bu milletin mevcudiyet şartıdır. Bu sebeptendir ki, evladını askere göndermekte olan anneler; “*Haydi oğlum haydi git, ya gazi ol ya şehit*” diyerek uğurlamış, gitmiş olan vatan evladıysa annelerine siperden mektup yazmış ve vatanına olan sadık duygularını, devletine olan saygısını anlatmıştır, vatan için, bayrak için ölmeyi şeref bilmiştir. En önemli değerlerimizden olan şehitliğin dini, millî açılımı bize gösteriyor ki bu inancımız olmasaydı ne anneler evlatlarının ölümüne dayanabilir, ne de toplum bunu kaldırabilirdi. Şair de bu milli ruhun vermiş olduğu samimiyet ve coşkuyla şehitlik teminin işlendiği şiirler yazmıştır.

“Şehitler tepesi boş değil,

Biri var, bekliyor...

Ve bir göğüs nefes almak için

Rüzgâr bekliyor.

Şair “*şehitler tepesi boş değil, biri var bekliyor*” derken mazide kalmışlık değil hala yaşanıyor oluşun resmini çizmiştir. Şehitler tepesindeki şehit ölü değildir. Bakara Suresi 154.Ayeti Kerime’de, “*Allah yolunda öldürülenlere ölüler demeyin. Bilakis onlar diridirler, siz hissedemezsiniz*” buyurmaktadır. Bu ayeti kerime şehitlerin ölü olmadıklarını buyurmaktadır. Şairin söylemleri de bunu ifade etmektedir. Şair “*bir göğüs nefes almak için rüzgâr bekliyor*” diyerek şehitlerimizden rüzgâr bekleyen bir diri olarak bahsetmiştir.

Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye,

Yattığı toprak belli,

Tuttuğu bayrak belli.

Kim demiş Meçhul Asker diye?

Destanını yapmış, kasideye kanmış...

Bir el ki ahiretten uzanmış,

Edeple gelip birer birer

Öpsün diye faniler.

Şehitler tepesi artık insanların edeple geleceği bir yerdir. Bu da tepenin şehitlerimizden dolayı artık kutsal tepe olarak görülmesindedir.

Öpelim temizse dudaklarımız...

Fakat basmasın toprağına

Temiz değilse ayaklarımız.

Rüzgârını kesmesin gövdeler...

Sesinden yüksek çıkmasın

Nutuklar, kasideler!

Geri gitsin alkışlar, geri...

Geri gitsin ellerin yapma çiçekleri!

Ona oğullardan, analardan

Dilekler yeter...

Yazın sarı, kışın beyaz

Çiçekler yeter.

Şair, dizelerinde belirttiği gibi nutukları, kasideleri, alkışları ve yapma çiçekleri samimi olarak görmemektedir. Bunun yerine yazın sarı, kışın beyaz açan doğadaki çiçekleri istemektedir.

Söyledi söyleyenler demin...

Gel süngülü yiğit, alkışlasınlar,

Şimdi sen söyle, söz senin!

*Şehitler tepesi boş değil,
Toprağını kahramanlar bekliyor...
Ve bir bayrak dalgalanmak için
Rüzgâr bekliyor. ”⁵⁸*

Şair şehitlerimizin bu vatan için görevlerinin hala bitmediğini ve bayrağın dalgalanmak için bir rüzgâr bekleyişine değinmiştir. Şair, şehitlere değinerek milletteki milli ruhu canlandırıp, harekete geçirecek rüzgârı, havayı, iklimi beklemektedir.

*Destanı öksüz, sükûtu derin
Meçhul Askerin...
Türbesi yakışmış bu kutlu tepeye;
Yattığı toprak belli,
Tuttuğu bayrak belli...
Kim demiş Meçhul Asker diye? ”⁵⁹*

Arif Nihat Asya “Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor” adlı bu şiirindeki kelimelerle, bir coşku havası oluşturarak şehitlerimize saygıyı en iyi anlatabilecek şiirlerinden birini yazmıştır. Arif Nihat Asya bu şiirinde ve bazı şiirlerinde de yer yer vatanımıza sadakatini göstererek vatan sevgisiyle şehitlik makamına erişmiş olan şehitlerimizden övgüyle bahseder. Canlarını vatan için ve bizler için feda eden şehitlerimize derin saygı duymaktadır. Bu vatanın manevi mimarları olan şehitlerimizi şiirlerinde saygıyla anmaktadır.

*Nerde kaldı o çağlar ki
Analar kurt doğururdu,
Hilkat insan çamurunu*

⁵⁸ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor,* Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor”Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.17-19.

⁵⁹ Asya, “Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor”, s.17-19.

Destanlarla yoğururdu?

Şairin “Onlar” adlı şiirindeki bu dizelerine baktığımızda şair geçmişe özlem ve hüznle bakar ve o geçmişin verdiği ilhamla gelecek için köprü kurmaya çalışır. Atalarımız üç kıtaya hükmetmiştir. Güneşin doğduğu yerden battığı yere kadar her yeri fetih altına alma arzusuyla fetihlerini gerçekleştirmiştir. ”*Nerde kaldı o çağlar ki Analar kurt doğururdu*“ diyerek şair, destanlarımızda da geçen “kurt” motifine yer vererek tarihi safhalarımıza telmihte bulunmuştur. Şair, Türkler için önemli olan kurt motifine yer vererek maziyle yaşanan zaman arasında ilişki kurmuştur. Geçmişten günümüze uzanan tarih bilinci ile bu şiirini yazmıştır.

Şair, “*Destanlarla yoğururdu?*” dizesiyle al kanlarıyla bayrağımıza rengini veren, kanlarıyla vatanımızın topraklarını sulayan kahraman şehitlerimizin destanlara konu oluşundan bahsetmiştir.

Nerde o yiğitler ki gür

Sesleri ülkeyi bürür,

“Yürü” dese dağlar yürür,

“Dur” dese kalpler dururdu

Yurda, baş dedikleri bir

Ağır adakla geldiler

Ve şu bayraksız dünyaya

Bayrakla geldiler.⁶⁰

Şair, vatan sevgisiyle zaferler kazanan şehitlerimizi arzulamaktadır. O yiğitlerimizin vatan uğrunda şahadet şerbeti içmeyi çok içten istediklerini “*Yurda, baş dedikleri bir ağır adakla geldiler*” dizeleriyle dile getirmiştir. Yiğitlerimizin şehitlik arzu ve iştiyakını dile getiren bu dizeleriyle vatan için canını feda etmenin ne kadar önemli bir hedef olduğunu dile getirmiştir. Ayrıca

---

⁶⁰ Asya, *Onlar*”, s.11.

şair, bu dizeleriyle önemli bir şeref olan şahadet terbiyesinin o yiğitlerimizde olduğu gibi bütün Türk Milletinin beyninde öncelikli yere sahip olması gerektiğini sezdirmiştir.

Arif Nihat Asya'nın kahramanlık şiirlerinde görülen coşku, akıcılık, canlılık "*Kalk Yiğidim*" şiirinde de kendini belirgin bir biçimde gösterir. Şair, kahramanlara seslenirken kelimelerin inci gibi dizmiştir. Şair'in çizdiği bu tabloda '*tulgalı tulgasız başlar, kanatlı Kanatsız kuşlar, aşılmamış dağlar, çıkılmamış yokuşlar*' yiğitleri beklemektedir. Şair, okuyucuya şiir boyunca coşku ve heyecanı hissettirmiştir.

"Kalk yiğidim yine dağ başını duman aldı..."

Parçalandı bir kıtanın toprakları,

Aslan payını aslan olmayan aldı...

Kalk yiğidim yine dağ başını duman aldı.

Tulgalı, tulgasız başlar alayı...

Kanaldı kanatsız kuşlar...

Aşılmamış dağlar, çıkılmamış yokuşlar...

Dağları taşları akarsularıyla

Şu tanıdık toprakta

Bir büyük dünya parçası

Fatihini aramakta.

Dünyayı ahretten ayıran

Duvarları yık da gel,

Ay doğar gibi, gün doğar gibi

Şu kıpkızıl ufuktan çık da gel!"⁶¹

---

⁶¹ Asya, "*Kalk Yiğidim*", s.21.

Şair bu şiiriyle, şehitlerimizdeki kahramanlık ruhunu, tarih bilincini millette canlandırmaya çalışmıştır. Dağ başı dumanlıdır. Bu durum karşısında ağlamak faydasızdır, artık ayağa kalkma vakti gelmiştir. Fakat şairin seslenmiş olduğu yiğitler ölümlerdir, vatan için fedakârlık eden ahrete geç etmiş yiğitlere “*kalk yiğidim*” demektedir. O yiğitlere seslenmektedir. Şair, vatana sadık olan, vatanın dimdik ayakta durması için her şeyi yapabilecek olan kahraman yiğitleri aramaktadır.

Muhsine Börekçi bu şiir için şu ifadelere yer vermiştir: “Bu şiirde anlatılmakta olan konunun Ağıt şiirinde anlatılmakta olan durumdan pek te farkı olmadığı söylenir. Bunun nedeni “*dağ başını duman almış*”tır. Fakat hususu algılamış olma ve anlatma biçimi fark arz etmektedir. Ağıt’ta önerilmekte olan “ağlama” hareketine karşı burada önerilmekte olan iş “kalkmak”tır. Ölü Kürşatlardan ziyade “yiğitler”e hitap edilmektedir. “Başı dumanlı dağ” ile “yiğit” arasında ilişki geleneği yansıtılmaktadır. Fakat yiğitler, tarihten/ ahiretten çağrılmaktadır.”⁶²

3.4Kadın

Şair, şiirlerinde, anne, sevgili ve eş olarak kadına yer vermiştir. Bunun yanı sıra aşağıdaki şiirde olduğu gibi toplumumuzda savunmasız, güçsüz olan kadınlarda şiirinin konusu olmuştur. Şairin “*Altı Kızlar*” adlı bu şiirine bakacak olursak;

İstanbul’da Kuş Tepe’nin,

Evlerine dönmemiş kızları

Gayri göremezler güneşi,

Göremezler yıldızları!

Atılmış, itilmiş, unutulmuş

Bir mahalleden

---

⁶²Muhsine, Börekçi, Dil-Edebiyat İlişkisi Bağlamında Arif Nihad Asya’nın Türkçesi: Destanca, Divanca ve Hakanca. Türklük Bilimi Araştırmaları,2014 s.27-39 <<http://dergipark.gov.tr/tubar/issue/16966/177187>>

*Sepetleri kollarında, çilelerine razı
Altı yürek, altı gövde, altı kaderdi giden!
Arsalar... Sokaklar... Yokuş... İniş...
Toprak... Kaldırım... Asfalt... Gidiş o gidiş!
Üç gün, beş gün, sekiz gün...
Ne büyüklerin kendisi, ne bir haberi küçüğün!
Ağız ağza verip demiştik yazık,
Dünya gerçekten değişti artık...
Birer ikişer derken
Altışar altışar
Kaçmaya başladı kızlar...
Hem bu kadar çabuk, bu kadar erken.
Günahlarını almışız çocukların:
Can vermeğe gitmişler meğer
Altısı birden yavrucukların
Karanlık yığınlar altında!
Kalırdı ergeç çektikleri,
Mutlu günlerin ardında
Ve böyle kara değil, al kınalarla
Karşılarıydı güzü
Kömüre bulanmış avuçlarını
Görebilseydi gökyüzü!
Sormayın: Ne haldeydiler?
Anlatmaya dil yetmez, bakmaya yürek ister!*

Kaçıncı ölüydü, kaçıncı çığlık!

*Uçtu kuşlarımız... Tutamadık!*⁶³

Şair bu şiirinde kadınların görünen gerçeklerinin ardında görünmeyen gerçeklerine dikkat çekmiştir. Görünmeyen gerçeklerinin saf, temizliğine rağmen görünen gerçekliklerinin karalığı, yoksulluğu sahiplenişine yer vermiştir. Kadınları, görünen gerçekliklerinden hareketle değerlendirmenin yanlış olabileceğini sezdirmiştir.

Şairin atılmış, itilmiş unutulmuş bir mahalle olarak tarif ettiği Kuştepe o zamanlar gecekondü gibi bir yerdir. Orada yaşayan ailelerin altı kızı gittikleri yerden geri dönmemişlerdir.

Şair “*Kaçmaya başladı kızlar...*

Hem bu kadar çabuk, bu kadar erken.”

Diyerek orada yaşayan kişilerin, kızların kaçtığını düşünmelerine değinmiştir. Ancak birkaç gün sonra kızların cesetleri bulunmuştur. Kızların yaşları ikisi on dört, üçü on yedi en küçüğü ise sekiz yaşlarındadır. Kadın savunmasızdır ve güçsüzdür. Şair bu şiir aracılığıyla kadının savunmasız olduğunun mesajını vermiştir. Şiirin sonunda şair “*Kaçıncı ölüydü, kaçıncı çığlık*” diyerek bu tür hadiselerin fazlasıyla yaşandığına vurgu yapmaktadır. Bu tür olaylar koruma ve güvenliğin daha az olduğu yoksul semtlerde daha fazla görülmektedir.

3.4.1 Anne Olarak Kadın

Annelik önemli bir değerdir. Toplumdaki en ufak yapı taşı olan ailede annenin rolü büyüktür. Bir kadının ayırt edici en önemli vasfı anneliktir. Anne, İslamî inanca göre, annelik vazifesini yerine getirdiği takdirde cennetin ayakları altına serileceği söylenen kadındır. Bu derecede büyük değer sahibidir. Anne, rızası olmadan cennet yolunun açılmayacağı kadındır. Arif Nihat Asya da şiirlerinde, toplumun vazgeçilmez unsuru olan anne sevgisini ve özlemini

⁶³Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “*Altı Kızlar*”, Ötüken Yayınevi İstanbul, 1975, s.110.

şiiresel bir üslupla incelterek güzelleştirmiştir. Şairin anne ile ilgili şiirleri anne sevgisinin yanı sıra anneye özlem üzerine de kurulmuştur.

*“ İki öksüz gibiydik anneciğim;
Belki sütsüz de kaldım... Öyleyken,
Yeniden gelmek olsa Dünyâya,
Yine ben doğmak isterim senden!”⁶⁴*

Şairin annesi, şair dört yaşındayken bırakıp Filistin’e gitmiştir. Şair bu ayrılık ile sütsüz kalmış, annesiz kalmıştır. Bu durumdan üzüntüsünü dile getirirse de annesine sevgisi büyüktür, yine dünyaya gelse aynı annenin evladı olmayı istediğini söylemektedir.

*“Benim de annem olsa annemin
Beşiğini seve seve sallardım;
Gülse güller açılırdı içimde
Ve ağlasa inci inci ağlardım.
Işılda ey mavi saray ışılda:
Pırıl pırıl şehnişinler, kapılar...
Senin kırk gün kırk gecelik düğünün,
Benim kırk gün, kırk gecelik yasım var.”⁶⁵*

Büyük sevgi ve merhamet sahibi olan annenin yeri her zaman ayrıdır. Şair anneden ayrı kalmıştır, ayrı büyümüştür ve anneye karşı büyük özlem beslemektedir. Şair annesinin yanında olmasını arzularak bir annenin çocuğu için yaptığı her şeyi annesi için yapabileceğini dile getirmiştir. Gerçek hayatta beşiği sallayacak olan kişi annedir, ama şair annesinden için” *Benim de annem olsa annemin, Beşiğini seve seve sallardım;*”diyerek gerçekten mümkün

⁶⁴ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “Anne”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.140.

⁶⁵ Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Masallarla”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.66.

olmayan hayali bir durumdan bahsetmektedir. Bu hayatın gerçekliğine ters düşen bir durumdur. Sadece masal olarak anlatılabilecek bir şeydir. Şair bu şiirini masal havasında oluşturmuştur. Masalarda rastlanılan kırk gün kırk gece düğünler, eğlenceler yapılması motifini şair kendi yaşamında farklı bir kalıba sokarak annesinin yokluğundan dolayı farklı anlamda ifade etmiştir. Şair için kırk gün kırk gece mutlu olma zamanı değil, aksine anne yokluğundan kaynaklanan yas tutma zamanıdır.

“Geçmiş ya da kendinden uzak kalınmış olan anne, ‘mavi saray’ ve ‘pırıl pırıl şehnişinler ile ifade edilmiştir. Anne şehnişinden saçlarını sarkıtırsa oğul ona gidecektir. Şiirdeki masal havası da şairde sürekli yinelemekte olan çocukluk hissiyatına uygundur.”⁶⁶

“Ne anne memesi, ne kucak;

Ne oyun, ne oyuncak...

Ellerin oyuncağıyla oynayarak

Hayatında bir gün eğlendi.”⁶⁷

Şair çocukluğunu anne özlemiyle geçirmiştir. Bu yüzden çocukluk yılları şairin içinde bir hüznün olarak kalmıştır. Bu şiirinde çocukluğunu yaşayamama duygusunun verdiği özlemle annesine sitemde bulunmuştur. Çocukluk yılları genelde oyun, oyuncak, eğlence ile geçen yıllar iken şair “*Hayatında bir gün eğlendi.*” Diyerek bu durumun kendisi için böyle olmadığını, yanında annesi olmadığı için kendisinin her şeyden mahrum kaldığını, mutlu olamadığını dile getirmiştir.

“İlk kundağın

Ben oldum yavrurum;

İlk oyuncağın

Ben oldum!

⁶⁶ Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Arif Nihat Asya, Bayrak, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.327.

⁶⁷ Arif Nihat, Asya, *Ses ve Toprak*, “Ağıt” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.26.

Acı nedir, tatlı nedir? Bilmezdin:

Dilin damağın ben oldum!

Bu dizelerinde şair, anne ve sevgi kelimelerini birbirinden ayrılmaz iki kavram olarak karşımıza çıkarmıştır. Bir annenin çocuğuna olan sevgisini dile getirmiştir.

Elinin ermediği,

Dilinin dönmediği

Çağlarda, yavrum;

Kolun, kanadın ben oldum...

Dilin dudağın ben oldum!

Belki kıskanırlar diye

Gördüklerini,

Sakladım gözlerden

Gülücüklerini:

Tülün, duvağın

Ben oldum!

Anne o kadar yüce bir varlıktır ki yerini kimse dolduramaz. Şair de bu dizeleriyle bir annenin çocuğunun ilk doğduğu andan itibaren evladını koruyup kollamasına, kötülüklerden sakınmasına değinmiştir.

Artık isterlerse adımı

Söylesinler bana:

Onun annesi diyorlar...

Bu yeter sevgilim, bu yeter bana!

Bir anne için iki hecelik anne kelimesinin söylenmesinin büyük mutluluk verici bir duygu olduğunu ifade etmiştir. Şair bu dizeleriyle annenin çok değerli bir kavram olduğu duygularını uyandırmaya çalışmıştır.

Bir dediğini iki

Etmeyim diye öyle çırpındım ki

Ve seni öyle sevdim, sana

O kadar ısındım ki...

Usanmadım, yorulmadım, çekinmedim...

Gün oldu, kırdın...

İncinmedim:

İlk oyuncağın

Ben oldum yavrum,

Son oyuncağın

Ben oldum!

Lâyık değildim;

Lâyık gördüler:

Annen oldum, yavrum,

Annen oldum!''⁶⁸

Şair şiirinde bütünüyle annenin yavrusuna olan sevgisinden bahsetmektedir. Bu sevgi koşulsuz sevgidir. İçinde hiçbir menfaat barındırmayan saf bir sevgidir. Evladın “anne” demesinin dünyalara bedel olduğu sevgidir. Bu sevgi fedakârlık kelimesinin az kaldığı koruyan, eğlendiren, besleyen, büyüten, tercüman olan, başkalarından kıskanıp sakınan, hoş gören kavramlarının yetersiz kaldığı bir iyilik timsalinin sevgisi olarak tarif

⁶⁸Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, "Anne"*, Ötüken Yayınevi, İstanbul,1975, s.154-156.

edilebilir. Şair, bu sevgiyi evlatları için her türlü zorluğa tahammül etme gücü olarak tanımlamıştır. Şiir bütünüyle bir annenin evladına olan sevgisi üzerine kuruludur.

Sen de dillenip dallara de ki: gelen var... Sabaha

Kuşları erken uyarın!

Evimizin duvarları, döşemeleri, tavanı

Ninni dinleyecek yarın!⁶⁹

Şair “Doğum” başlıklı bu şiirinde sabah olduğunda doğuma gidecek bir annenin heyecanını ve daha henüz doğmamış olsa bile bir annenin çocuğuna olan sevgisini anlatmaya çalışmıştır.

“Sen uzaktaydın hasretin günlerindeydi anne...

Sarı saçlı ve solgun bir kız geldi evine;

Dudaklarında uzun bir buse gibi adı

Senelerce yaşadı.

Ben ömrümü verirken onun saadetine

Mukaddermiş ona da ayrılık çattı anne.”⁷⁰

Şair, annesinden ve eşinden ayrılığın hüznü ile bu şiirini yazmıştır. Şair bu şiirinde annesiz büyümenin vermiş olduğu hüznün ve hasreti dile getirmiştir. Annesiz büyümüş olmak şairin içinde her zaman derin bir yara olarak kalmıştır.

3.4.2 Güzelliğiyle Kadın

“Orda gölge, burada ışık; yer yer esmersin, beyazsın;

Ey tatlı kız, sen topraktan yaratılmış olamazsın!”⁷¹

⁶⁹ Arif Nihat, Asya, *Ses ve Toprak*, “Toprak”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.78.

⁷⁰ Asya, *Ses ve Toprak*, “Toprak”, , s.78.

⁷¹ Asya, *Ses ve Toprak*, “Güfte”, s.61.

Şair bir kadının güzelliğine hayran kalmıştır. Bu güzellikten bahsederken de topraktan yaratılmış olamazsın diyerek kadının güzellik derecesini kuvvetlendirmiştir. Ayrıca destanlarımızda, büyük kahramanlara hanımlık ve Türk çocuklarına annelik yapan kadınların ışıktan doğduğuna inanılmıştır. Şairde dizelerinde ışık kelimesine yer vererek kadına hayranlığını pekiştirmiştir. Güzel kadının yüzü, şairin karanlık gecesini ısıtmıştır.

“Tenler görürdün: köpükten

Yaratılmış kuğu kuğu...

Tenler ki yalnız seninle

Bana açık varı yoğu!”⁷²

Şair, beyaz tenli bir kadının güzelliğinden bahsetmiştir. Kadını beyaz tenli oluşunu arı, duru, temiz kavramlarını karşılayan köpüğe benzetmiştir. Ayrıca kadını zariflik simgesi olan kuğuya benzetmiştir.

Bir hastane köşesinde üflenmişçesine söndüm...

Ömrüm boyu ilk olarak bir kalabalığa öndüm.

Yolum cennete çıkınca bizim dünyanın kızları,

Hurilerden de güzelmiş diyerek geri döndüm.⁷³

Asya, hastanede ölümle burun buruna gelmiş bir adamın resmini çizmiştir. Hastanede son nefesini vermek üzereyken durumu iyiye giden bu adamdan yola çıkıp, dünyadaki kadınları cennet hurileri ile mukayese ederek onların da güzel, saf ve günahsız olduklarını ifade etmeye çalışır. Tıpkı cennetin kızları, hurileri gibi.

“Sana vermiş veren, sulardan ses;

Sana vermiş veren, şiiirden dil...

Yaratılmışsın ayrı topraktan...

⁷² Asya, “Yatak”, s.63.

⁷³ Asya, “Bizim Kızlar”, s.206.

Hamurun toprağın bizimki değil!

Saçların var ki başka türlü sarı;

*Gözlerin var ki başka türlü yeşil!*⁷⁴

Şair, hoşlandığı bir kadının güzelliğini anlatmaktadır. Bu kadının sesi, nasıl suyun akışı huzur veriyorsa onun gibi huzur vericidir. Kelimeleri inci tanesi gibi seçkindir. Saçlarının sarılığı, gözlerinin yeşilliğiyle cezp edicidir.

“O kadar gölgesiz, temiz bir yüz,

Ki dudak değmemiş dudaklarına...

Gece yastıkta kim bilir ne güzel

*Yakışır uyku göz kapaklarına!”*⁷⁵

Şair, kelimeleriyle hoşuna giden kadının masum güzelliğinin resmini çizmiştir.

3.4.3 Sevgili Olarak Kadın

Aşk, sevgiden doğmaktadır. Arif Nihat Asya, aşkı hem “ilahi” hem de “beşeri” boyutuyla işlemiştir. Arif Nihat Asya’nın eserlerinde bu, vatan aşkı, millet aşkı, bayrak aşkı, din ve tasavvuf büyüklerine karşı sevgi ile tanımlanır.

Şair, eserlerinde aşk konusunda çok sayıda kelimeler kullanmıştır. Aşkta bahsettiği şiirlerinde Leyla ve Mecnun, Aslı ile Kerem, Ferhad ile Şirin, Yusuf ile Zeliha, Âdem ile Havva’ya da sıklıkla yer vermiştir.

Arif Nihat Asya gerçek aşkı Servet Asya’da bulmuştur. Servet Asya’ya Arif Nihat Asya’nın yazmış olduğu aşk şiirlerini kıskanıp kıskanmadığı sorulduğunda şu cevabı vermiştir. *“Arif bir gönül adamıydı. Yunus Emre gibi: ha demeden hayran olan bir yaratılışı vardı. Bilirdim ki bir güzel göz, bir tutam saç, bir güzel çocuk, bir güzel çiçek, böcek hatta bir güzel çakıl taşı onun hayranlık duygularını okşamaktadır. Gittiği her yurt köşesinde ya bir uzun şiir,*

⁷⁴ Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Sen III”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.120.

⁷⁵ Asya,, “Temmuz”, s.121.

ya bir rubai ile dönmüştür. Ben yazdıklarının şiirde kaldığına inanırdım. Bu bakımdan aşk şiirlerini kıskanmazdım yalnız bazen, çevremizdeki güzelliklerin şiirini yazarken kendisine ikazda bulunurdum. Aleni olmamasını dilerdim. Arif gülümseyerek 'peki' der geçerdi ama galiba yine içinden geldiği gibi yazardı.

'Ne şiirden, ne şöhrettendir.

Mutluluğum Servet'tendir!'

Mısralarını sık sık söylerdi. Mutluluğu bende bulduğuna inanır, kıskanmazdım."⁷⁶ Ayrıca, Servet Asya, Arif Nihat Asya ve kendisi arasındaki ruh bütünlüğünü de şu şekilde ifade etmiştir: "Arif'in hayat hikâyesiyle benim hayat hikâyem birbirine çok benziyor. Çocukluk yıllarımızda, onunla İstanbul'un aynı semtlerinde yaşamışız. Aynı okullarda okumuşuz. Çektiğimiz sıkıntılar, acılar bile aynı. Yani Arif de küçük yaşlardan itibaren anasız-babasız büyümüş ben de."⁷⁷

Sarı saçlarında şafak;

Al dudaklarında gurub...

Sesi kaynaktan su...

Teni bardakta şurup;

Gecelerden memnun,

Doğulardan mahcub;

Yaşıyor bende o gül,

Beni kendinde bulup...

İçi lezzet lezzet

Dışı üslup üslup...

Gecelerden memnun

⁷⁶ Yavuz Bülent, Bakiler, "Eşinin Ağzından Arif Nihat Asya" Arif Nihat Asya'nın İhtişamı, İstanbul, 2007, s.59.

⁷⁷ Bakiler, "Eşinin Ağzından Arif Nihat Asya" s.54.

*Doğulardan mahcup.*⁷⁸

Şair, sevdiği kadının güzelliğini tasvir etmiş ve kadına hayranlığını ifade etmiştir. Sevdiği kadını somut ve soyut güzelliklerinin bir bütünü olarak görmüştür. Kullanmış olduğu kelimelerle iç güzelliği ile dış güzelliği uyum halinde olan kadının güzelliğini tasvir etmiştir. Saçlarının sarılığını güneşin doğuş anına, dudaklarının kızıllığını gün batımına benzetmiştir. Ayrıca şair, “doğulardan mahcup” diyerek doğuda kadının gelenek görenek ve değerlerine bağlı olduğunu sezdirmek istemiştir.

*“Bende dolaş, bende gezin...
Benim artık yazın güzün...
Saçlarımı dağıtmasın,
Örmesin senden başkası!
Ak ak, pembe pembe al, al;
Gül gül, yumuk yumuk, tel tel...”*

Şair, bu dizeleriyle kadının ağzından, sevdiğine sadakatini dile getirmiştir.

*Sana adadığım el
Sürmesin senden başkası!
İster benzeyim karlara,
İster döneyim korlara...
Giydiklerimi yerlere
Sermesin senden başkası!”*⁷⁹

Burada şair sevdiği kadının tekrar güzelliğine değinmiştir. Beyaz tenli, al yanaklı, tel tel saçları olan sevgiliyi tasvir etmiştir. Şair dizelerinde kadının ağzından “senden başkası” ifadesine yer vererek kadının sevgi ve yakınlık

⁷⁸ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, “Tatlan”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s49-.50.

⁷⁹ Asya, “Küçük Yolcu”, s.54.

hislerini yansıtmıştır. “Sana adadığım el, sürmesin senden başkası” dizesiyle aşkıta mahremiyeti ve sadakat ile bağlılığı dile getirmiştir.

3.4.4 Eş Olarak Kadın

“Kollarında kuvvetinim;

Yuvanım, saadetinim;

Senin altın saatinim;

Kurmasın senden başkası!

Hayatımın ilk adımı,

Yuvamda buldum kendimi...

Artık isterse adımı

Sormasın senden başkası!

Gözlerim bütün gün camda...

Aklım fikrim hep akşamda...

Kollarında yorulsam da

Yormasın senden başkası!⁸⁰

Eş olarak, ailede kadının rolü yuvanın sahibi, kuvvetin kaynağı, saadetin temsilcisidir. Şair, medeniyet mirasımız içinde önemli değerlerimizden biri olan “evlilik” kavramından bahsederek bir aile tablosu çizmiştir. Kadının artık saadetin ve mutluluğun mekânı yuvası olmuştur. Kendini yuvasına adanmıştır. Bunu da “artık isterse adımı, sormasın senden başkası” sözünü söyleyerek ortaya koymuştur.

“Bir bekleyenim var diye bahtından emin,

Geldin bana sen bilmediğim çağlardan;

Ey yolcu, yosundan ve köpükten giyimim,

---

⁸⁰ Asya, “Küçük Yolcu”, s.55.

Duvağın ağılardan!”⁸¹

Şair burada bir evlilik, aile kurma hadisesine değinmektedir. Kişinin hiç tanımadığı bir insanla gün gelip yollarını birleştirerek yuva kurmasını kadere bağlamıştır. Evliliğin kader çerçevesinde gerçekleşen bir hadise olduğunun farkındadır. Şair “yosundan ve köpükten giyimin” diyerek Türk kültüründe gençliğin simgesi olan yeşil, saf ve temizliğin simgesi olan beyaza yer vermiştir.

Dur ben demedim: günüm gün olsun!

Lakin dedim: ömrüm ömrün olsun.⁸²

Şair “Teklif” başlıklı bu şiirinde evlenmeyi, gününü gün etmek, eğlenmek için değil bir ömrün karşılıklı paylaşılması, başka bir ifadeyle adanmışlığı olarak görmektedir.

“Bilirler ki töre diye

Başlık beklîye beklîye

Bahardan güze gelirler

Ve bir gün sabrı tükenen

Kızlar neden? Den, Niçin? Den

Kaçarak bize gelirler.”⁸³

Bazı yerlerde “başlık parası” adı altında bir bedel ödenir. Bu bedeli biriktirmek için hayli zaman geçtiği için beklemek istemeyen kızlar kaçarak sevdikleri erkeklerle yuvalar kurar. Aile rızası almadan evlilik gerçekleşir. Şair, bu şiirinde evlenmede törenin gereği “başlık parası” istenmesinin eleştirisini yapmıştır.

---

⁸¹ Asya, “Deniz Kızı”, s.70.

⁸² Asya, “Teklif”, s.71.

⁸³ Asya, *Ses ve Toprak*, “Evinden Kaçan Kızlar”, s.73.

3.5 Adâlet

Mutlu bir birlik ve beraberliğin olması için adaletin her daim sağlanması gerekmektedir. Türklerin bugüne kadar getirdiği en büyük değerlerden biri de adalettir. Şair, hayatın her alanında adaletli olmayı şiirlerinde ifade etmiştir.

“Ey yolcu, sen kendini terazimde

İster tartılan farzet, ister dirhem say;

Bu terazinin

Bir kefesini güneştir. Bir kefesini ay!”⁸⁴

Adil olmak insani değerlerin en üstünüdür. Adalet her zaman arzulananıdır. Adalet terazisini bozan en önemli şey kişisel çıkar ve menfaatlerdir. Gerçekten adil olanlar terazisinin kefesindeki dengeyi düz tutarlar ve tartarken kişisel çıkarı değil, adaleti düşünürler. Dürüst tartıp, dünya nimetleri için ahiret hayatını tehlikeye atmazlar. Bu dizelerinde şair de terazinin kefesinde tartılan ne olursa olsun terazinin bir kefesinin güneş, bir kefesinin ay olduğunu söyleyerek adaletten bahsetmiştir. Doğruluğun, adaletin temsilcisi olarak güneş ve aya yer vermiştir. Güneş gündüz, ay ise gece gökyüzünü aydınlatan bitmek tükenmek bilmeyen bir kaynaktır. Şair, doğru işleyen, kişisel menfaat ve çıkarlara göre değişmeyen teraziyi de bu benzetmelerle yüceltmıştır.

“Yalan dolan, hile, pusu...

Kim demiş ki kurtulursun?

Etme bulma dünyası bu:

Ben ederim, sen bulursun!”⁸⁵

Allah (c.c) insanlara adil olmayı görev olarak vermiştir. İnsanlar ne kadar adil olursa düzen o kadar adaletle kurulur. Ancak nerede “yalan, dolan, hile, pusu” varsa adaletsizlikle bir şeyler elde edilmişse sanılmasın ki o kazandıkları

⁸⁴ Arif Nihat, Asya, *Kökler ve Dallar*, “Terazi”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.196.

⁸⁵ Asya, “Etme, Bulma”, s.167.

ona fayda sağlayacaktır. Allah (c.c) elbet adaletsizlik yapan kişinin yaptığı adaletsizliği kendisine çevirecektir. Kişinin yapmış olduğu yanlış cezasız kalmayacaktır. Şair burada buna değinmiştir.

Ayrıca şair “*Ben ederim, sen bulursun!*” dizesinde kişinin yaptığı yanlışın er geç kendisine döneceğini ifade etmiştir. Kişi başkasına zarar verdiğini sanırken en çok kendisine zarar vermiş olacaktır. Çünkü kötülük kısır döngüye benzer. Kişinin yaptığı kötülük mutlaka kendisine döner ve kişi ettiği kötülüğün cezasını muhakkak çeker.

“Kontrol, kaçak yolcular

Arar inceden inceye

Ve tramvaydan vatmanı

İndirir biletsiz diye.”⁸⁶

Düzen adalet ile sağlanır. Bir yerde adil olmayan bir davranışta bulunanlar varsa huzur ve refahın sağlanması için onlar tespit edilerek cezalandırılmalıdır. Aksi takdirde o kişiler davranışlarını her daim devam ettirerek toplumda felaketsel zemin hazırlayacaklardır.

“-Hakkından fazla almak yok;

Adam başına bir dilim!

-Olur, yalnız dilimimi

Ben kendim kesmek isterim.”⁸⁷

Herkes hakkına razı olup başkasının hakkını gözetmelidir. Kişi ancak başkasının hakkına göz dikmezse o zaman adalet sağlanır ve huzur sağlanmış olur. Adil olmak en büyük erdemlerdendir.

“Kefelerinin gümüş,

Dirhemlerinin altın

---

⁸⁶ Asya, “*Bilet*”, s.166.

⁸⁷ Asya, “*Dilim*”, s.175.

Olduğuna inandık;

Fakat söyle ne tarttın? ”⁸⁸

Terazi ister altın ister gümüş olsun doğruyu göstermiyorsa adaleti sağlamıyorsa hiçbir kıymeti yoktur.

3.6 Ümitli Olmak

Arif Nihat Asya, gelecekte umutludur. Bu umut en çokta genç nesiller içindir.

Yelkenler biçilecek, yelkenler dikilecek;

Dağlardan çekdiriler, kalyonlar çekilecek

Kerpetenlerle surun dişleri sökülecek!

Yürü hala ne diye oyunda oynaştasın?

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

Şair ilk dizesinde, teknenin direğine rüzgâra uygun bir şekilde takılan kumaş olan yelkenlerin biçilip dikileceğinden, yani zaferlerin kazanılacağından bahsetmektedir. Yeni zaferler için gereken tüm malzemenin hazırlanmasından bahsetmektedir. Şair, Türk gençliğinin zamanını boşa harcamaması gerektiğini ve Türk gencinin büyük zaferlere ulaşmayı kendine hedef edinmesini istemektedir. Şair, gençlerin, vatanın refahı için büyük davayı vakit kaybetmeden omuzlanmasını beklemektedir. Fatih Sultan Mehmet yirmi bir yaşında İstanbul'u fethetmiştir. Bu fetih, gençlere erken yaşta neler yapabileceklerinin en iyi örneğini sunmuştur.

Sende geçebilirsin yardan, anadan, serden...

Senin de destanını okuyalım ezberden...

Haberin yok gibidir taşıdığın değerden...

Elde sensin, dilde sen; gönüldesin baştasın.

---

⁸⁸ Asya, "Terazi", s.193.

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

Türk gençliği milletin refahı için yeri geldiğinde tüm zorluklara göğüs gerebilmelidir. Her Türk genci Türk-İslam ülküsünü gerçekleştirmek için anneden, babadan, eşten, sevgiliden kısacası kendi için değerli olan ne varsa her şeyden yeri geldiğinde vazgeçebilmelidir. Tarihe altın harflerle ismini yazdıran birçok kahraman Türk genci vardır. Zaferleriyle, kahramanlıklarıyla bugün destan olmuşlardır. Türk gençlerinden beklenende tarihteki gençler gibi bugün büyük zaferler kazanmasıdır. Hafızalarda birer Türk kahramanı olarak yerlerini almalarıdır.

Yüzüne çarpmak gerek zamanenin fendini!

Göster: kabaran sular nasıl yıkar bendini!

Küçük görme, hor görme delikanlım kendini!

Şu kırık abideyi yükseltecek taştasın;

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

Yaşanan zaman bozulmuşlukların, haksızlık ve adaletsizliklerin olduğu bir zamandır. Bu düzensizliğin karşısında olup düzelterek olan milli ve manevi değerlere sahip Türk gencidir. Bu yüzden imanı, azmiyle Türk genci bunların farkında olarak bu tür düzensizliklere karşı durabilecek güçte olmalıdır. Türk genci hiçbir zaman kendisini değersiz ve küçük görmeden güçlü ve iradeli olacak ve yaptıklarıyla tüm dünyada yeniden Türk milletinden söz ettirecektir. Bu güç Fatih'te, atalarımızda olduğu gibi iyi yetişmiş, iyi bilgi donanımına sahip, milli ve manevi değerlerine bağlı her Türk gencinde de mevcuttur.

Bu kitaplar Fatih'tir, Selim'dir, Süleyman'dır;

Şu mihrab Sinanüddin, şu minare Sinan'dır;

Haydi, artık uyuyan destanını uyandır!

Bizim tarih kitaplarımız Fatih Sultan Mehmet, Yavuz Sultan Selim, Kanuni Sultan Süleyman gibi büyük zaferlere imza atmış atalarımızdan

bahsetmektedir. Savaşlarda, fetih meydanlarında zaferlerle gelen büyüklerimizin yanı sıra kültürümüze, medeniyetimize muhteşem eserleriyle katkıda bulunan, dönemindeki mimarların başı olarak anılan Mimar Sinan gibi büyük isimler de adını tarihe altın harflerle yazdırmıştır. Camilerimize, medreselerimize, köprülerimize ve bırakmış oldukları birçok eserimize vatanımız dışındakiler bugün hayranlıkla bakmaktadır. Atalarımız hem zaferler kazanmış, hem de kültürümüze eserler kazandırmıştır. Bunu atalarımızın izinden giden Türk genci de yapabilecektir. Türk genci artık ruhunda var olan bu gücü ortaya çıkarmalıdır, canlanıp harekete geçmelidir. Şair bu hareketlenmenin beklentisi içerisinde.

Bilmem neden gündelik işlerle telaştasın...

Kızım sen de Fatih'ler doğuracak yaştasın!

Delikanlım işaret aldığın gün atandan

Yürüyeceksin... Millet yürüyecek arkandan!

Sana selam getirdim Ulubatlı Hasan'dan...

Senki burçlara bayrak olacak kumaştasın;

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!

Şair, Türk gencinin, vatani, milleti için çaba sarf etmek yerine gündelik, boş işlerle meşgul olmasından rahatsızdır. Gençlerin milli ve manevi değerlere sadık olarak vatan için işler başarmasını beklemektedir. Türk erkeğinden nasıl milleti, vatani için sorumluluklarını yerine getirmesi bekleniyorsa, her Türk kızı da gündelik boş işleri bir kenara bırakıp, milli ve manevi ruha sahip ve sorumluluklarına bağlı birer anne olmalıdır. Vatana layık bir evlat dünyaya getirerek, değerlerimize uygun evlat yetiştirmelidir. Türk genci tarihi bilgi ve birikime sahip olarak, atalarının izinden yürüyerek büyük başarılarla imza atabilecek güçtedir. 1453'te İstanbul'un fethinde Ulubatlı Hasan surlara sancağı diken Türk'tür. Aldığı ok yaralarına rağmen iman ve inanç gücüyle sancağı bırakmayıp surlara dikip görevini yerine getirdikten sonra şehit

olmuştur. Şair gençlere Ulubatlı Hasan'dan selam getirdiğini söyleyerek gençlerin inanç ve iman gücü ile neler yapabileceğini ortaya koymaktadır. Türk genci, ataları gibi zaferler kazanacak güçtedir, derhal bu gücü ortaya çıkarmalıdır.

Bırak bozuk saatler yalan yanlış işlesin!

Çelebiler çekilip haremlerde kışlasın!

Yürü aslanım fetih hazırlığı başlasın...

Yürü hala ne diye kendinle savaştasın?

Fatih'in İstanbul'u fethettiği yaştasın!⁸⁹

Eğlenceyle, boş uğraşlarla geçirilen vakit, bozuk saate benzer. Zaman geçiyor gibi görünse de boş vakit işlemeyen saat gibidir. Türk gençliği bu boş işleri bırakıp kendi vatan ülküsü için çaba sarf etmelidir. Vatani için biran önce çalışmaya başlamalıdır.

Şair, İstanbul'un Fethini anlatırken bir yandan da fetheden komutanımız Fatih'in ve ordusunun sahip olduğu milli his ve duyguların bugünün gençlerinde de olması gerektiğini vurgulamaktadır. Atalarında var olanı bugünün gençlerinden de beklemektedir. Bu da tarihimize ve değerlerimize bağlı olmakla mümkün olacaktır. Şair özümüzde var olanı canlandırıp harekete geçirmek için bu dizeleri yazmıştır. Fatih Sultan Mehmet 21 yaşında 1453'te İstanbul'u fethederek tarihin en şanlı sayfalarına ismini altın harflerle yazdırmıştır. Şair buna değinerek Türk Gençliğini uyandırarak, bu sorumluluğu üzerlerine almalarını beklemiştir. Aşireti millet, kabileyi devlet yapan ecdadımıza yakışır evlat olunmasını arzulamıştır. Şair geçmiş zamanlardaki tarihi zaferlerimize ve başarılarımıza özlem duymuştur. Gençlerimizden zevk ve sefadan vazgeçerek vatan için zorlukları göze almalarını beklemiştir. Zaman geçmeden kutlu davamızı üstlenmeliler çünkü boşa geçirilecek zaman yoktur.

---

⁸⁹Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "Fetih Marşı", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.181.

Tarih kitaplarımız Fatih'in, Süleyman'ın, Selim'in büyük değere sahip kahramanlıklarını anlatmıştır. Türk gençliği de onlardan aldığı coşkuyla çok büyük işler yapabilecek yapıdadır. Onlar da bir kahraman olup ardından destan yazdırabilecek güce sahiptir. Şiirde şair, Fatih Sultan Mehmed'i zaferler kazanmasıyla, Mimar Sinan'ın mimarinin eşsiz ilk örnekler oluşturmasıyla, Sultan Selim ve Sultan Süleyman'ı muhteşem seferleri ve başarılarıyla, Ulubatlı Hasan'ı cesareti ve kahramanlığıyla ön plana çıkarmıştır. Gençliğe bu güç ve kudretin atalarında var olduğunu sezdirmiştir. Gençlerinde vakit kaybetmeden milli duygularını kabartarak bu milli ruh ile değerlerimizi koruyucu hedefler doğrultusunda harekete geçirmeye çalışmıştır.

Arif Nihat Asya'ya göre Türk İslam birliğini koruyarak direnirsek yok olmayız bu yüzden direnmeliyiz. Tembellekle, boş işlerle harcayacak vakit yoktur. Bu şiirinde bu düşüncesiyle gençlerden beklentilerini vurgulamıştır.

Umay Türkeş Günay “Fetih Marşı” ile ilgili şu ifadelerle yer vermiştir: “Dünkü, bugünkü, yarınki nesillere pusula görevi üstlenmiş bu şiir, bu sade ancak çok etkili söyleyiş, hem sevgiyi, hem eleştiriyi, hem güveni bir arada aktarırken sevgili gençlere bir vasiyettir. Fetih destanındaki Türk gençliğine hitap Bilge Kağan'ın “Ey Türk milleti düşün ve kendine dön” ve Büyük Atatürk'ün ‘Muhtaç olduğun kudret damarlarındaki asil kanda mevcuttur’ özdeyişlerinin Arif Nihat Asya üslubundan yeniden söylenişidir.”⁹⁰

Azaldık, yazık;

Sığındık küçük bir koya:

Göçüp gitti yoldaşlarım

Safımdan Ay'a!

Çoğaltın tezinden güzeller bizi:

*Vakit yok düğün yapmaya!*⁹¹

⁹⁰ Prof. Dr. Umay, Türkeş Günay, Arif Nihat Asya, Baba Dostumuz, Saygıdeğer Şâirimiz, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.331.

⁹¹ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, “Ergenekon” Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.120.

Ergenekon, Göktürklerin dağlarla çevrili yurtlarından dağı eriterek çıkışlarının anlatıldığı destandır. Destanlar “gerek tarih, gerek fikir ve sanat bakımından büyük değer taşırlar; tarihi aydınlatır, fikir ve sanat hayatına kaynak olurlar. Tarih bakımından destanların kıymeti şuradadır ki, bazı milletlerin millet haline gelmeleri tarihin çok eski çağlarında olmuştur. Destanlar tarihleri bu ölçüde eskilere uzanan milletlerin ilk çağlarını bize birtakım mitolojik menkıbeler halinde anlatırlar. Bunlar gerçek olmasalar hatta gerçeğe uymasalar bile, milletlerin kendi milli mazileri hakkında neler bilip, neler düşündüklerini haber vermek bakımından ehemmiyetlidirler.”⁹²

Arif Nihat Asya da “*Ergenekon*” başlıklı şiirinde Ergenekon Destanı’nın konusunu yansıtır biçimde şiirini kaleme almıştır. Şair, “*Sığındık küçük bir koya*“ diyerek büyük bir coğrafyada hükümranlık yaparken az insan olarak küçük bir coğrafyaya sığındığımızdan bahsetmektedir. Kerkük, Kıbrıs gibi topraklarımız, Tuna, İdil Nehri gibi nehirler önceden bizim nehirlerimizdi. Lozan Antlaşması çerçevesinde Misak-ı Milli sınırları içindeki Musul, Kerkük ve Süleymaniye İngilizlere, Hatay Fransızlara, On iki ada İtalyanlara, İmroz, Bozcaada ve Tavşanlı adaları dışındaki Bütün Ege Adaları Yunanistan’a, Kıbrıs ise İngiltere’ye verilmiştir. Misak-ı Milli ile çizilen sınırlarımıza baktığımızda Halep, Musul, Kerkük, Süleymaniye gibi şehirlerin Türkiye toprakları olduğunu biliyoruz. Bildiğimiz halde, tarihte bizim olan yerlerin kaderini şimdi başkaları belirlemeye çalışmaktadır. Şair bunun üzüntüsünü duymuştur ama gelecekte umutludur.

Türk milleti, vakit kaybetmeden çoğalır ve harekete geçerse kendinin olana tekrar sahip olabilecek güce sahiptir. Şair “*Çoğaltın tezinden güzeller bizi*” diyerek annelere seslenmektedir. Nasıl ki Türkler, Ergenekon da 400 yıl sonra çoğalarak vadiye sığmaz olduysa, şair hâlihazırda olan zamanda da Türklerin çoğalarak bu altın soy sayesinde büyük emeli olan Turan hayalinin

---

⁹²Nihad Sami Banarlı, Resimli Türk Edebiyatı Tarihi C.1, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1971, s.2

gerçekleşeceğini ümit etmektedir. Şair Ergenekon kelimesiyle, altın soyun bireylerinin doğduğu anne karnını özdeşleştirmiştir.

“Destan mekânlarını da tam olarak tayin ve tahmin etmek mümkün olmadığı gibi destanın kaynağı da çoğu zaman meçhuldür. Arif Nihat Asya'nın şiirinde terennüm ettiği Ergenekon Destanı'nın geçtiği yer hususunda da muayyen bir yer tayini mümkün gözükmemektedir. Çünkü destanların bizzat kendileri gerçeklikten uzaktır. Destanların zamanı ve mekânı hususunda şimdilik ancak destani gerçeklikten ve destani coğrafyadan bahsetmek mümkündür. Asya, Ergenekon'u destanın konusuna uygun bir şekilde bir avuç insanın sığındığı bir melce şeklinde ifade eder. Sığımlan bu koyda vurulan insan mayası tutacak, nüfus artacak, az millet çoğalacak ve vakti geldiğinde koydan çıkılacaktır. Şimdi bütün yük güzellerin omzundadır; karınlarını beşik yaparak Türk'ün altın soyunu çoğaltacaklardır.”⁹³

Buluşsun nabızlarda sık sık vuruş;

Karanlıkta tutsun maya!

Karınlar beşikleşmeden her sene,

Değil mümkün artık, bu altın soya!

Çoğaltın tezinden güzeller, bizi

*Vakit yok düğün yapmaya!*⁹⁴

Türk varlığı asırlardır devam etmektedir. Şair, bu varlığın asırlarca da sürmesi için Türklük şuuruyla dolu annelerin evlatlar doğurması gerektiği düşüncesindedir. İdeal olan milli ve manevi değerlerimiz için bedel ödemeye hazır olan yüreklerin çoğalmasıyla ihtisamlı mazinin gelecekte yaşanabileceğini umut etmektedir. Şair, çoğalarak şuurlu çocuklar büyütüleceğini düşünmüştür. “Altın Soy” dediği soyun devam etmesinin,

⁹³Dr. Ersin Özarslan, Arif Nihat Asya, Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde Vatan Coğrafyası Kesitleri, (Nevzat Kösoğlu ed.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.345.

⁹⁴Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, “Ergenekon” Ötüken Yayinevi, İstanbul, 1976, s.120.

mazinin güzelliklerinin yaşanmasının ancak çoğalmakla mümkün olacağı düşüncesini Şiirinde dile getirmiştir.

“Anlatıyor, diyorlar ki: ıkmışız biz yeryüzüne

Rahatlığında beslenip, büyüdükten sonra onun.

Ben diyorum ki: Oyleyse

(Ana karnı) olsa gerek ma’nası, (Ergenekon) un.”⁹⁵

Şair, Ergenekon başlıklı bu Şiirinde, destanda Türklerin çoğalarak sığındıkları yerden çıkışının anlatıldığı Ergenekon’u Türk milletinin doğmuş olduğu anne karnına benzetmiştir.

3.7 Tarih Bilinci ve Maziye  zlem

Tarih bilinci, tarihsel bilgiyi bilimsel düşünce düzeyine ulaştırabilmek; yüzyıllar, binyıllarla anlatılan, sonsuz gibi görünen olgular yumağını akılcı bir yorumla çözebilmek demektir. Tarih bilinci, yakıtı tarih olan bir aydınlatma aracıdır. Onun ışığıyla günümüzü daha iyi anlayabilir, geleceği daha iyi görebiliriz. Başka bir deyişle tarih bilinci tarihi aklın yol göstericiliğinde anlamlandırma çabasıdır. Aklı devreden çıkardığımızda tarih de tarih olmaktan çıkar. İnsan zaman içinde yaşayan bir varlıktır. İnsanda “*zaman bilincinin*” bulunması da bu durumun farkında olduğunun göstergesidir. Geçmiş, Şimdi ve gelecek, zamanın boyutlarıdır. Şimdi, hem geçmişi hem de geleceği kapsayan bir zaman kesitidir.

Tarih bilinci sihirli bir anahtardır. Hayatımızın her safhasında karşımıza çıkan kapalı kapıları bu anahtarın esrarengiz gücüyle açabiliriz. Şayet anahtar tutukluk yapsa bile tarih Şuurunun verdiği sarsılmaz g le o çelikten kapıları yumruklarımızla kırarak içeri girebiliriz. Arif Nihat Asya’nın tarihe bakışı milli değerler d hilindedir. Arif Nihat Asya, tarihimizi yansıtan eserlere fotoğraf realizmi ile bakmamıştır. Bakmış olduğu eserlerde mazinin ruhunu hissetmişbu ruhu da Şiirlerine yansıtmıştır. Geçmiş ve gelecek arasında bir bağ

⁹⁵Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Aminler*, “Ergenekon” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.155.

kurmuş ve Türk milleti için ideal bir geleceğin geçmiş ile bağ kurmaktan geçtiğine inanmıştır. Şiirlerinde ele aldığı kavramlar onun derin bir tarih bilgisine sahip olduğunu gösterir niteliktedir. Ayrıca şair, ecdada olan büyük hayranlığıyla onların sahip olduğu değerlerin geçmişten günümüze intikal etmesini arzulamıştır.

“ Öldü zannetmeyin: ‘Köroğlu’ denen

Yiğit yaşar hâlâ!

Yola çıkmış sürüp beyaz atını...

O at koşar hâlâ!”⁹⁶

Bu şiiriyle Arif Nihat Asya tarihin geçmişten günümüze uzandığını, günümüzden de geleceğe uzanıp devam edeceğinden bahseder. Bunu ifade ederken de sembol olarak Köroğlu’na yer vermiştir. Köroğlu efsanesine göre; Köroğlu her zaman haksızlığın karşısında olmuş, adaletin yanında yer almış bir halk kahramanıdır. Köroğlu’nun birde kır atı vardır. Bu atın dünyada eşi benzeri yoktur. Bu atın ölümsüz olduğuna, kilometrelerce koşsa da durmak bilmeyen, yorulmayan bir at olduğuna inanılır. Şairde Köroğlu gibi yiğitlerin hala var olduğuna, atlarına binip hala koştuklarına değinmiştir. Türk tarihimizin ihtişamlı devirlerinin hala devam ettiğini hayal ederek şuan yaşıyormuş gibi ifade etmiş, mazinin gelecekte yaşanacağını düşünmüştür.

“Yüreklerden taşsın

Yine imanlar

Itri bestelesin Tekbir’ini

Na’tini Galip yazsın,

Mevlid’ini Süleyman’lar

Sütunları, kemerleri, kubbeleriyle

Geri gelsin Sinan’lar”⁹⁷

---

⁹⁶ Asya, “Köroğlu”, s.230.

Burada şairin maziye özleminin olduğunu görmekteyiz. Şair eski güzel günlerden bahsederek o günlerin yeniden gelmesini, yeniden o coşkunun yaşanmasını arzulamaktadır. Şair, tarihin kahramanlarıyla beraber kesintisiz devam ettiği düşüncesindedir. Zamana sadece bulunduğu zaman olarak bakmamış, zamanı dünüyle, bugünüyle, yarınıyla bir bütün olarak görüp bir bütünlük çerçevesinde bakmıştır. Zaman zaman geçmişe doğru yol almak istediği gibi bu şiirinde de mazinin ihtişamı içinde yok olup, muhteşem maziye sığınmak istemiştir.

Yazar “Devler” adlı şiirinde mazi ile yaşanan zaman arasında bir ilişki kurmaktadır:

Sarsarak köprüleri

Devler geçti bu yollardan:

Dudaklarından Hun Türküleri.

Tulgalı başbuğlar

Ve rüzgârda

Bayraklar, uğultular, tuğlar...

Bir dünya doldu boşaldı...

Yazık ki adları, destanlardan

Masallara kaldı!⁹⁸

Şair, “Devler” adlı bu şiirinde zamanında nam salmış nice Türk ordularından, vatan için var gücüyle çabalamış, sesleri gökyüzünde rüzgâr gibi uğuldamış kahramanlardan bahsetmiştir. Mazi bulutuna dalarak o zamanlar seferlere koşan askerlerin ayak seslerini duyar gibi hissetmiştir. Topraklarımızda o zamanlar köprüleri sarsan, yeryüzünü inleyen bu kahramanlar bugün mazi olmuş, dünya dolup boşaldıkça isimleri sadece masallarda kalmıştır. Şair bunu söyleyerek sitemde bulunmuştur. Eski şanlı

---

⁹⁷ Asya,, “Naat”, s.73.

⁹⁸ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, ”Devler”* Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.9.

devirler ile şairin bulunduğu dönem arasındaki tezatlık şairde hüznün ve özleyiş hislerini oluşturmuştur.

“Geçti-kaldı tezasına dayanan bu şiirde, ihtişamlı bir mazi ile hâlihazır arasındaki münasebet sanatkârane bir şekilde ifade olunmuştur. Şair “Bayrak” şiirinde olduğu gibi bu şiirinde de aralıklı olarak mısra, kelime ve ses tekrarlarından faydalanmıştır.”⁹⁹

Ersin Özarlan “Devler” adlı bu şiirle ilgili şu ifadelerle yer vermiştir: “Arif Nihat Asya’nın şiirlerinde dış dünyanın değişik şekillerde yer aldığı görülür. En geniş şekliyle belirsiz coğrafya olarak tezahür eder. Dünya, yani arz, yani yeryüzü, şair için Türk ordularının geçtiği uçsuz bucaksız coğrafyanın geçitleri, köprüleri, yollarıdır. Devlerin başında ‘tulgalı başlıklar’ vardır. Göğe yükselttikleri bayrak ve tuğlar rüzgârda uğuldemiş ve bu uğultu asırlarca arzı, dünyayı, yeryüzünü sarmış ve sarsmıştır. Zaman hükmünü yürütmüş dünya dolmuş boşalmış ve o devlerin isimleri şimdi sadece destanlarda ve masallarda kalmıştır. Bugünkü dünya bu devlerden habersiz gibidir.”¹⁰⁰

Sağa, sola, ileri...

Devler geçti bu yollardan,

Kaldı ayak izleri.

Hala nabızlar atıyor:

Şu çamlı meşeli dağların

Altında devler yatıyor.

Yıllar yığın yığın o günden beri...

Ne bir destan parçası,

Ne bir zafer kemeri!

⁹⁹ Prof. Dr. Mehmet Kaplan, Arif Nihat Asya, Bayrak, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.323.

¹⁰⁰Dr. Ersin Özarlan, Arif Nihat Asya, Arif Nihat Asya’nın Şiirlerinde Vatan Coğrafyası Kesitleri, (Nevzat Kösoğluedt.),Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.342.

Fırtınalar armağan olsun

Göğüsler dolsun Hun Türküleri!”¹⁰¹

Şair, vatan için canından vazgeçmiş bu kahramanları unutarak vefasızlık gösterenlere sitem etmiştir. Bu kahramanlar her ne kadar unutulursa unutulsun, yollar nereye giderse gitsin sağa, sola, ileri bugün habersiz gibi olunan o kahramanların ayak izlerinin hala var olduğunu söylemektedir.

Şair “*Hala nabızlar atıyor: şu çamlı meşeli dağların altında devler yatıyor.*” *Diyerek* tarih sayfasında yerini almış olan bu kahramanları ölümsüzlük sıfatına tabi tutmuştur. Ruhları ile bu kişilerin hala aramızda olduklarının hissini yansıtmaya çalışmıştır. Şair ölümü bir yok oluş olarak görmemiştir. Geçmişin şahidi olan bu kahramanların hala ruhlarının bizimle olduğuna inanmaktadır. Çamlı, meşeli dağların altında şehitlerin yatıyor olduğunu ve hala nabızlarının atıyor olduğunu söylemektedir.

Türk orduları yürüdükleri her yerde ayak izlerini bırakmışlardır. Ayak izi bıraktıkları o yerlerde o ruh hala yaşamaktadır. Özarlan bu dizelerle ilgili şu ifadelerle yer vermiştir: “Bu parçada belirsiz coğrafyaya mana veren husus, Türk ordularının geçişlerine yol vermesi, fetihlerle yurt haline gelmesi ve uğrunda şahadet şerbetinin içilmesidir. Şair şehitleri ölü saymaz nabızlarının attığını söylemekle onlara canlılık izafe eder, onlarda bir hayat devamlılığı düşünür. Taşsız şehit mezarlarını, atan nabızlar olarak görür. Şair görünen gerçeğin ötesine geçerek son derece romantik bir muhayyile takibi ile görüş sahasındaki bütün ‘çamlı meşeli dağları’ altında ataların, şehitlerin yattığı birer türbe şeklinde tahayyül eder. Çünkü bir zamanlar o devlerin ‘gür sesleri’ ülkeleri bürümüş, emirleriyle yer yerinden oynamış, ‘dağlar’ yürümüştür. Yurt edindikleri coğrafyaya başlarını adamakla kalmamışlar, bayrağı olmayan dünyaya bayraklarını çekmişlerdir. ‘dünya bir hükümdara geniş, iki hükümdara

---

¹⁰¹ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor,”Devler”* Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.10.

dardır' diyen cihangirlerden de beklenecek olan budur. O devlerin ayak bastığı her yer daha doğrusu yeryüzü vatandır.¹⁰²

Bu vatan toprakları bugünün nesillerine o dev kahramanlardan kalan mirasıdır. Bu toprakları bırakan ecdada destanlar yazılıp, her daim isimleri zikredilmelidir.

*Tarihin muazzam tâkı altından
Ağır ve şahane geçti Selim'ler,
Bellerde palalar, altın kabzalı,
İri kavuklarda iri dilimler,
Dolaştı biri ney perdelerini,
“Makam olsun, dedi makam üstüne!”
Birin Kıbrıs'tan geldi şarabı,
Biri dikti Ehram Ehram üstüne...
Ki onun üç kıta dibalarından
Biçildi boyuna uygun hulleler,
Çaldıran demedi, Mısır demedi...
Açıldı serhatler, göçtü kaleler,
Daha kalsa dünya meydanlarını
İki şehsivara dar bulacaktı.
Takvimler gününden gün almasalar
Belki Karadeniz ak olacaktı.
Ağlasın taşlara kapanıp tarih:
Selimler gelir de Yavuzlar gelmez,*

---

¹⁰²Dr. Ersin Özarlan, Arif Nihat Asya, Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde Vatan Coğrafyası Kesitleri, (Nevzat Kösoğlu edt.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.343-344.

*Kağanlar, hakanlar, başbuğlar doğar
Cengiz'ler, Gazi'ler, Oğuz'lar gelmez!
Tarihin muazzam tâkı altından
Ağır ve şahane geçti Selim'ler
Bellerde paralar altın kabzalı,
İri kavuklu iri dilimler.¹⁰³*

“Arif Nihat Asya uzak veya yakın Türk tarihini konu alan şiirlerinde Türk kahramanlarına yer vererek hem bir vefa ve milli duyarlılık örneği göstermiş hem de şahsiyetleri edebiyatımıza yansıtıp onların unutulmalarını önlemiştir.”¹⁰⁴ Şair, “Selim'ler” adlı şiirinde Selim'ler diyerek Osmanlı Devleti Hükümdarlarından I. , II. ve III. Selim'i hatırlatmıştır.

“III. Selim daha şehzadelik yıllarında saraydaki ve saray dışındaki musikicileri çevresinde toplamaya başlamış, saray meşkhanesini yeniden düzenlemiş, bu arada haremdeki musiki faaliyetlerini de teşvik etmeye başlamıştır. Çeşitli bestecilerin katılımıyla makamlardan ortaklaşa fasıllar bestelenmiş, eski gelenek ve yerleşik kurallar bir ölçüde zorlanmıştır.”¹⁰⁵

Şair bu şiirindeki “Dolaştı biri ney perdelerini, Makam olsun, dedi makam üstüne!” dizeleriyle III. Selim'in Ney sesi ve musikiye karşı olan hoşnutluğuna değinmiştir.

*II. Selim'in saltanat döneminde Kıbrıs'ın Fethi, İnebahtı Savaşı, Orta Asya Türkleriyle İlişkiler ve Don Volga Kanalı'nın açılma girişimi başlıca olaylardır.*¹⁰⁶ Şair, “Birinin Kıbrıs'tan geldi şarabı” diyerek II. Selim'in Kıbrıs Fatihliğine değinmiştir.

¹⁰³ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Selim'ler”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.15-16.

¹⁰⁴ Şükrü Halûk Akalın, Arif Nihat Asya, *Türkçenin Bayraklaşan Şairi Arif Nihat Asya*, Kültür ve Turizm Bakanlığı, (Nevzat Kösoğlu'det), Ankara, 2011, s.289.

¹⁰⁵ Murat Bardakçı, *Sultanî Besteler*, Pan Yayıncılık, İstanbul, 1997, s.6.

¹⁰⁶ www.nkfu.com, II.Selim (Sarı Selim) Dönemi.

“Yavuz Sultan Selim’in padişahlık dönemi çok başarılı geçmiştir. Osmanlı Devlet’i tarihinde hazineyi altınla dolduran ve bu yüzden hazinenin kapısında daima mührü asılı olan tek padişah Yavuz Sultan Selim(I.Selim)’dir. Sekiz yıl gibi kısa bir süre saltanatta kalmasına rağmen ülke topraklarını iki buçuk katına çıkarmıştır. Yavuz Sultan Selim İran, Mısır Seferlerinden zaferle çıkmayı bilmiştir. Yavuz Sultan Selim (I.Selim) 1514 yılında İran Seferine çıkmıştır. İran seferi sırasında Safevi Devletiyle Çaldıran Savaşını yaparak zaferle çıkmıştır.”¹⁰⁷ Şair “Ki onun üç kıta dibalarından” diyerek I.Selim’in cihangirliğine ve “Çaldıran demedi, Mısır demedi... Açıldı serhatler, göçtü kaleler” diyerek Çaldıran’ı, Mısır’ı fethetmesine telmihte bulunmaktadır. Yavuz Sultan Selim babasından devraldığı hazineyi ağzına kadar altınla doldurmuştur, şair buna da değinmiştir. Şair, I. Selim şayet ölmeseydi Karadeniz’in ak olacağından bahsetmektedir. “I.Selim, Aslan Pençesi denilen bir çıban yüzünden henüz elli yaşındayken vefat etti. Ölümünden sonra Kırım Rusya’ya ait oldu. Karadeniz Türk Gölü olma özelliğini kaybetti.”¹⁰⁸ Şair Ak olsun derken Karadeniz’in kuzeyinde bir başka bayrağın dalgalanmasından rahatsızdır ve Selim yaşasaydı fethederdi ve Karadeniz ak olurdu bir başka bayrak dalgalanmazdı diye düşünmektedir.

Şair Selimler gelirden Yavuzlar gelemez diyerek ismi Selim olanlar çok olur gelir fakat Yavuz Sultan Selim (I.Selim) gibi vatan toprağına toprak katan, fetihler üzerine fetih yapan, sınırlarımızı genişleten Yavuz Sultan Selim gibilerin zor geleceğıne değinmektedir.

Özarslan, şiirle ilgili şu ifadelere yer vermiştir: Yavuz namıyla marûf I.Selim bir cihangir olarak ele alınırken onun macerasının tezahür ettiği yerler sayılır. Üç kıtada at oynatıp ordu yürüten Yavuz’un yöneldiğı “serhadler açılması, kaleler göçüşü” zikredilir. Kısa süren saltanatına karşılık Suriye, Lübnan, Filistin, Hicaz, Mısır, Doğı ve Güneydoğı Anadolu ile Kuzey Irak’ı fethederek Osmanlı Devletinin büyüklüğünü iki katına çıkarışı ima edilir. Ama

¹⁰⁷ egitimbaz.com, Yavuz Sultan Selim, I.Selim Dönemi Siyasi Olaylar.

¹⁰⁸ https://tr.m.wikipedia.org/wiki/I._Selim.

asıl vurgu yapacakları veya yapabilecekleri üzerindedir. Çünkü vakitsiz gelen ölüm araya girdiği için, muhayyel veya mutasavver olan, belki de muhakkak olacak macerasının muhtemel zeminleri sayılıp dökülür. Ömrünün vefa etmeyişi yüzünden, “dünyanın bir hükümdar için geniş, iki hükümdar için dar” olduğu yolundaki kanaatinin yol açacağı sonuçları bir bakıma Türk cihan hâkimiyetini engellemesine esef eder. Karadeniz’in ak olması ise kuzeyinde başka bir bayrağın dalgalanmaması manasını taşır.”¹⁰⁹

Yazık ki yıkılmış Karaağaç’tan

Bugün artık ağıt konusu gelir!

Edirne’ye mahzun Edirne sözü,

Şimdi sözlerin en doğrusu gelir.

Şu köprü köprümdür geçeyim dersin...

Önüne yabanın namlusu gelir.

Şimalde bahçene çıkmak istesen

Yolunu bekliyen bir pusu gelir

Ve hıyanetlerin kuyusu gelir.

Nerdesin ey tarih! Desen gözüne

Serdengeçtilerin koşusu gelir.

Hani torunum! Der şehit ruhları;

Sana bir imtihan kaygusu gelir...¹¹⁰

Edirne bir zamanlar Osmanlı Devleti’nin başkentiydi. O zamanlar ihtişamlı günlere tanık olmuşken hâlihazırdaki zamanda o ihtişam yok olmuş, mazide kalmıştır. Bu durum şairi hüznlendirmiştir. Bu yüzden şair “*mahzun Edirne*” sözünü kullanmıştır. Geçmiş zamanlarda tapusu bizde olan

¹⁰⁹ Ersin Özarlan, Arif Nihat Asya, Arif Nihat Asya’nın Şiirlerinde Vatan Coğrafyası Kesitleri, (Nevzat Kösoğlu edt.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.349.

¹¹⁰ Arif Nihat, Asya, *Kökler ve Dallar*, “Edirne Kasidesi”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.83.

Karaağaç'ta artık bayrağımız dalgalanmamakta ve oraya gitmek için artık belge gerekmektedir. Geçmişte bizim olan Karaağaç Meriç'in ardında kalmıştır, ona yabancı eli uzanmıştır. Bir zamanlar bizim vatanımız olan o topraklarda artık başka bayrakların dalgalanması çok elem vericidir. Şair “Bugün artık ağıt konusu gelir!” diyerek bu durumun artık bir ağıt konusu olduğunu ve üzüntüsünü dile getirmiştir.

Şair, “*Hani torunum! Der şehit ruhları; Sana bir imtihan kaygusu gelir...*” diyerek tarihte vatan için koşturan zaferler kazanan, fetihlerde bulunan dedelerin torunu olup olmamamız konusunda şüpheyeye düşmektedir. Ecdadın bu sorusunu, geçilip kalınacak bir imtihan olarak görmektedir. Şair bu şiiriyle, bizleri o dedelere yakışır torunlar olup olmadığımız konusunda düşünmeye davet etmektedir.

Issız kuleler, bükük boyunlar;

Öksüz kapılar, kırık duvarlar...

Taşlardan örülme saksılardı:

Gül, lâle ve yâsemîn kokarlar.

Mâziyi ara derin sular da

Öksüz öksüz bakan nazarlar;

Târîhime kök salan Hisar'lar

- Târîhimi isterim- susarlar!

Bir âbide muhteşem çınarlar...

Altında şırıldasın pınarlar!

Gök mâvi, su mâvi, uyku mâvi...

Yatmış yamacında bahtiyarlar!

Başlar üzerinde bir kırık tâc...

Geçmiş günler, uzak diyarlar!

Geldim size tatlı ninnilerle,

Ey Fâtîha bekleyen mezarlar...

Târîhime kök salan Hisar'lar

- Târîhimi isterim- susarlar!

Şairin “Hisarlar” adlı bu şiirine baktığımızda şair Anadolu ve Rumeli hisarlarından bahsetmektedir. “Rumeli Hisarı, Fatih Sultan Mehmed Han’ın Boğaz’ın Avrupa yakasına yaptırdığı hisardır. İstanbul’un fethi için alınan stratejik tedbirlerden biri olarak yapılan bu hisar; Yenicehisar, Yenihisar, Boğazkesen Hisarı gibi isimlerle anılmıştır. Ancak bulunduğu yere izafeten Rumeli Hisarı ismiyle tanınmıştır. İstanbul’u fethetmeye karar veren genç Osmanlı Sultanı Mehmed Han, kuşatmadan önce bazı tedbirler aldı. İstanbul Boğazı’na hâkim olup geçen gemiler kontrol altına alınmadıkça fetih çok güçtü. Bunun için boğazı kontrol altına alan bir kale yaptırmak îcâb ediyordu. 1451 yazı sonunda Karaman seferinden dönen Sultan Mehmed Han, Anadolu Hisarı bölgesinden karşıya geçerken, Boğaziçi’nin durumunu çok dikkatli incelemiştir. O zamanki topların menzillerinin kifayetsizliği Karadeniz’den gelen gemileri kontrol altına almaya yetmiyordu. Bu sebepten İstanbul’un fethine hazırlanmak ve boğaza hâkim olmak düşüncesi ile Rumeli Hisarı’nın planları bizzat Sultan Mehmed Han tarafından yapıldı.”¹¹¹ Anadolu Hisarı hakkında bilgiye bakacak olursak; “Anadolu Hisarı’nın kalesi ve surları, kayalık bir tepe üzerine kurulmuştur. Hisar, dış kale duvarları, iç kale; duvarları ve kuleleri olmak üzere üç kısımdır. Dış kale duvarları birçok kemerleri bulunan bir sur halindedir. Hisardaki yollar, kapılar, duvarları birleştiren kuleleri, o çağın savaş tekniğine göre yapılmıştır. Kalenin ilk inşasında düşünülen vazifesi Boğaz’ın Anadolu kıyısına düşmanın bir çıkarma yapmasına ve yerleşmesine engel olmaktadır.”¹¹² Anadolu ve Rumeli Hisarları zamanında görevlerini yerine getirmiştir. Fakat şuan bu hisarların inşa edilmiş amacı unutulmuş o günler mazide kalmıştır. Bu eserler bir turistik yer olarak

¹¹¹ <http://gercek tarihvekultur.blogspot.com.tr/2011/01/rumeli-hisarı-neden-yapildi.html>

¹¹² <http://www.nkfu.com/anadoluhisarının-tarihi/>

ziyaret edilir mekânlar haline gelmiştir. Bu durumdan dolayı kaleler ıssız, duvarları kırık ve kapıları öksüzdür. Yazar, hisarları boynu bükük öksüzlere benzetmektedir. Hisarların dibinde yatan şehitleri sonsuzluk uykusuna yatmış bahtiyarlar olarak anlatmaktadır. Bu bahtiyarların bizlerden dua, Fatiha beklediklerine değinmektedir. Şair mazideki tarihi önemi dışında bugün daha çok turistik öneme sahip olan bu hisarların geçmiş ve bugün karşılaştırmasını yaparak hisarların yapılaş işlevlerinin önemini yitirmesinden yakınmaktadır.

“Canım Ayasofya ’nın resmini minaresiz

Çıkarmışlar gördüm, bir Rumca dergide Rum ’lar...

Kızmaya hakkınız yok ezan sesi olmayan

Camide minarenin, kim demiş lüzumu var?”¹¹³

Şair, Ayasofya’nın durumundan duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir. *“Ayasofya, Fatih Sultan Mehmet Han’ın 1453 İstanbul’un fethinden sonra camii olmuş ve adı değiştirilmeyerek Ayasofya Camii olarak anılmıştır. Ayasofya 480 yıl camii olarak hizmet verdikten sonra Cumhuriyet döneminde müzeye dönüştürülmüştür.”¹¹⁴* Fatih Sultan Mehmet Han, kiliseyi camiye dönüştürmek üzere minarelerini inşa ettirmiştir. Ayasofya’dan gökyüzüne ezan sesleri yükselmiştir. Ancak, Ayasofya’nın müzeye çevrilmesi sonucu minarelerden ezan sesi duyulmamış, namaz kılınmamıştır. Rum dergisi ise Ayasofya’yı yeniden kilise halinde görmek istediğinden Ayasofya’yı minaresiz olarak resmetmiştir. Bu kasıtlı bir davranıştır. Şair bu şiirinde bu durumdan duyduğu üzüntüyü dile getirmiştir.

3.7.1 Mimari

Eserler, milletlerin kültür ve medeniyetlerinin izlerini taşır. *“İnsanoğlu, her şeyini borçlu hissettiği yaratıcısına minnettarlığını ifade etmek ve ona karşı sevgisini ve bağlılığını göstermek için mimariyi kullanmış ve mükemmel yapılarıyla dini duygularını ifade edebilmiştir. Din ve sanat etkileşiminin en*

¹¹³ Arif Nihat, Asya, Ses ve Toprak, “Ayasofya”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.31.

¹¹⁴ <http://www.tarihiistanbul.com/ayasofya-camii-ve-kulliyesi>

belirgin örneği olan bu yapılar, aynı zamanda milletlerin en çok övüldüğü eserler haline gelir. Bunun nedeni ise bu yapıların yalnızca taş, beton, kurşun gibi maddî unsurlardan oluşmuş olmaması, bunlara ruh veren medeniyetin bu maddî unsurlarda muşahhas hale gelmiş olmasıdır."¹¹⁵

Arif Nihat Asya, büyük ölçüde Türk mimarisinin bilgisine sahiptir. Mimarimize karşı büyük hayranlık duyan şairin şiirleri, duygularının somut ifadesi olmuştur.

"Selimiye, Arif Nihat Asya'nın bütün şiirlerinde şahidi olduğumuz geçmiş zaman bilincinden nasibini alan, ama hepsinden farklı duygu, düşünce, yorum zenginliği içinde bize dünle bugün arasında bir değerlendirme kapısı aralayan, köprü kuran şiirdir. Yüzyıllar geçmiş, zelzeleler, seller görmüş ama ne bir taşı yerinden oynamış, ne bir sıvası yahut çinisi dökülmüştür. Sapasağlam ayakta ve dimdiktir. Ama Selim'leri, Sinanları arar dururuz bir Cihan Devletinden kalan bu sığındığımız coğrafyada."¹¹⁶

Arif Nihat Asya, bize miras kalan, günümüze kadar uzanan muhteşem mimari eserlerimize değinerek şu şiirini söylemiştir:

Selim'lerden kalma muhteşem miras,

Sinanlardan Kalma şanlı hediye;

Kuvvetin turası, san'atın mührü,

Kubbeler kubbesi bir Selimiye.

İşte tarih işte batıya doğru...

*Görenler Göstersin böyle bir kuğu!"*¹¹⁷

Bazen bir derviş, bazen bir düşünür olarak gördüğümüz şair burada sanki bir destan anlatıcısı görünümündedir. Hangi görünümde olursa olsun milli ruhun yansıtıcısıdır. Şair şiirinde, Osmanlı döneminde, üç hükümdarın

¹¹⁵Nihat Sami, Banarlı, *İman ve Yaşama Üslubu*, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 1986, s.141.

¹¹⁶H.Rıdvan Çongur, Arif Nihat Asya, *Arif Nihat Asya ve Şiiri*, (Nevzat Kösoğluedt.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.429.

¹¹⁷ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, "Selimiye", Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.14.

zamanında da baş mimarlık yapan, Türk tarihinin en önemli mimari eserlerini veren Mimar Sinan'a yer vermiştir. Şehzade Camii, Haseki Camii, Süleymaniye Camii, Selimiye Camii, Mihrimah Sultan Camii, Rüstem Paşa Camii gibi önemli mimari eserler Mimar Sinan'a aittir.

“Arif Nihat'ın şiir dokusunda bayrak kadar vazgeçilmez bir vatan tamamlayıcısı da “cami” dir. Minaresiyle, kubbesiyle, alemiyle, şerefesiyle. O şerefeler, minarelerde birer altın yüzük gibi dururlar. O kubbeler, yavrularını kanatları altına saklayan bir ana gibi küçük kubbeleri şefkat kanatları altında barındırırlar; o minareler, toprak ananın göğe fişkırın sütü gibi yere düşmeyen aylarla kucaklaşmak üzere gökyüzünün maviliklerine uzanırlar. O vatan coğrafyasının esas itibarıyla imana ve cezbeyle dayandığının farkındadır. Türk mimarlık sanatının iki şaheseri Selimiye ve Süleymaniye ile fetih yadigarı Ayasofya'nın onun için ayrı bir anlamı ve önemi vardır.”¹¹⁸

Yazar “*şanlı hediye*” diyerek maziden günümüze gelen bu eserlere hayranlıkla bakar ve Selimiye Cami'yi yeryüzüne vurulmuş olan sanatın mührü olarak düşünür.

Edirne, İstanbul'dan önce fethedilerek Osmanlı'ya başkentlik yapmış bir şehirdir. Bir tarafı Anadolu bir tarafı Avrupa topraklarında olan muhteşem devletin başkentidir. Selimiye Camii'nin Osmanlı'ya başkentlik yapmış olan Edirne'de bulunması da şairde ayrı bir hayranlık oluşturmuştur. Bu hayranlık neticesinde geçmişten günümüze uzanan muhteşem mimari eserlerimizden Selimiye'yi güzelliğin sembolü olan eşsiz bir kuğuya benzetmiştir.

Selimiye Camii, Türk milli ruhunun yansımasıdır. Şair, hâlihazırda bulunan zamanda yeniliklerinden dolayı yönelmiş olunan batıda böyle bir muhteşemliğin, güzelliğin olmadığını vurgulamıştır.

Kişi ne kadar vatanına faydalı olmuşsa, kalıcı eserler bırakmışsa gelecek zamanda o kadar kendinden söz ettirir. Kendisi vefat etmiş olsa da eserleri o kişinin adından bahsettirir. Sultan Selim'e, Mimar Sinan'a bu ölümsüzlük

---

¹¹⁸ Sadettin Yıldız, *Arif Nihat Asya, Arif Nihat Asya'nın Hayatı ve Şahsiyeti*, ” (Nevzat Kösoğluedt.),Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.67.

sıfatını kazandırıp kendilerinden söz ettiren onların bırakmış olduğu muhteşem eserlerdir. Şair, kişiler vefat etse de bırakmış oldukları eserlerin kişinin adını yaşattığına da değinmiştir.

“Selimler” adlı bu şiir hakkında Rıdvan Çongur şu ifadelere yer vermiştir: “Bir armağandır Mimarbaşı Sinan’dan Sultan Selim Han’a sanatın mührü olan bu cami bu Selimiye... Sinan’ın taş taş örerek yükselttiği, mermerle yücelttiği, çinilerle bezediği cami, şairin kelimelerle şekillenen mısra örgüsü içinde, sanki bir defa daha inşa edilmekte. Yüzyılları aşan bir zaman dilimi içinde Anadolu ve Balkanlara hükmeden ve ebed-müddet var olma andı içen, gönlü yüce bir milletin Mimarbaşı tarafından o yüksek tepeye vurduğu mühürdür Selimiye. Bu mührün mürekkebi kan, yazısı iman, çizgisi irfandır. Batı’yla Doğu bu tepede kucaklaşır Selimiye ile... Günler onu, geceler onu nasıl tanımaz, mümkün mü hiç? Dal gibi ince minaresinden fişkırان toprak ananın sütüne belli ki ona nesirler hayran, asırlar hayran. Böyle gördük torunlarımızda bunu böyle bilip, böyle görecek.”¹¹⁹

“Delik deşik bir hatıra

Eski güzel yapıdan;

Ayıramaz gelip geçenler,

Pencereyi kapıdan!

Merak edip sorarsanız,

Adı Lârî Câmisi...

Görünür kubbesinin aralıklarından

Gökyüzünün mavisi.”¹²⁰

Şair, Edirne’de bulunan Lârî Camii’nin ecdadımızdan kalan güzel bir yapı olmasına rağmen, bakımsızlıktan perişan bir hale geldiğini dile getirmektedir. O kadar perişan haldedir ki görenlerin, kapısını penceresinden

¹¹⁹H.Rıdvan Çongur, *Arif Nihat Asya ve Şiiri, Arif Nihat Asya*,(Nevzat Kösoğluedt.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.428.

¹²⁰Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “Lârî Câmisi”,Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.8.

ayıramayacağı bir hal almıştır. Kubbesinde açılan deliklerin gökyüzünün mavisinin görülebileceği büyüklükte olduğuna da değinmiştir. Şair ata yadigârı olan bu eserin manevi değerinin bilinmeyerek sahip çıkılmamasından dolayı üzüntü duymuştur. Bu perişanlık karşısında üzüntüsünü dizelerine dökerek duyarlılık oluşturmaya çalışmıştır. Çünkü her bir mimari eserimiz Türk ruhunun yansımasıdır. Mimari eserin yok olmasıyla birlikte oradaki ruhta, tarihte yok olur.

“Kurumuş ağaçlarına

Leylekler gelip akşamlar...

Dünkü şakrak şadırvanı,

Şimdi ağlar gibi damlar!

Alemsiz kubbelerini

Ufuta aylar tamamlar.”¹²¹

Şair, Lârî Camii için yaşadığı üzüntüyü Edirne’de bulunan Murâdiye Camii içinde hissetmiştir. Bir zamanlar şadırvanında sesler eksik olmayan camii kaderine bırakılmıştır. Artık sessizlik hâkim olmuş, insanlar gereken ilgiyi göstermemiştir. Maziye karşı büyük hayranlık besleyen şair bu durum karşısında hüzünlenmiştir.

“Dün başlar seferber, eller seferber;

Kurşun eritildi, mermer çekildi.

Bunlar, bu kubbeler, bu minareler

Akçayla olacak şeyler değildi.

Böyle bir gemide yendi suyu Nuh,

Ve bu yelkenlerle kanatlandı ruh.

Taşıtıp kalyonla pırlanta, inci

¹²¹Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “Murâdiye”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.11.

*Abide haline koydu sevinci.
Gergefle işleyip bir inci sultan
Ki çiçek verirdi sakıya koysan.
Bulabildinse ey yolcu yerini,
Hepsinin altında altından bir ay,
Seyret İstanbul'un camilerini.
Minare minare, kubbe kubbe say!”¹²²*

Şair, minarelerin, kubbelerin sadece kurşunun eritilip, mermerin çekilmesiyle, maddiyatla oluşacağı düşüncesine karşıdır. Bu mimari eserler milli ve manevi ruhun yansımasıyla meydana gelmiştir. Maddi kısım sadece bunların meydana gelmesi için yardımcı unsurdur. Esas meydana getiren manevi değerlerdir.

“Dizelerde, kubbelerin inşası için ortaya konan iradenin vasfı ifade edilmektedir. Bu beşeri iradenin üstünde bir gücü düşündürmektedir. Minare ve kubbelerin inşasında bu irade, kurşun ve mermer gibi malzeme ile yüksek sanat zevkini birleştirir, sevinci abide haline getiren eserleri ortaya koyar. İşte İstanbul camileri, minare ve kubbeleri sözü edilen irade ile sevincin abide haline getirilişinin ifadesidir. Burada yolcu “ey yolcu” seslenişiyle organik şiire özgü söyleyişten “sayma” ve “hatırlatma”nın hâkim olduğu bir başka söyleyişe geçer. Birinde şiire özgü heyecan ve ses şiiri oluşturan her türlü malzeme ve aracı bir bütün haline getirir. Bu zor iştir. Hüner yetmez, üst seviyede ve şiire özgü duyarlılık ve heyecana ihtiyaç gösterir. Sayma ve hatırlatmanın hâkim olduğu kısımlarda öğrenilen hüner ve bilgi birikimi şiire özgü olduğu kabul edilen ses ve söyleyişle birleştirilir.”¹²³

“Mihraplar, kemerler, kubbeler yapmış,

¹²² Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Kubbeler”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.76.

¹²³ Prof. Dr. Şerif Aktaş, *Milli Romantik Duyuş Tarzı ve Arif Nihat Asya'nın Şiirleri*, Arif Nihat Asya, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.273.

Sultanı, çerisi, piri, veziri

Nesilden nesile götürsün diye

Kanadlar üstünde şanlı Tekbîr'i."¹²⁴

Şair, ecdadın ezan sesi nesillerce sürsün diye mihrapları, kemerleri, kubbeleri inşa ettiğine değinmiştir. Ecdat, milli, manevi dokuyu ve Türk tarihini yaşatacak olan bu eserleri gelecek nesillere miras bırakmıştır. Bu eserler ve eserlerin çağrıştırdığı anlamlar şairde hayranlık uyandırmıştır.

"Türklüğün sırrı, mihraplar, minareler, kubbelerde gizlidir. Ecdadın başarılarında aya gönül vermenin, toprağa, suya, geniş bir coğrafyaya hükmetmenin azim ve kararlılığı vardır."¹²⁵

"Çiniler çiniler taze çiniler:

Boyası göz nuru fırçası kirpik...

Ey sanat, Kuruyan dallarımıza

Bir yeşil yaprak ver! Demeye geldik.

Biri hattın; biri mermerin, tuncun,

Kurşunun sırrını aramış, bulmuş;

Yesarî elinde Lafzai Celâl

Sinan'da kubbeye minare olmuş."¹²⁶

Yesari, Osmanlı hat sanatının en büyük temsilcisidir. Şair, Yesari'nin göz nuruyla nakış gibi işlediği çinilere ve Mimar Sinan'ın mimarisine karşı büyük hayranlık duymuştur. Bu hayranlığını şiiriyle dile getirmiştir.

¹²⁴Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "Kubbeler", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.77.

¹²⁵H.Rıdvan Çongur, Arif Nihat Asya ve Şiiri, Arif Nihat Asya, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.426.

¹²⁶Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "Kubbeler", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.80.

*“Bir ihtişam olup açılan kubben,
Durur asırların omuzlarında
Kaçınıcı nesildir aptes alanlar,
Şadırvanlarında, havuzlarında?
Fetih beldesinin hür çocukları,
Büyür beslenerek ezanlarıyla...
Beraber yaşarlar iki dünyada
Süleyman’larıyla, Sinan’larıyla
Ve derler gözümüz sende açıldı:
Kundağımız sen, beşiğimiz sen...
Küçükken önünde oynadığımız,
Büyüyünce gönül verdiğimiz sen!”¹²⁷*

Şair, bu şiirinde Mimar Sinan’ın eseri olan, asırlardan günümüze ulaşarak Türk ruhunu yansıtan Süleymaniye Camii’ne karşı hayranlığını dile getirmiştir. Osmanlı Türk mimarlığının en önemli yapıtlarından biri olan bu ihtişamlı caminin şadırvanından abdest alanlar değişse de, tarihi değeri değişmemiştir. Fetih beldesi olan İstanbul’daki çocuklar Süleymaniye’den göğe yükselen ezan sesleriyle büyümüştür. Süleymaniye’nin huzur verici, manevi havasını solumuşlardır. Çocuklar, ata yadigârı olan bu eserin gölgesinde oynayarak büyüdükleri için Türk ruhunun coşkun yansımasını hissetmiş, tarihi bilince sahip olmuşlardır.

*“Tatsın yarınlar da çiçeklerini:
Yazıların, çinilerin solmasın!
Ey Süleymaniye, Süleymaniye,
Başımızdan kubben eksik olmasın.”¹²⁸*

¹²⁷ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “Süleymaniye”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.20.

Süleymaniye Camii Kanuni Sultan Süleyman zamanında dönemin en büyük mimarı olan Mimar Sinan tarafından inşa edilmiştir. Süleymaniye'nin kubbe yazılarını ise hat sanatının en usta ismi olan Karahisâri yazmıştır. Süleymaniye Türklüğün her bakımdan en zirvede olduğu zamanda inşa edilmiş bir mabettir. Şair, bu ihtişamlı mabedin hat yazılarının ve çinilerinin solmamasını arzu etmektedir. Türk ruhunun yansıması olan bu haşmetli eseri gelecek nesillerinde görmesini arzulamaktadır.

“Sütunu kıyamdır, kemeri rükû

Minareleri her haliyle dua...

Biz açarken iki avucumuzu

O, bizim için dört eliyle dua!”¹²⁹

Şair, Süleymaniye'nin sütununu insanın bedenen ve kalben ayakta duruşu olan kıyama, kemerini namazda eğilme olan rükûya benzetmiştir. Şair bu benzetmelerle Süleymaniye'yi ibadet halindeki bir insan gibi düşünmüştür. Bu düşünme, insanlar için dua eden insanı hayal etmesini de beraberinde getirmiştir.

3.7.2 Musiki

Arif Nihat Asya, şiirlerinde musikiye de yer vermiştir. Şiirlerinde İtrî önemli bir yere sahiptir.

“İtrî'yi dinî eserler ve dindışı eserler bestekârı olarak ayrı ayrı gözden geçirmek icap eder... Cami musikisinde İtrî, Türk Musikisi'nin kesin şekilde en büyük bestekârıdır. Esasen bu sahadaki, tek rakibi, -hiç olmazsa bugün elimizde mevcut notalara göre HatîbZâkirî Hasan Efendi'den ibarettir ki, İtrî'nin doğumundan bir müddet önce (17 yıl kadar önce) çok yaşlı olarak ölmüş, Kanuni devrine yetişmiş bir sanatkârdır. İtrî'nin günümüze gelen Cami Musikisi sahasındaki parçaları şunlardır: Segâh Tekbir, Segâh Salât-ı Ümmiye, Mâyecum'a Salâtı, Dilkeş, Haverân, Gece Salâsı. Bu eserlerin üstünlüğü,

¹²⁸ Asya, “Süleymaniye”, s.22.

¹²⁹ Asya, “Süleymaniye”, s.26.

erişilmezliği, her birinin şaheserliği hakkında ittifak vardır. Türk musikisinin en üstün eseri Segâh Tekbîr'dir. Diğer cami musikisi eserleri gibi, yalnız Türkiye'de değil, bütün İslâm âleminde 3 asırdan beri okunmaktadır. Tek cümleden ibaret olan bu eser, bir büyük dinin haşmet ve iradesini, beşer kudretinin en son sınırına ulaşarak, terennüm etmektedir. O kadar kunt, metin, basit şekilde inşa edilmiştir ki, sanatkârın deha cüreti karşısında insan sarsılır. Kurban Bayramı tekbiri olmakla beraber, yalnız bayram namazlarında değil, her kutsal vesileyle dillerden düşmez ve her Türk ve Müslüman ezbere bilir. Sanıyorum bu kadar basit bir kompozisyona alınmasının bir sebebi, herkesçe söylenebilmesi içindir.”¹³⁰

“Yüreklerden taşsın

Yine imanlar

Itri bestelesin Tekbir'ini

Na'tini Galip yazsın,

Mevlid'ini Süleyman'lar

Sütunları, kemerleri, kubbeleriyle

Geri gelsin Sinan'lar”¹³¹

Burada şairin maziye özleminin olduğunu görmekteyiz. Şair eski güzel günlerden bahsederek o günlerin yeniden gelmesini, yeniden o coşku yaşanmasını arzulamaktadır. Şair, tarihin kahramanlarıyla beraber kesintisiz devam ettiği düşüncesindedir. Zamana dünüyle, bugünüyle, yarınıyla bir bütün olarak görüp bir bütünlük çerçevesinde bakmıştır. Zaman zaman geçmişe doğru yol almak istediği gibi bu şiirinde de mazinin ihtişamı içinde yok olup, muhteşem maziye sığınmak istemiştir.

Şair, musikide zirvede olan Itrinin asırlardır insanları tek bir iman etrafında toplayan tek bir ses olunan tekbirlerinin okunduğu o dönemi hayal

¹³⁰ Öztuna, Yılmaz, *Itri*, Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, Ankara 1987, s.32-34.

¹³¹ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “Naat”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.73.

ederek maziye özlem duymuştur. Kubbelerden tekbirlerin taşıdığı o dönemin geri gelmesini arzulamıştır. Naatiyle zirvede olan Şeyh Galip'in naat, mevlidiyle zirvede olan Süleyman Çelebi'nin mevlit yazdığı o ihtişamlı tarihi dönemi hayal ederek şiiriyle, duygularını ifade etmiştir.

Kıldın bize tertip bugün hacle misali

*Neylerse kudümlerle bu sûru;*¹³²

Şair, Mevlevî semaında ritim aleti olan kudüme yer vererek, dergâhtakileri başka âleme götüren bu sesi kıyamet günü İsrail peygamberin üfleyeceği sûr a benzetmiştir. İnsan kudümün ritmini dinlerken fena âlemde oluşunu, gurbette oluşunu hisseder ve beka âlemine hasret duyar. Şairin burada kudüme yer vermesi, asıl maksada ulaşma halini ortaya koymaktır.

3.8 Türklük / Turancılık Düşüncesi

Turancı olmak, dünyadaki tüm Türklerin her konuda bir ve beraber olmasını istemektir. Tüm Türklerin tek bir bayrak altında toplanmasını arzulamaktır. Dünyadaki Türkleri birlik olarak görme arzusudur. Türkler birlik ve beraberlik içinde olmazsa diğer devletler tarafından zulme uğrar. Bu yüzden tüm Türklerin birlik olması her zaman temel hedefimiz olmalıdır.

*Arif Nihat Asya, Türklük ve Türk dünyası tutkunudur. Şiirlerinde bu dünyalardan sesler getirmeye çalışır. Kimi zaman Türk dünyasından uzak kalışımızın hüznünü yansıtır, kimi zaman oralarda yaşanmış kahramanlıkları dile getirir.*¹³³ Arif Nihat Asya'nın Fetih Marşı, Ağıt şiirleri gibi çoğu şiirlerine baktığımızda Türklük değerlerimize vurguda bulunarak bizlerin bilinçli bir millet olmamızı ister. Bizi diğer milletlerden ayıran değerlerimiz vardır. Bunlar; geleneklerimiz, göreneklerimiz, örf ve adetlerimizdir. Biz, ancak, bu değerlerimizin nesilden nesile aktararak varlığımızı sürdürebiliriz. Arif Nihat Asya da bu meseleyi her zaman canlı tutmuştur. Milli kimliğimizin temelini

¹³² Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "VI", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.249.

¹³³ Prof. Dr. Necmettin Sefercioğlu, Arif Nihat Asya "*Tanıdığım Türkçülerden Arif Nihat Asya*" (Nevzat Kösoğlu ed.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, s.418.

Türklük şuuru oluşturmaktadır. Bizler milli kimliğimizi unutmayacak bir uyanıklıkta olmalıyız.

Yazarın eserleriyle bu uyanıklığı oluşturmayı amaç edinmiş olduğunu görmekteyiz. Arif Nihat Asya, Turancılık ülküsüne bağlı bir şairdir. “Ağıt” şiirinde kendi Turancılık fikrini açıkça ortaya koymuştur.

“Üzerinde güneşin batmadığı, gün doğusundan gün batısına kadar tek bayrağın dalgalandığı vatan, zaman ve şartların icabı başka bayrakların gölgesine düşünce şaire ağıt yakmak düşer. Bu ağıtta, yavrusunu kaybeden ananın, evladının özelliklerini düzensiz bir şekilde sayıp dökmek suretiyle acısını bozuk düzen makamlarda dile getirmesi gibi kayıp vatan coğrafyasının parçalarını bir bir sayar döker.”¹³⁴

Şair, her zaman bir başka ülkedeki Türkün acısını acısı, derdini dert bilip neden birlik beraberlik içinde olunmadığının hüznünü yaşamıştır. Bu duygularına “Ağıt” adlı bu şiirinde de yer vermiştir. Şiirin tamamında tarihte yaşanılmış güzel günlere özlem ve terk edilmiş vatan topraklarının hüznü vardır.

Ağlayın parmaklarında nur

Sularında kınalı kızlarım

Ağlasın Meraga göklerinden

Meraga'ya bakıp yıldızlarım!

Şair şiirine Meraga'dan bahsederek başlamıştır. Meraga Türk ilim hayatının en mühim rasathânesinin kurulduğu yerdir ve tarihi öneme sahiptir. Şairde tarihi önemini vurgulamak için şiirinde Meraga'ya yer vermiştir. Yazar bu şiirinde zihnimizde canlandırarak tasvirlerde bulunmuştur. Şair, “Ağlasın Meraga göklerinden, Meraga'ya bakıp yıldızlarım!” dediği dizeleriyle

---

¹³⁴Dr.Ersin, Özarslan, Arif Nihat Asya, *Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde Vatan Coğrafyası Kesitleri*, (Nevzat Kösoğlu edt.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.346.

Meraga'ya¹³⁵ değinmiştir. Meraga, önceden Türk şehri iken, bugün İran sınırlarında kalmış bir yerdir. Meraga,zamanında Nasireddin Tusi tarafından bir rasathanenin kurulmuş olduğu yerdir. Bu rasathane dönemin en mühim rasathanesi iken sonraki zamanlarda bu önemi korunamamış, amaca uygun bir şekilde kullanılmamıştır. Bu yüzden şair yıldızları da dizelerine dâhil ederek, bu durum karşısında üzgünlüğünü dile getirmek için yıldızlarında ağladığını söylemiştir. İnsana ait bir özelliği yıldızlara yükleyip, kişileştirme yaparak üzüntüsünü kuvvetlendirmiştir. Artık, Meraga ağlaması gereken bir vatan kâinatıdır.

“Şiirin ilk biriminde “*parmakları nur sularından kınalı kızlarım*” söz grubu, milletin her türlü üstün ve yüce güzelliğini temsil etmektedir. Ağlaması gereken canlı varlık değil, bu üstün değerlerdir. “*Meraga göklerinden Meraga'ya bakan yıldızlar*” söz grubu, bu milletin geçmiş dönemde tabiatı anlama gayretini ifade etmektedir. Birinci grupta değerler dünyası, ikinci grupta ise tabiatı anlama gayreti söz konusudur. Bu noktadan sonra ilk grupta insanî ve kültür ilimlerinin konusu olan değerler dünyası, ikinci grupta tabî ilimler konusu olan hususların söz konusu edildiği rahatlıkla söylenebilir. Niçin ağlayacaklardır? Çünkü bir başarısızlık söz konusudur. Sahip olunan güzellikler ve imkânlar iyi ve doğru kullanılmamıştır. Ne zaman ağlayacaklardır? Şimdi... İşte tarihî değerlerin şiirin imkânlarıyla ifadesi ve işte “ben”in bu değerlerin karşısındaki duyarlılığı.”¹³⁶

Yollara Kürşad'lar uzanmış ölü...

Ağlasın Akülke, ağlasın Sütgölü!

Yiğitlerim uyur gurbet ellerde...

¹³⁵<https://turkbilimi.com/muslumanlar-bilime-onem-verdigi-tarihte-Avrupa-karanlik-cagda-idi-meraga-rasat-evi-ve-gokbilimci-tusi.html>Meraga: Müslümanların bilime önem verdiği tarihte Avrupa karanlık çağda idi, Meraga Rasathanesi 1259 yılında Hülâgû Han tarafından Meraga'da kurulan gözlem evidir. Kurulduğu yıl rasathanenin başına dönemin ünlü astronomlarından NasîruddinTûsî getirilir. 15 arkadaşıyla beraber yaptıkları çalışmalar sonucunda Ziyeci İlhanî hazırlanır. Bağdat, Suriye, Mezapotamya özellikle de Alamut Kalesinden toplanan 400.000 eser ile dönemin en nadide kütüphanelerinden biri de yine bu rasathanede oluşturulur.

¹³⁶ Şerif Aktaş, Milli Romantik Duyuş Tarzı ve Arif Nihat Asya'nın Şiirleri, Arif Nihat Asya, Kültür ve Turizm Bakanlığı, (Nevzat Kösoğluedt), Ankara, 2011, s.264.

*Kimi Semerkant'ta bekler beni,
Kimi Caber'de...
Caber yok, Tiryaşan yok, Aral yok...
Ben nasıl varım?
Ağla ey tanrı dağlarından
İndirilmiş tanrım!
Şu yakın suların
Kolu neden bükülmez?
Fırat niçin, Dicle niçin, Aras niçin
Benden doğar, bana dökülmez?
Ben ki ateşle konuşurdum, selle konuşurdum
İtil'le, Tuna'yla, Nil'le konuşurdum.
Sangaryos'u Sakarya yapan,
İkonyum'u Konya yapan dille konuşurdum.¹³⁷*

Şair “Yollara Kürşad'lar uzanmış ölü...” diyerek “yollar” kelimesiyle tarihi zaman dilimini kastetmiştir. “Kürşatlar” diyerek ise tarihte Çin esaretinden kurtulmak için Göktürklerin, Çin Sarayına saldırmış, amacına ulaşmasa da o yolda can vermiş kahramanlarını akla getirmek istemiştir. Özgürlük için Çin Sarayına saldıran bu yiğitlere Kürşad denilmiştir. Şiirde de mücadele ruhuna sahip bu yiğitlerin canlarından vaz geçişlerini ve farklı mekânlarda kalışlarını hatırlatarak ağlayın demektedir.

“İkinci birimde, “yollar” sözü tarihi zamanı, “Kürşatlar” bu milletin gayesine ulaşamayan kahramanlarını düşündürmektedir. Üstün kahramanların gayesine ulaşamaması, yiğitlerin yani mücadeleye kabiliyeti olanların farklı

¹³⁷ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor,” Ağır”* Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.14.

mekânlarda kalması sebebiyle maddi ve manevi alanları temsil edenlerin ağlaması istenmektedir.”¹³⁸

“Ağlasın Akülke, ağlasın Sütgölü!

Yiğitlerim uyur gurbet ellerde...

Kimi Semerkant'ta bekler beni,

Kimi Caber'de...

Caber yok, Tiryaşan yok, Aral yok...

Ben nasıl varım?”¹³⁹

Akülke¹⁴⁰ ve Sütgölü¹⁴¹ olarak bilinen suyunun kişiye ilk hayat verdiği tılsımına sahip olduğuna inanılan göller bizim vatan topraklarımızdır. Oralarda Kürşatlar, yiğitler şehit olmuştur. Şair şehit olan yiğitlerimizin eskiden yurdumuz olan şuan ki gurbet ellerde Semerkant'ta, Caber'de uyur vaziyette beklemekte olduklarını düşünmüş ve düşündürmek istemiştir. Semerkant'ta nöbet tutan Timur'dur, Caber'de nöbet tutan ise Süleyman Şah'tır ve şair buna hatırlatmada bulunmaktadır. Bu bölgeler o kadar yakınımızda iken, şuan biz, bu toprak parçalarından ayırıyoruz. Bu topraklar ne zaman vatan sınırlarımıza dâhil olursa, bu topraklarda yatan yiğitlerin ruhları huzur bulacaktır. Şair bunun üzüntüsünü yaşamaktadır. Oradaki yiğitler ölse de onları ölmemiş gibi anlatarak bir umut beslemektedir. Şair, bir gün o toprak parçalarının vatanımıza katılacağını hayal etmektedir.

“Üçüncü birimde, mekân isimlerinden hareketle Türklüğün bütünlüğünün söndürülememesi üzerinde durulmaktadır. “Ağla ey Tanrı dağlarından indirilmiş Tanrım” mısraları, Türk dünyasına hâkim olması gereken gücün

---

Prof. Dr. Şerif Aktaş, Milli Romantik Duyuş Tarzı ve Arif Nihat Asya'nın Şiirleri, Arif Nihat Asya, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.264.¹³⁸

¹³⁹Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor,” Ağıt”* Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.14.

¹⁴⁰Deniz Karakurt, *Türk Söylence Sözlüğü*, Türkiye 2011, s.18. Akgöl: Akülke ile eş değer Sütgölü ile anlamlıdır. Gökyüzündedir. Yaşam ağacının üzerindedir. Sütten bir göl şeklindedir. Yaşamsal unsurlar taşır. Yeryüzüne gelecek ruhlar bu havuzun içindedir.

¹⁴¹Deniz Karakurt, *Türk Söylence Sözlüğü*, Türkiye 2011, Sütgöl: Sütgölü göğün üçüncü katında bulunur. Süt-Ak göl olarak da adlandırılır. Bütün hayatın kaynağı olarak kabul edilir.

işlevini yerine getiremediği ve bunun için de ağlaması gerektiği sezdirilmiştir. Metnin tamamında olduğu gibi burada da soyut ve yüce değerler şiirin imkânlarıyla somutun dünyasında ifade edilmektedir. Ses ve söyleyiş, Cumhuriyet sonrası şiirimizin ulaştığı ifade gücünün de göstergesi durumundadır.”¹⁴²

Fırat niçin, Dicle niçin, Aras niçin

Benden doğar, bana dökülmez?

Ben ki ateşle konuşurdum, selle konuşurdum

İtil’le, Tuna’yla, Nil’le konuşurdum.

Şair tarihi zamanlara ve şüana bakarak üzüntüye düşmektedir. Sınırları bizde olan, bizim topraklarımızda doğup bizim topraklarımıza dökülen nehirlerin artık bizim topraklarımıza dökülmeyişinin üzüntüsü içindedir. Bize ait olan topraklar bizde değildir. Vatanımızda doğan Dicle, Fırat, Aras gibi akarsularımız başka bayrakların dalgalandığı topraklara dökülmektedir. Şair bu durumdan dolayı da üzgündür bu durumun derin acısını duymaktadır. Şair, geçmişle günümüzü de kıyaslamıştır. Geçmişte tabiata hâkim olan güce sahip olarak başarılar kazanmışken, günümüzde bu durumun olmaması şairi üzmüştür. Geçmişte kullanılan imkânların şu an kullanılmamasının üzüntüsünü yaşamıştır. Ayrıca şair Türklerin birlik ve beraberlik içinde olmayışının acısı içerisinde. Bu hüznün verici durum karşısında ağıt yakmaktadır.

“Milletin sahip olduğu güç yine şiire özgü ses ve söyleyişle ifade edilir. Bu güç tabiata hâkimdir; çünkü ateşle, selle, Tuna ile Nil ile konuşmaktadır. Bu güç vatanı mekân yapan dille konuşmaktadır. Bu millet halinde yaşama gücü ve iradesidir. Sahip olunan bu irade ve güce rağmen halde yaşanan başarısızlık ilk birimde belirtilen değer ve imkânların ağlamasını gerektirmektedir. İşte bu tarihi değerler karşısında bir duyarlılık ifadesidir.”¹⁴³

¹⁴² Prof. Dr. Şerif Aktaş, Milli Romantik Duyuş Tarzı ve Arif Nihat Asya’nın Şiirleri, Arif Nihat Asya, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.264.

¹⁴³ Prof. Dr. Şerif Aktaş, Milli Romantik Duyuş Tarzı ve Arif Nihat Asya’nın Şiirleri, Arif Nihat Asya, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011, s.264-265.

Şair, “Sangaryos ’u Sakarya yapan,

İkonyum ’u Konya yapan dille konuşurdum.” diyerek tüm Türkler olarak tek bir millet oluşumuza bununda eşsiz Türkçemizle mümkün oluşuna vurguda bulunmaktadır.

“Ağıt” şiiri hakkında Muhsine Börekçi şu ifadelere yer vermiştir: *Şairin yaptığı bağdaştırmalar onun “destanca”sını özgün kılar. Her özel isim hatta her biçimbirim, kendi kavram alanıyla ilgili çağrışımlar oluşturur: Birinci dörtlükte kızların parmaklarının kınalı olması Türkçe bir yaklaşım ama o kınanın nur sularıyla bağdaştırılmış olması Arif’çe bir söyleyiştir. “Yıldızların ağla”masını istemesi ile de özgün bir hayal unsurunu dile aktarırken bireysel bir ağlama nedeninden toplumsal bir ağlama nedenine geçişi hazırlamaktadır. Çünkü Türkçede “yıldız” göstergesine hem bireysel hem de toplumsal pek çok değer yüklenmiştir. Şiirin ilk biriminde “parmakları nur sularında kınalı kızlarım” milletin her türlü üstün ve yüce güzelliğini temsil etmektedir. Ağlaması istenilen canlı varlık değil, bu üstün değerlerdir. “Meraga göklerinden Meraga’ya bakan yıldızlar” söz grubu ise bu milletin geçmiş dönemde tabiatı anlama gayretini ifade etmektedir. ... İlk grupta insanî ve kültür ilimlerinin konusu olan değerler dünyası, ikinci grupta tabii ilimlerin konusu olan hususları söz konusu edildiği rahatlıkla söylenebilir.”¹⁴⁴*

“Aydil’in bana Kerkük’ü

Getirince hoyratları

Duydum yine perde perde,

Ordan gelen feryatları...

Dedim: Silinsin bir çöple

Çizilmiş sınır hatları!

Türkken Kerküklülerin hem

¹⁴⁴Muhsine, Börekçi, *Dil-Edebiyat İlişkisi Bağlamında Arif Nihad Asya’nın Türkçesi: Destanca, Divanca ve Hakanca*, Türklük Bilimi Araştırmaları 2014, s.27-39 <<http://dergipark.gov.tr/tubar/issue/16966/177187>>

Adları hem sıfatları”¹⁴⁵

Arif Nihat'taki vatan fikri, Türkiye sınırları dışına Türkistan'a, Kafkasya'ya, Balkanlar'a, Kerkük'e... uzanır. Kullandığı yer adlarına, ırmak, deniz, dağ adlarına baktığımızda şairin hemen hemen tam bir Türkiye haritası çıkardığı ve milletin her kesimini de bu haritanın üzerine yerleştirdiği görülür; fakat vatan Türkiye ile sınırlı olmadığı gibi millette Türkiye Türklerinden ibaret değildir. Onun şiiri bütün Türk dünyasını içine alır.¹⁴⁶

Arif Nihat Asya tarihin eski devirlerine dönüşler yapmaktadır. Bu geriye dönüşler ise onda yeni duygular, yeni ilhamlar oluşturmaktadır. Sürekli maziye sığınır, tarihin derinliklerinde duran Turan'a sığınır. Arif Nihat Asya'nın Turancılığı Mustafa Karapınar tarafından şöyle anlatılmıştır: ”*Vatan sevgisinin ideolojik boyutuna bakıldığı zaman Arif Nihat'ın Turancı olduğu rahatça görülür. Ölümünden üç yıl önce kendisine sorulan bir mülakat sorusuna verdiği şu karşılık son derece nettir: İngiltere Turancı'dır, İsraililer öyle. Bütün bunlar içinde ben Turancı olmuşum ne çıkar? Hatay Hatay dedik Hatay'ı aldık. Hatay demek Turancılık yapmak demektir. Bugün de Kıbrıs Kıbrıs diyoruz ve mis gibi Turancılık yapıyoruz. İnşallah onu da alırız. Benim daha nice Turanlarım var... Saymakla bitmez.*¹⁴⁷ Şair son nefesini verene kadar milli duygularını en üst zirvede canlı tutmuştur.

Yıllardır çarpışmadayım ben, böyle

Mefkûreme engel çıkaran her şeyle...

Biz, birbirinin aynı ikizler gibiyiz:

*Birdir adımın Ebced'i mefkûreyle.*¹⁴⁸

¹⁴⁵ Arif Nihat, *Asya Ses ve Toprak*, “Horyatlar”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.154.

¹⁴⁶ Sadettin, Yıldız, Arif Nihat Asya, ”*Arif Nihat Asya'nın Hayatı ve Şahsiyeti*”, (Nevzat Kösoğluedt.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, s.64.

¹⁴⁷ Mustafa Karapınar, *Arif Nihat Asya İle Bir Konuşma*, Töre Dergisi, Ekim 1972 den aktaran: Sadık Kemal Tural, *Şahsiyetler ve Eserler*, Ankara 1993.

¹⁴⁸ Arif Nihat, Asya, *Fatihler Ölmez ve Takvimler*, “*Mefkûre*”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.140.

Şair, “*mefkûre*” sözüyle Türkçülük idealinden bahsetmiştir. Bu ideal uğruna yıllarca mücadele verdiğini dile getirmiş ve kendisini idealleriyle bütünleştirmiştir. Birbirimizle aynı ikizler gibiyiz diyerek ideallerine bağlılığını samimi ifadeleriyle dile getirmiştir. Kendisini ideallerinden ayrı olarak düşünmemiştir.

3.9 İnanç

3.9.1 Allah’a İman

Milli hayatımızda İslamiyet büyük öneme sahiptir. Milli duygularımız İslamiyet ile harmanlanarak oluşmuştur.

Her milletin bir dini vardır. Türk milletinin dini İslam’dır. İslam inancının Türklere kazandırdığı en güzel özelliklerden birisi de Allah’a kavuşma düşüncesidir. Arif Nihat Asya’da bu düşüncelerle şiirlerinde İslami unsurları işlemiştir. Özellikle tarihi şiirlerinde din duygusuna geniş bir yer ayırmıştır. Şairin imanı sağlam temeller üzerine kuruludur. O her zaman tam inanmış bir insan ve samimi bir Müslüman’dır. Yavuz Bülent Bakiler: “*O tesadüflere hiç inanmazdı. Ne kadar inanmış bir mümindir. Her şeyin müthiş ve mükemmel bir nizam içinde cereyan ettiğine şeksiz ve şüphesiz nasıl inanırdı; nasıl nasıl.*¹⁴⁹” diyerek Arif Nihat Asya’nın tam ve eksiksiz inancını en yakınındaki insan olarak bu şekilde ifade etmiştir. Kendisi de “*Kanunî*” adlı rubaisinde “*Türküm, Oğuzum, Müslüman’ım, Sunniyim*” diyerek bunu vurgulamaktadır. Servet Asya ise Arif Nihat Asya’nın ölmeden Önce onun gözlerini kendiliğinden yumduğunu, ellerini iki yanına usulca indirdiğini, yarı anlaşılır yarı anlaşılmaz bir sesle Kelime-i Şahadet’i getirmeye çalıştığını, son nefesini büyük bir samimiyetle inandığı ve bağlandığı yaratana mübarek ismi olan “Allah” ifadesiyle verdiğini söylemektedir.¹⁵⁰

“*Bu çarpık taşları insan yapacak*”

¹⁴⁹ Yavuz Bülent, Bakiler, *Arif Nihat Asya’nın Şeb-i Arûsu*, Türk Edebiyatı Dergisi, Ocak 1982, s.99.

¹⁵⁰ Yavuz Bülent, Bakiler, “*Servet Asya Arif Nihat Asya’yı Anlatıyor II*” Hisar Dergisi, Şubat 1976.

*Ve sonra elinden çıkana meftun
Cihanda şaheser diye tapacak
Köhne bir atölye içinde mahpus
Sanatkâr demiyor: Taşları insan
İnsanı taş etmek Allah'a mahsus
Bir altın külçesi almış eline
Yontmaya başladı dönüp bakarak
Model güzellerin en güzeline
Ey ondan bir heykel yapacak ahmak
Allah'ın çamurdan yarattığını
Sen misin çevirip altın yapacak? ”¹⁵¹*

Bu şiirine baktığımızda Allah'ın eşsiz kudret sahibi oluşuna, yaratıcılığın ancak ve ancak Allah'a mahsus olduğunu, onun taklit edilemeyeceğini, güzelliklerin tek sahibinin Allah olduğunu ifade etmiştir.

*“Ey nesiller gönül susuzluğuna
Aşktan tatlı bir deva yoktur!
Daima bir visal halidir aşk...
Başka yol, başka macera yoktur.
Aç dualarla Ârif ellerini:
Müstecâb olmadık dua yoktur.”¹⁵²*

Şair, Allah aşkıyla samimi olarak yapılan bir duadan daha tatlı bir hal olmadığına, yani en huzur verici halin dua hali olduğuna vurgu yapar. Ayrıca

¹⁵¹ Arif Nihat, Asya, *Ses ve Toprak*, “Heykeltraş”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.226-227.

¹⁵² Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Yoktur”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.303.

kabul olmayan hiçbir dua olmadığına, her duanın mutlaka kabul olduğuna inanır.

Gider felaket, gelir saadet...

Seninle izzet seninle nusret

Habir'im Allah, Habir'im Allah

Şehikım Allah, zefirim Allah!

Bugün içim dar: şikayetim var

Duyar makamın, sağırsa kullar

Nasir'im Allah, Nasir'im Allah

Şehikım Allah, zefirim Allah”¹⁵³

Şair, Allah sevgisinin kişiyi gaflet uykusundan uyandıran bir sevgi olduğunu ve içinde çok sayıda hikmet gizli olan bir sevgi olduğunun bilincindedir. Bu ilahi aşk ile kişinin zikir ederek, Allah'ı içten gelen sevgisiyle çokça anmasıyla Allah'ın o kişiye rahmet kapılarını açacağını bilir. Şair, *Habir'im Allah* diyerek Allah'ın her şeyden haberdar olduğunu dile getirir. Şair, her şeyin Allahtan gelip, her şeyin Allahtan olduğuna, Allahın takdiri ile kötülüklerin yok olup ferahlıkların meydana gelebileceğini bilir. *Şehikım Allah, Zefirim Allah* diyerek nefes aldırın ve nefes verdirenin Allah olduğunu dile getirmiştir. Her şeyin Allah'ın takdiriyle mümkün olacağı bilincindedir. *Nasir'im Allah* diyerek, çokça yardım edenin, imdada yetişecek olanın Allah olduğunu dile getirmiştir. Ancak, Allah'ın yardımıyla kötülük ve felaketlerden kurtularak saadete, mutluluğa kavuşacağını bilir. Şair'in, Allah'ın felaketlerden arındırıp feraha çıkaracağına inancı tam olarak Allah'ı zikretme halini dizelerine dökmüştür.

“Kutsal konuları inananlara bırak...

Onlar senin maskaran değil;

¹⁵³ Arif Nihat, *Asya, Dualar ve Âminler,”Lafza-i Celâl Zikri”*Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.84.

Memleket İmanı
Senin yaygaran değil.
Ve Türkün iman ateşi
Senin sigaran değil.
Kitabımı yırtmışsın...
Kitabım senin paçavran değil,
Dinlemesini bilen anlar sözümden
Çıldırın değil, saldıran değil, kuduran değil!
Döndürüp durma elindeki devrimleri...
Devrimler senin makaran değil,
Şehitlerden söz etme;
Onlar senin kadavran değil.
Yaklaşma türbelere mezarlara...
Kutsal yerler senin kamaran değil.
Temiz eller kurmuştu bu memleketi,
Senin zembereğini kuran değil.
Ağzına alma Atatürk'ü...
*Atatürk senin gargaran değil.*¹⁵⁴

Şair, milli birlik ve bütünlüğümüzü bozmak isteyenlere seslenmektedir. Vatan, millet, tarih ruhu barındırmayan, içinde milli heyecan olmayan, millet sevdası eksik olan, Turan ülküsünden uzak olanlar asla vatan bilincine sahip olamayacaktır. Ancak milli ve manevi değerlere bağlı olan insanlar vatan bilince sahiptir. Şair İslamiyet'e düşmanlık besleyenlere ve bizim kutsal

---

¹⁵⁴Arif Nihat, *Asya, Kökler ve Dallar*, "Değil" Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.126-127.

değerlerimize saldıranlara, değerlerimizden anlamayan, ama anlıyormuş gibi görünenlere cevap vermiştir.

Şair, manevi değerlerimize karşı çıktıkları halde “*biz Atatürk’ün yolundan gidiyoruz*” diyen bazı zihniyetlere de seslenmektedir. Oysa Atatürk onların düşüncelerinde olmamıştır. Atatürk değerlerine bağlı bir önderdir. Şair Atatürk’ü kendilerine araç edinerek onun kemiklerini sızlatan sözde ilericilere seslenerek yanlış düşünceleriyle Atatürk’ün adını ağızlarına almamaları gerektiğini söylemektedir.

“Duyup Mayıs ayının sonlarında ilk ezanı

Dedim benim göğüm artık ezanların vatanı!”¹⁵⁵

Şair, 29 Mayıs 1453’te ilk ezanın okunduğu zaman iklimini hayalinde canlandırmıştır. O zamandan beri vatanımızda göğe yükselen ezan seslerinin hiçbir zaman eksik olmayıp, gökyüzünün artık ezanlara mekân olduğunu dile getirmiştir. Bu durum huzur vericidir, minarelerden yükselen ezan sesi, camilerin içini dolduran Türk milleti, topyekûn Türk-İslam kültürünün temsilcisidir.

“Beş vakit loşluğunda saf, saftık;

Davetin vardı dün ezanlarda...

Seni ey ma’bedim utansınlar

Kapayanlar da, açmayanlar da!”¹⁵⁶

Şair, “*kapayanlar da açmayanlar da*” diyerek Ayasofya¹⁵⁷’nin durumuna değinmektedir. Şair, beş vakit duyduğumuz ezan sesinden bahsederek, beş

¹⁵⁵ Arif Nihat, *Asya, Dualar ve Âminler*, “İstanbul”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.161.

¹⁵⁶ Asya, “*Ma’bed*”, s.162.

¹⁵⁷ www.ayasofyamuzesi.gov.tr Ayasofya; sanat ve mimarlık tarihi bakımından dünyanın önde gelen anıtlarından biri olup, dünyanın 8. harikası olarak gösterilmektedir. Bu yapı daha 6.yy’da Doğu Romalı Philon tarafından da dünyanın 8. Harikası olarak nitelendirilmiştir. Bugünkü Ayasofya’nın aynı yerde fakat öncekilerden farklı bir mimari anlayışla yapılmış olan üçüncü yapıdır. Bu yapı İmparator Justinianos tarafından(527-565) dönemin iki önemli mimarı olan Tralles’li (Aydın) Anthemios ile Miletos’lu (Balat) İsidoros’a yaptırılmıştır. Yapım çalışmaları sırasında iki baş mimar ile birlikte 100 mimar ve her mimarın emrinde 100 işçi çalıştığı kaynaklarda geçmektedir. Yapımına 23 Şubat 532’de başlanmış, 5 yıl 10 ay gibi kısa bir sürede

vakit namaz kılmak için Allah'ın (c.c) huzuruna varmaya davet edildiğimizde bir zamanlar Ayasofya'da namaz kılarken hâlihazırda olan zamanda millet Ayasofya'ya, Ayasofya ise secdeye hasret kalmıştır. Şair bunun vermiş olduğu hüznü ile şiirini yazarak Ayasofya'yı müze haline getirerek, ibadete kapatanlarında tekrar ibadete açmayanların da utanmasını ister. Şair için bu durum çok utanç verici bir haldir.

“Ne yapsak neylesek bizden hayır yok:

Tedennîyiz, sokuutuz , inhidâmız.

Demek Tanrı'm ezel kaydında böyle

Yazılmış intihâmız, ibtidâmız!

Fakat neyler yarın Rûz-ı Cezâ'da

İnayetten ve rahmetten cüdamız!

Nasıl varmaz Habib-i Kibriya'na

Şefaata ya RESÛLÂLLAH! Nidâmız!

Fakiriz, bakesiz, biçareyiz biz

Meded olmazsa senden, ey Hudâ'mız!”¹⁵⁸

Şair'in “Münacat” adlı bu şiirinde insanın biçare olduğuna ve hiçbir şeyi hükmedemeyecek acizlikte olduğuna inancı tamdır. Allah ne dilerse o olacağı inancına sahip olarak Allaha bir yalvarma, yakarış nidası ile yardım istemektedir.

“Bu ne tendir ne vucud Allah'im;

Ne ilahi bir sürûd Allah'im!

Lütfedüp bir hecelik fermanın,

---

tamamlanarak büyük bir törenle, 27 Aralık 537'de ibadete açılmıştır. 916 yıl kilise olan yapı, 1453 yılında Fatih Sultan Mehmed tarafından İstanbul'un fethiyle camiye çevrilerek, 482 yıl cami olarak kullanılmıştır. Atatürk'ün emri ve Bakanlar Kurulu'nun Kararı ile 1935 yılında Ayasofya müze olarak kapılarını ziyarete açmıştır.

¹⁵⁸Arif Nihat, Asya, Ses ve Toprak,”Münâcat”Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.18-19.

Verdi Leyla 'ya vücud Allah 'ım!
Hüsndür şaheserin... Sana 'atına
Yok nihayet ve hudûd Allah 'ım!
Kalbden kalbe gider nurun ey
En güzel ismi Vedûd Allah 'ım!
Bu tecelli ile yerler, gökler,
Sana yekpare sücûd Allah 'ım!"¹⁵⁹

Kusursuz ve en güzel şekilde yaratabilecek tek güç sahibi Allah'tır. Şair, Allah(c.c)'ın dilediği kulunu çok seven ve sevmeye en çok layık olan anlamına gelen Vedûd ismine yer vermiştir. Bu tecelli ile yerin, göğün, kâinatta var olan her şeyin Allah'a secde ettiğine de yer vermiştir. Yaratan ve yaratılan arasındaki ilgiye değinmiştir.

Geceyi hor görmek biraz da günah
Arasına konmuş iki gündüzün,
Gece dediğin bir köprüdür siyah...
Bir ucu akşam,
Bir ucu sabah...
Bugünden yarına nasıl geçerdik.
Bu sağlam köprüyü kurmasa Allah?¹⁶⁰

Şair "Köprü" adlı bu şiirinde Allah tarafından her şeyin takdir edildiğini ve her şeyin şaşmaz düzende devam ettiğini, gece ve gündüzün sürekli birbirini takip ettiğini bu muhteşem döngünün sahibinin Allah (c.c) olduğunu söylemiştir.

¹⁵⁹Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, "Güzellik", Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.134-135.

¹⁶⁰Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "Köprü" Ötüken Yayınevi, İstanbul,1975, s.188.

*“Zaîfiz güçsüzüz biz; el
Elindir, kol kolun, Tanrı ’m!
Ne oldurmak murâd etsen
Yeter bir tek Ol! un Tanrı ’m
Garip kalmış sayılmaz dul
Yanıdaysan dulun Tanrı ’m!
Diler rahmet el açmış, beş
Vakit Arif kulun Tanrı ’m
Ve der: Lütfunla, çeşmenden
Senin kâfi dolun Tanrı ’m!”*

Şair bu şiirinde Allah’a tam bir teslimiyet içindedir. Her şeyin Allahtan geldiğine, her şeyin yalnız Allah(c.c) isterse olacağını bilincindedir. Şair “*ne oldurmak murad etsen yeter bir tek ol! Un Tanrı ’m*” diyerek Bakara 117, Enam 73, Nahl 40, Yasin 82 ayetlerindeki “*Kûn Fe Yekûn*” ifadesine telmihte bulunmuştur. Abdalbaki Gölpınarlı’nın meal açıklaması şöyledir: Gökleri de, yeryüzünü de eşsiz, örneksiz yaratan o dur. Bir işin olmasını dilediğinde ona ancak ol der, o iş olur. Şair bu şiirinde bir aciz kul olarak tüm olmasını istedikleri için Allah’a dua etmektedir.

*“Gülistana dönmüş, o gün, ortalık;
Alevler su olmuş ve korlar balık.”¹⁶¹*

Hız. İbrahim Urfa’da bulunan bugün Balıklı Göl’ün olduğu yere atılır. Bu sırada ateş suya, odunlar balığa dönüşür. Hız. İbrahim ise Balıklı Göl’ün çok yakınındaki gül bahçesine düşer. Şair bu kıssaya telmihte bulunmuştur. Hız. İbrahim sabretti, Allah’a tevekkül etti ve teslim oldu sonunda ise atıldığı ateş ise onu yakmayıp suya dönüştü.

¹⁶¹ Arif Nihat Asya, *Fatihler Ölmez ve Takvimler, “İbrahim Peygamber’in Ateşe Atılması”*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.210.

Gelen bu ramazanın tadını çıkarınız.

İlerde ramazansız yıllar yaşayacağız.¹⁶²

Şair geçmişteki ramazanları yaşayan bir insan olarak hâlihazırda bulunduğu zamana bakıyor ve ramazan havasını alamıyor, eski ramazanların tadı yaşadığı o anda hissedilmiyor. Şair bu durumdan rahatsız oluyor, oruç tutmayan insanlar ve ramazanın geldiğinden bihaber davranışlarla karşılaştığından dolayı gelecekte ramazansız yaşayacağız bu ramazanların tadını çıkarın diyerek rahatsızlığını dile getirmiştir.

“Yağan, bârân-ı nîsan;

İtırlar, ıtrîşâhî!

Semendir, fesleğendir,

Şakayıktır nevâhî...

Bu mevsim tâbemahşer

Devam etsin ilâhî!

Yağan bârân-ı nîsan;

İtırlar, ıtrîşâhî!”¹⁶³

Şair “*Nisan*” adlı bu şiirinde bahar mevsiminin resmini çizmiştir. Bahar’ın büyüleyici güzelliği karşısında içi neşeye dolmuş ve Allah’ın yarattığı bu güzelliğe karşı hayranlığını dile getirmiştir. Yağan bahar yağmuru ile ağaçlar çiçeklenmiş, ıtrîşahî çiçeklerinin, şakayıkların, fesleğenlerin o güzel kokularının her tarafı sarması doğaya canlılık getirmiştir. Bu canlılık şaire huzur vermiş ve her şeyin sahibi olan Allah’a bu mutluluğun, huzurun sürmesi için dua etmiştir.

¹⁶²Arif Nihat, *Asya, Ses ve Toprak*, “*Ramazan*”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.33.

¹⁶³Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “*Nisan*”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.107

3.9.2 Peygambere ve Din Büyüklerine Duyulan Sevgi

Şair, Allah'ın “*Sen olmasan kâinatı yaratmazdım*”¹⁶⁴ buyurduğu kâinatın efendisi Hz. Muhammed'e sevgi, özlem ve muhabbetini dile getiren şiirler yazmıştır. Ayrıca şair, Peygamber Efendimizin yanı sıra din büyüklerine dair sevgisini de eserlerinde dile getirmiştir.

“Değil insanlara yalnız ey çağ

Müjdeler hem yere, hem eşyaya

Ki Muhammed gelecek dünyaya

Yaptığından utanıp geçmişte

Şimdiden şer inecek Gayya'ya

Ve Muhammed Gelecek dünyaya!

Feri sönmekte olan bir feneri,

Vermiş Allah karar ihyaya,

*Ki Muhammed gelecek dünyaya!”*¹⁶⁵

Bu dizeleriyle Arif Nihat Asya, Peygamber Efendimizin dünyaya gelişinin insanlığa ve yaratılmış olan her şeye bir müjde oluşuna telmihte bulunmaktadır. Peygamber Efendimizin gelişiyile insanlar unuttukları ilahi hakikatleri hatırlayarak geçmişte yaptıklarından utanacaklardır. Şair “*feri sönmekte olan bir fener*” diyerek Peygamber Efendimizden önceki peygamberlerin iletmiş olduğu emirleri insanların unutup, hatalar yapmış olduklarından bahsetmiştir. Şair, Peygamber Efendimizin insanlara unuttuklarını tekrar hatırlatarak, onları doğru yola yöneltmek için Allah tarafından gönderilişine telmihte bulunmuştur.

“Emin ellerin gökten indirdiği

Değişmez hakikat bu dini mübin

¹⁶⁴ <https://sorularlailslamiyet.com/levlake-hadisi-olarak-bilinen-sen-olmasaydin-ey-habibim-felekleri-kainati-yaratmazdım-kutsi-hadisi>

¹⁶⁵ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “*Müjde*”Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.80.

Bilenler bilir

Ki Cibril emindir, Muhammed Emin”¹⁶⁶

Şair, bu dizelerinde Peygamber Efendimizin en önemli özelliklerinden birisi olan emin özelliğine yer vererek Peygamber Efendimize olan sevgisini yansıtmıştır.

“Gözleri perdeleyen toprak,

Yüzlere serptiğin topraktı...

Yere dökülmeyecekti ey Nebî

Yabanların gözünde kalacaktı.”¹⁶⁷

Âlemlerin Efendisi olan Peygamber Efendimiz Hicret gecesinde henüz evinden çıkmamışken müşrikler evinin etrafını sarmışlar, Allah’a teslimiyeti tam olan Peygamber Efendimiz hiç endişeye kapılmamış ve mübarek ellerine bir avuç toprak alarak müşriklerin üzerine serpererek aralarından geçmiş. Kalpleri kararmış bu müşrikler âlemlerin nuru olan Efendimizi görememiş ve Efendimiz Hz. Ebubekir’in evine gitmiştir. Şair bu olaya telmihte bulunmuştur. Bu olay Enfâl Sûresi’nin 30. ayetinde şu şekilde ifade edilmiştir: *“Hani bir zamanlar kâfirler seni tutup bağlamak veya öldürmek veya dürüp çıkarmak için sana tuzak kuruyorlardı. Onlar tuzak kurarlarken Allah da onların kurdukları tuzakları bozuyordu. Allah, tuzakların hayırlısını kurar.”*¹⁶⁸ Peygamber Efendimize derin sevgisi olan şair dizeleriyle bu olayın resmini çizmiştir.

“Şu tekbir getiren mağara,

Örümceklerin değil;

Peygamberlerindir, meleklerindir...

Örümcek ne havada,

¹⁶⁶ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*,”Emin Eller”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.248.

¹⁶⁷Asya,”Naat”, s.68.

¹⁶⁸ Elmalılı M.Hamdi Yazır, *Kur’ân-ı Kerim, Enfâl Suresi 30. Ayet*, Aktif Dağıtım, İstanbul, 2012, s.179.

Ne suda, ne yerdeydi...

Hakkı göremeyen

Gözlerdeydi!

Şu kuytu cinlerin mi;

Perilerin yurdu mu?

Şu yuva ki bilinmez,

Kuşları hüdhüd müdür, güvercin mi, kumru mu?

Kışlarını, bir sabah,

Medine'ye uçurdu mu?"¹⁶⁹

Peygamber Efendimizi, kûreyşliler öldürmeye karar vermiş, Cebrail'in Peygamber Efendimize bunu haber vermesiyle, Peygamber Efendimiz Hz. Ebubekir ile Mekke'den Medine'ye hicret etmek üzere yola çıkmış, düşmanların kendilerini bulamaması için Sevr Dağı'ndaki mağaraya saklanmışlardır. Mağaraya girmeleriyle hemen mağara önünde bir ağaç bitmiş, örümcekler mağara ağzına ağ yapmış, güvercinler önüne yuva yapmış. Mağara önüne gelen Kureyşliler bu mağaranın içinde kimsenin olmadığı kanaatine vararak dönmüşlerdir. Allah, Peygamber Efendimizi korumak için güvercin, örümcek ve ağacı hazır etmiştir. Bu olay Tevbe Suresi 40.Ayette şu şekilde ifade edilmiştir: “*Siz Peygamber'e yardım etmeseniz de Allah ona yardım etti. Hani bir zaman Peygamber, iki kişiden biri iken inkâr edenler onu Mekke'den çıkardılar. Onlar mağarada iken arkadaşına 'üzülme Allah bizimle beraberdir' diyordu. Böylece Allah, Peygamber'in üzerine sükûnetini indirdi ve onu görmediğiniz askerlerle destekledi.*”¹⁷⁰ Şair bu olayı betimlemiş ve Peygamber Efendimize içten sevgisini ifade eden Naat şiirinde, Efendimizin Allah'ın yardımıyla müşriklerden nasıl korunduğuna telmihte bulunmuştur.

Yok mu, ey yolcu, bu yoldan dönmek;

¹⁶⁹ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, "Naat", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.70.

¹⁷⁰ Elmalılı M. Hamdi Yazır, Kur'an-ı Kerim, *Tevbe Suresi 40. Ayet*, Aktif Dağıtım, İstanbul, 2012, s.192.

*Yeniden Refref'e binmek yok mu?
Göge çıktın yine... Lâkin bu sefer,
Ya Muhammed, yere inmek yok mu:
Seni görmekte gecikmişleri de,
Gelip eshâbın edinmek yok mu?
Ağlıyor, ağlıyoruz ardından...
Bu sıcak yaşlara dinmek yok mu?
Varmış Ukbâ'da buluşmak ammâ
Bize dünyada sevinmek yok mu?
Seni görmekte gecikmişleri de,
Gelip, eshâbın edinmek yok mu?''¹⁷¹*

Şair, Peygamber Efendimizin Mi'râc gecesinde cennet cehennemi gördükten sonra bindiği son binek olan Refref'e değinerek sanki Peygamber Efendimiz vefat etmemiş, Mir'ac hadisesinin gerçekleşmesi için göge yükselmiş gibi hayal etmiştir. Şair bu dizeleriyle samimi bir şekilde Peygamber Efendimize olan sevgi ve özlemini dile getirmiş. Şair, Peygamber Efendimize kavuşma arzusu ile hasretini dile getirmiştir. Şairin, Peygamber Efendimize sevgisi o kadar büyüktür ki nasıl ki çölde susuz bir insan su ararsa, şairde o hale bürünmüş gibi Peygamberimizi görmeyi arzulayarak, hasretini duymaktadır.

Arif Nihat Asya, Peygamber Efendimizin dışında başka peygamberlere, din büyüklerine bunun yanında Mevlevilik şeyhlerine de eserlerinde yer vermiştir.

*Dostlarım dostlarım gündönümüdür...
Ölürsem atmayın ortaya beni!*

¹⁷¹Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, "Hz. Peygamber'in Vefâtı", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.78.

Bir yer açın Mevlana'nın yanında.

Yatırın yatırın oraya beni!

Burcu burcu kokup çeker uzaktan

Mevlana toprağı, Konya'ya beni!"¹⁷²

Şair, Mevlana'ya karşı büyük bir hayranlık beslemektedir. Bu hayranlığı vefat ettiğinde Konya'ya Mevlana'nın yanına gömülmek isteyecek kadar büyüktür.

"Ne şiir söyledimse hepsi onun

Eserim, varidât-ı Mevlâna

Ve hayatım, hayat-ı Mevlâna" ¹⁷³

Bu dizeleriyle de şair tekrar Mevlana'ya karşı büyük sevgisini dile getirmiştir. Şair Mevlana'ya olan bağlılığı ile Mevlana'nın her sözünü, her hareketini benimseyip, hayatına yön verecek rehber olarak görmüştür.

"İyi, üstün, güzel, temiz, şeffaf...

Bu sıfatlar sıfat-ı Mevlâna...

Ebedi hatırât-ı Mevlâna."¹⁷⁴

Şair bu şiirinde Mevlana'nın insanları manevi dünyaya, güzel ve temize doğru yönlendirmesine yer vermiştir. İyi, üstün, güzel, temiz sıfatlarının hepsinin Mevlana'da var olduğunu dile getirmiştir.

Arif Nihat Asya Ahmed Yesevi ve Yunus Emre'ye karşı da derin bir sevgi ve hayranlık besler. Mevlevi olan Arif Nihat Asya Yunus Emre'ye karşı olan hayranlığını şu şekilde dile getirmiştir:

Akıt nûr hâlinde ni'metleri;

İçir "Hak!" diyen kalbe himmetleri

¹⁷²Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "Gündönümü" Ötüken Yayınevi, İstanbul 1975, s.185.

¹⁷³ Asya, "XXVIII", s.291.

¹⁷⁴ Asya, "XXVIII", s.291.

Elinden, dilinden kerâmetleri

*Celî Yunus 'um!*¹⁷⁵

Şair burada Yunus Emre'ye sevgisinden bahsederken, Yunus Emre'nin himmetlerine, göstermiş olduğu kerametlerine de hatırlatmada bulunmuştur.

3.10 Kadere İman

Kader bütün olayların önceden belirlenerek, değişmeyecek biçimde düzenlendiğine inanılan ezeli takdirdir. Kuran-ı Kerim'de kaderin tanımı şu şekildedir: “*Bilinmeyen görünmeyen âlemin anahtarı onun katındadır. Onları ancak O bilir. Onun bilgisi olmadan ne bir yaprak düşer, ne de yerin karanlıkları içine bir dane girer yaş kuru yoktur ki apaçık bir kitapta yazılı olmasın.*”¹⁷⁶ Tevbe Suresinde ise “*De ki: bizim başımıza, Allah'ın bizim için takdir ettiği dışında asla bir şey gelmez. O bizim koruyucumuzdur. Müminler yalnızca Allah'a tevekkül etsinler.*”¹⁷⁷

Arif Nihat Asya'nın kaderi konu ettiği şiirlerine bakacak olursak;

Hiç korku duymadım hayaletlerden;

Bu gece derdimle yalnız kalınca

Zulüm hesabını sordum kaderden!

Gitmiştim bir zaman sahil boyunca...

Nihayet dinlendi ateşli başım

*Alnımı bir serin taşta koyunca...*¹⁷⁸

Şair, akşam karanlığının verdiği sessizlikle dertleriyle baş başa kalmakta ve kendini bir hesaba çekmektedir. İç huzursuzluğundan, dertlerinden bahsetmekte ve bu huzursuzluklardan ise kaderi sorumlu tutmaktadır.

¹⁷⁵ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “Yunus”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.243.

¹⁷⁶ Elmalılı M. Hamdi Yazır, Kur'ân-ı Kerîm, *En'am Suresi 59. Ayet*, Aktif Dağıtım, İstanbul, 2012, s.133.

¹⁷⁷ Elmalılı M. Hamdi Yazır, Kur'ân-ı Kerîm, *Tevbe Suresi 51. Ayet*, Aktif Dağıtım, İstanbul, 2012, s.194.

¹⁷⁸ Arif Nihat, Asya, *Ses ve Toprak*, “*Meçhulün Saltanatı*” Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.256.

“Ruh Hakk’ın ve beden arzındır:

Biri gökler biri yer teslimi...

Bu küçük mirasın,

Böyledir böyle olur taksimi!

Sorma manası nedir çırpınışın?

Başlıyor ruhun uçuş ta’limi:

Tutabilsin diye bir menzilde,

Ebedi iklimi.”¹⁷⁹

“Ebu Hureyre (V57/676)’nin Rasulûllah (asm)’den rivayet ettiği isnadı hasen bir hadis-i şerifte, mü’minin ruhunun rahmet melekleri tarafından semâya yükseltileceği ve orada mü’minlerin ruhlarının yanına götürüleceği haber verilmektedir.”¹⁸⁰ “Ruhlar bedenlere girmeden evvel, kendilerine hâs bir âlemde yani âlem-i ervah’ta bulunmaktadır. İşte ruhlar o âlemde iken; Allah Teâlâ, onlara; Ben sizin Rabbiniz değilmiyim” diye sormuş, onlarda “evet” demişlerdir.”¹⁸¹ Şair bu şiirinde ruhlar âleminden geçen insanın yaratılışına hatırlatmada bulunarak bir kader yazısının yazılmış olduğunu anlatmaktadır.

Kazayı, belayı, eceli;

Habil’i, Kabil’i;

Melek olduğuna güç inandığım,

Azrail’i

Affettim.

Beddualarıyla dili;

Sonu gelmeyecek masallarıyla

¹⁷⁹ Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “Miras”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.42.

¹⁸⁰ <https://sorularlaislamiyet.com/olumden-sonra-ruhun-durumu-hakkinda-detayli-bilgi>.

¹⁸¹ Halis Ece, “Kalu bela yahut Elest”, bezmi-rabbimizle-yaptığımız-sözleşme.html

Başı, ayağı, eli
Affettim.
Açarken yapraklar, açarken güller
Diyar diyar, belde belde, dağ dağ
Gölgemin gölgesi kara haber,
Seni de;
Takdir, mukadderat, kader;
*Seni de affettim.*¹⁸²

Şair Hz. Adem'in iki oğlu olan Habil ve Kabil'e şiirinde yer vermiştir. "Kabil ve Habil kendileri aralarında Allah'a yakın olabilmek maksadı ile birer kurban takdim etmek istediler. Habil'in koyun sürüsü, Kabil'in de ziraatı vardı. Habil koyunlarının içerisinde Hz. Allah'a kurban olabilecek en iyisini ayırdı. Kabil'de ziraatından şöyle biraz çer çöp denilebilecek kısımları getirdi de semadan gelen bir ateş Habil'in koyununu alıp götürüp yaktı yani kabul etti. Kabil'in koyununu kabul etmedi ve Kabil kendi kurbanının kabul olmadığını görünce kardeşi Habil'e haset etti ve seni öldüreceğim dedi, öldürdü."¹⁸³ Şair kardeş kavgasının başladığı Habil ile Kabil kıssasına değinmiştir.

Şiirinde, her şeyin Allah'tan geldiğine, her şeyin bir kader yazısına bağlı olduğuna inanmıştır. Hiçbir şey boş ve sebepsiz değildir kader ne ise o yaşanır. Bu yüzden şair öncesinde kızdığı her şeyi bu kader çerçevesinden bakarak kabullendiğini dile getirmiştir.

"Sen uzaktaydın hasretin günlerindeydi anne...
Sarı saçlı ve solgun bir kız geldi evine;
Dudaklarında uzun bir buse gibi adı
Senelerce yaşadı.

¹⁸² Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "Affi Umumi", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.32-33.

¹⁸³ www.islamkultür.com/ "(TefsiriKebir Fahreddini Razi)" sorularla-cevabi-1838.html

*Ben ömrümü verirken onun saadetine
Mukaddermiş ona da ayrılık çattı anne.
Şimdi inkisarım yok beni vuran her kimse...
Lakin öyle bir vurgun,
O kadar yorgunum ki bari Azrail olsun
Gelip koluma girse...
Ben teselli görmemiş bir derdim anneciğim...
Olmasaydı uzakta beni düşünen bir kız
Ve siz olmasaydınız
Varlığımı toprağa sererdim anneciğim.”¹⁸⁴*

Şair, küçük yaşta annesinin bırakıp gitmesiyle anne hasreti ile büyümüştür. Şairin evine gelen ve ayrılık yaşadığı sarı saçlı bayan ise ilk eşidir. Saraya mensup bir ailenin kızı olan eşi ile kültür çatışmaları yaşayarak ayrılmışlardır. Eşten ayrılık, şaire anneden ayrılığı hatırlatmaktadır. Bu ayrılıkları kader olarak görmektedir. Şair kendisini en çok üzen ayrılığın anneden olduğunu sezdirmektedir. Ayrılıklar şairi güçsüz bırakmıştır. Şair, annesi ve kız kardeşi uzakta olsa da onların yaşadığını bildiğinden dolayı kendini teselli etmektedir. “*Siz olmasaydınız, varlığımı toprağa sererdim anneciğim*” diyerek annesi ve kız kardeşini hayata tutunması için sebep olarak görmüştür.

Şair, bu şiirinde yaşanan gerçekliklerde bir sorumlu arayıp, kızmak yerine yaşadığı her şeyi kader olarak görmüş ve böylece kimseden yana bir kırgınlık yaşamamıştır.

---

¹⁸⁴Arif Nihat, *Asya, Ses ve Toprak, Anneme* Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.228.

3.11 Tasavvuf

Arif Nihat Asya'nın tasavvuf anlayışı Mevlevîliktir. Arif Nihat Asya'nın şiirleri ve hayatının büyük bir bölümü, bu anlayışın etkisi altındadır. Şairin çocukluk dönemindeki aile yapısı tasavvufa yakındır. Şair 1933'te Adana'da bir Fransızca öğretmeni olan Hakkı Mahmut Soykal aracılığıyla Mevlevî dedesi Ahmed Remzi Akyürek'le tanışarak Mevlevîliğe yönelmiştir. 1950-1956 yılları arasında tasavvufa merak sarmıştır.

Arif Nihat'ın hayata bakış tarzına tesir ettiğine kuvvetle inandığımız tasavvuf, daha önce Edebiyat Fakültesi'nde felsefi ve estetik bir mesele, bir ders konusu olarak ilgilenmiş olsa da, 1933'lerde bir yaşama tarzı mahiyetinde karşısına çıkmıştır. Bu sebeple 1933 yılının onun hayatında çok önemli bir dönemeç olarak kabulü yerinde olur.¹⁸⁵

Arif Nihat Asya'nın arkadaşı Ziya İlhan Zaimoğlu'nun; "Gerek bu şiirlerden, gerek rubailerden senin işi tamamıyla tasavvufa döktüğünü anladım. Melâmet, Seyhan kıyılarındaki boğmalardan daha çok sarmış seni... Yohun mübarek olsun." dediği 12.10.1956 tarihli mektubu, Arif Nihat'ın bir dönem tasavvufî yaşayışla iç içe olduğunu destekler niteliktedir. Şairin dünyaya bakışında ve sanatında tasavvufî duyuş ve düşünüş tayin edici bir faktördür ve şairdeki tasavvuf Vahdet-i Vücut fikrine dayanır. Ancak Arif Nihat Asya, bütün ömrünü ve sanatını tasavvufa hasreden bir mutasavvıf değildir.¹⁸⁶

Arif Nihat Asya, Mevlâna'ya büyük bir hayranlık beslemektedir. Ona karşı olan sevgisi o kadar büyüktür ki, Mevlana'nın türbesi olan "Kubbe-i Hadra" ismini şair şiir kitaplarından birine vermiştir. Ayrıca şair Mevlana'nın fikirlerinden oldukça etkilenmiştir.

"Bir hükümdarsın semavi, maverai, ma'nevi

Kadrini isbat için kâfi eserdir Mesnevi

¹⁸⁵ Sadettin Yıldız, "Arif Nihat Asya'nın Şiiri", *Doktora Tezi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Edirne 1994, s.76.

¹⁸⁶ Sadettin Yıldız, "Arif Nihat Asya'nın Şiiri", *Doktora Tezi*, Trakya Üniversitesi Sosyal

Sen değilsin bir nebi... Lâkin kitabın var senin

Öyle kudsi, öyle ruhani hitabın var senin!”¹⁸⁷

Arif Nihat Asya Mevlana’ya ait olan Mesnevi’nin çok önemli olduğunu ve onu okuyan kişinin Mevlana’yı anlayabileceğini ifade etmiştir.

“Burada yer, gök ihtizaz

Burada boş dönmez niyaz

Burada yoktur ‘la’ demek

Konya Mevlana demek

Kar döner, rüzgâr döner

Yol döner, yollar döner

Yok bir istisna, demek

Konya Mevlana demek”¹⁸⁸

Şair, Konya ile Mevlana’yı özdeşleştirmiştir. Mevlana ve Konya’yı birbirinden ayrılmaz iki kavram olarak yansıtmıştır. Şair her yerin titreşim halinde olduğunu söyleyerek Mevlana’nın uyandırmış olduğu neşe ile her yerin coşkuya büründüğünü ifade etmiştir. “*Burada boş dönmez niyaz*” diyerek Mevlana Türbesinde yapılan duaların arş-ı Ala’ya ulaşacağını ve tüm dilek ve duaların kabul olacağına inanmıştır. Şair “*burada yoktur ‘la’ demek*” diyerek Arapça “la” yok anlamına gelen kelimeyi kullanarak Mevlana’nın “*Ne olursan ol yine gel*” sözüne hatırlatmada bulunmuştur. Mevlana bilindiği gibi, insanlar arasında ırk, din, cinsiyet, inanış, sınıf ayrımı yapmaksızın bütün insanları bir tutarak, sevgi ve hoşgörüsüyle dergâhına davet etmiştir.

“Yelkenim, rüzgârı yok

Gemiyim deryasız

¹⁸⁷ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “Kitâb”Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.299.

¹⁸⁸ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “XXVI”Ötüken Yayınevi, İstanbul,1975, s.288.

Bu yalan dünyayı

N'derim Leyla'sız

Bana çöller gibidir şimdi hayat

O kadar boş, o kadar ma'nasız ¹⁸⁹

Şair bu dizeleriyle, kendisi için her şeyin Mevlana ile anlam kazandığını anlatmıştır. Mevlana'nın olmadığı bir hayatı boş ve manasız olarak görmüştür.

Ey türbe sükûnun ne güzeldir!

Selbetmedi yıllar bu huzuru...

Yıllar yılı Pir'in

Tütmekte buhurandan buhuru. ¹⁹⁰

Şair burada Kubbe-i Hadra yani Yeşil kubbe dediği Mevlana Türbesinin yıllar geçmesine rağmen bu huzur verici atmosferinin değişmediğinden hala o huzuru vermesinden bahsetmektedir.

Nez' eyleyemez kimse dilimden

Senden dilimin aldığı nuru ¹⁹¹

Tasavvuf yolunda ancak samimiyet ve teslimiyetle yol kat edilir. Şair samimiyetle dua edişini kimsenin yok edemeyeceğine değinmiştir. Bu duayı etmek için aldığı feyzin Mevlâna'dan dolayı olduğuna değinmiştir.

Ey kubbe-i Hadra, yeşilin mehdi zuhûru!

Geldik eşiğinden seni öpmek dileğiyle...

Zairlerinin affet eğer varsa kusuru... ¹⁹²

Tasavvuf terbiyesi noksan olan insan olaylara zahirden bakar, bilgisi artıkça olgunlaşır. Bir önceki hatalarını anlar. Şairde dizeleriyle tasavvuf

¹⁸⁹ Asya, "D-I", s.221.

¹⁹⁰ Asya, "VI", s.249.

¹⁹¹ Asya, s.249.

¹⁹² Asya, s.249.

yoluna girmeden önce yaptığı yanlışların, kusurların farkına vardığını ifade etmiştir.

Ey türbe ki üftâdelerin senden edindi

Bir meş'ale halinde süruru:

Mahrum gelen nimete gark oldu kapında,

Mağrur gelen attı gururu.¹⁹³

Tasavvuf yoluna girmek isteyenler yolun adabına uymalıdır. Eğer kişi Hakk'ı talep ediyorsa dünyalıkları ve nefsinin terk ederek yol kat edecektir. Kibir ise nefise ait bir davranıştır. Şair, Mevlana Dergâhı'na kibirle gelenlerin mesafe aldıkça kibir duygusunu terk ettiklerine değinmiştir.

Kıldın bize tertip bugün hacle misali

Neylerse kudümlerle bu sûru;¹⁹⁴

Şair, Mevlevî semanda ritim aleti olan kudüme yer vererek, dergâhtakileri başka âleme götüren bu sesi kıyamet günü İsrâfil'in üfleyeceği sûra benzetmiştir. İnsan kudümün ritmini dinlerken fena âlemde oluşunu, gurbette oluşunu hisseder ve beka âlemine hasret duyar. Şairin burada kudüme yer vermesi, asıl maksada ulaşma halini ortaya koymaktır.

Ey kubbe-i Hadra huzurun doğduğu dergâh

Ey Kubbe-i Hadra yeşilin Mehdi zuhuru!¹⁹⁵

Şair, Hz. Mehdi¹⁹⁶'nin ahir zamanda geleceğine ve yeryüzündeki fitnelerin kalkarak tüm dünyada huzur, barış, mutluluk, adalet olacağı olayına

¹⁹³ Asya, "VP", s.249.

¹⁹⁴ Asya, "VP", s.249.

¹⁹⁵ Asya, "VP", s.249.

¹⁹⁶ Yusuf Şevki Yavuz, *TDV İslam Ansiklopedisi*, cilt:28, 2003, s.373 Mehdi: Mehdinin zuhuru hakkında nakledilen birçok rivayetin etkisiyle olacaktır ki Selefiyye ile hadis âlimleri, Şîa'ninkinden farklı da olsa ahir zamanda bir mehdinin geleceğini kabul etmişlerdir. Onların telakkisine göre kıyametin büyük alametlerinden biri olan Mehdi, Hz. Hasan ve Hüseyin'in soyundan gelen bir ailenin çocuğu olarak Medine'de doğacak Mekke'de mehdiliğini ilan edecektir. Adı Muhammed b. Abdullah'tır. İlahi emirleri hayata geçirecek, sünnetleri ihya edip, bid'atları ortadan kaldıracak,, başta Cebrail ve Mikail olmak üzere meleklerden oluşan orduların da desteğiyle dünyanın tamamına hakim olan bir devlet kuracak, Tevrat ve İncil'in

hatırlatmıştır. Şair “*Mehdi zuhuru*” diyerek Yeşil Kubbe adı da verilen Mevlana Dergâhı’nı Mehdi’nin geleceği zamana benzetmiş ve o manevi huzurun Mevlana Dergâh’ında da olduğuna değinmiştir. Hz. Mehdi vesilesiyle yaşanacak olan altın çağın, Mevlana Dergâhı’nda hâlihazırda zamanda yaşandığına yer vermiştir.

Dostlarım, dostlarım gündönümüdür...

Ölürsem atmayın ortaya beni!

Bir yer açın Mevlâna’nın yanında.

Yatırın yatırın oraya beni!

Burcu burcu kokup çeker uzaktan

Mevlana toprağı Konya’ya beni!

Analar analar yeniden getirin dünyaya beni!

Konya diyip yola çıkmış hacılar...

Katın bu muhteşem alaya beni!

Saklasın kubbeler, dallar kanadlar

Bir gelen olursa almaya beni!¹⁹⁷

Şair “*Gündönümü*” adlı bu şiirinde Mevlana’nın Türbesi’nin bulunduğu Konya’ya karşı derin bir sevgi beslemektedir. Şair, tasavvufi anlamda Mevlana’ya karşı o kadar çok aşk ve muhabbet beslemiştir ki dostlarına ölümünde Mevlana Türbesi’nin yanına gömülmeyi vasiyet etmiştir. Şair, Konya’da Mevlevilik tarikatına mensup olanları Mekke’ye giden hacılara benzetmiş ve bu kervana beni de katın diyerek arzusunu dile getirmiştir.

Konya burcundan geçerken Konya’ya,

---

asıllarını bulup Ehl-i Kitabın Müslüman olmasını sağlayacak , zulmü kaldırıp adaleti tesis edecek, devrinde herkes zenginleşecek, barış ortamını gerçekleştirip düşmanlıkları sona erdirecektir. Yedi yıl süren bir iktidardan sonra Hz. İsa gökten inecek ve deccali birlikte öldürdükten sonra yönetimi ona devredip otuz beş veya kırk yaşlarında vefat edecektir.

¹⁹⁷ Asya, “*Gündönümü*” s.185.

Bir tohum atmış elin imza diye
Sonra boy vermiş ilahi bir çınar:
Ad komuşlar “Kubbe-i Hadra diye...
Böyle bir yer seçti Pir
Sermedi Me’vâ diye
Merkadinden fıskıran dal gökleri
Gösterir Mevla! Diye.
Kulların isnâdı red, bühtânı red
Eyleyip Haşa! Diye
Halkamızdan yapmışız sur ey veli,
Sürmesin mihraba el a’ dâ diye.
İsteyen gelsin fakat mihrâbına
Mescid-i Aksâ diye.¹⁹⁸

Mevlevilik Konya’da bir çınardır. Mevlana yerleştiğinde tohumu atılmış, filizlenmiş ve bugün bir ilahi çınar olmuştur. Şair, Peygamber Efendimize derin bir sevgiyle bağlıdır. Şair, Mevlana’ya ise Peygamber Efendimize bağlılığının uzantısı olarak bağlıdır. Şair, Kubbe-i Hadra’yı Müslümanlarca kutsal kabul edilen ve Müslümanların ilk kıblesi olan Mescid-i Aksa’ya benzetmiştir. Şair, Kubbe-i Hadra’yı, Mescid-i Aksa gibi görmektedir. Kubbe-i Hadra denilen Mevlana Türbesine gelmek isteyenlerin de bu niyetle gelmelerini istemektedir.

3.12 Hürriyet

Arif Nihat Asya’nın kendi sözleriyle “Hürriyet” kelimesini tanımlayacak olursak:“*Güzelsin ey hürriyet, ey hayata açılan çıkış kapısı!.. Kutlusun ey hürriyet, ey gövdeye ağırlık vermeyen kanad; ey altından geçilirken bellerin*

¹⁹⁸ Asya, “XIV” s.240-241.

*bükülmediği, başların eğilmediği kemer!”*¹⁹⁹ Bir millet hür olduğu ölçüde huzur içinde yaşar. Ne zaman ki bir millet hürriyetinden ödün verirse o zaman başkalarının hâkimiyeti altına girip ezilmeye mahkûm edilir.

Ne demekmiş

Yasak!

İşiniz mi kalmadı

Yapacak?

Ne diye karışsınız

Saçımıza başımıza,

Bizi oyuncağınız mı sandınız

Bakıp yaşımıza?

Sebebini anlatamayacağınız

Çocukça bir devrin hevesinden

Karşınızdaki en güzel portreleri

*Mahrum ettiniz çerçevesinden!*²⁰⁰

Şair “Başörtüsü” adlı bu şiirinde kılık kıyafet kanunu ile başörtüsünün kısıtlandığı bir zamana tanık olarak bundan rahatsızlığını dile getirmektedir. Şuan giyim kuşam, inanç özgürlüğü olsa da, bir zamanlar ülkemizde başörtüsü yasağı çok rahatsız edici bir boyuttaydı ve şairde bu durumdan duyduğu rahatsızlıkla bu şiirini yazmıştır.

3.13 İnsanlık Duygusu

Kişi insanları kırmadan, incitmeden, başkalarının hakkını gözeterek mutlu olursa insanlığa uygun davranmış olur. Şair de bu insanlık vasfına uygun olan şiirler kaleme almıştır.

¹⁹⁹ Arif Nihat Asya, *Kubbeler*, “Hürriyet Heykeli”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.73.

²⁰⁰ Arif Nihat, Asya, *Kökler ve Dallar*, “Başörtüsü”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.29.

“İstemem şurda krallık, hanlık;

Bana Tanrı ’m yetişir insanlık!”²⁰¹

Şair, maddi mevkilerde yükselmek yerine gerçek önemli değerlerimizden olan insanlık duygusunun kendisinde olmasını arzu ederek Allah’a dua eder. Şair, eşref-i mahlûkat vasfına daha uygun bir seviyeye gelmeyi dilemektedir. Hayatıngerçek gayesi olan manevi ruhunu besleyecek olan değerlere sahip olmayı istemiştir.

“Kulluğundan rızandan hariç

Ümûr verme bana!

Uğur değilse düşür safiline kevkemi

Ve nur verme bana!

Şairin hedefi Allah rızasını kazanmaktır. Bu ise yanlış olandan kaçınmakla mümkündür. Şair, içinde Allah rızası olmayan hiçbir işi istememiştir. Bunun içinde Allah’a dua etmiştir. Allah’ın razı olmadığı ama kendisi için hoş olan bir durumu istememiştir. Allah’a (c.c) yanlış olandan kaçınmak arzusuyla dua etmiştir. Yüksek maddi makamlara taşıyacak bir şey dahi olsa Allah’ın razı olmadığı bir şeyi istememiştir.

Yolumda haz duyacaksam elin bükâsından

Sürûr verme, ilâhi, sürûr verme bana!

Ufuk ufuk açılan lâyezâl fecrini ver,

Fücur verme bana!

Şair, sonsuz merhamet sahibi olan Allah’tan rahmet dilemiş ve günahkâr olmamak için Allah’a sığınmıştır.

Sâniham sen ve san ’atım senden;

Gurur verme ilahi gurur verme bana!”²⁰²

²⁰¹ Arif Nihat Asya, *Fatihler Ölmez ve Takvimler*, “İstek”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.208.

Şair, merhamet sahibi olmayı istemektedir. Şair, Allah Teâlâ'nın "*el Mütekebbir*" ismi gereği büyüklenme hakkına sahip olan, her şeyi yaratan ve her şeyin tek sahibinin Allah olduğunun bilincindedir. Kibirli bir insan olmamak için Allah'a dua eder. Birisinin üzüntüsünü kendine üzüntü edinerek, gurur ve kibirden uzak olmak gibi insanlığımızın gereği olan bu ideal insan vasıflarının kendinde olmasını arzulamıştır. Her şeyin kâinatın yaratıcısı Allah'tan geldiğinin bilincinde olarak kendi sahip olduğu sanat yeteneğinin ve her şeyin Allah'tan geldiğini de dile getirmiştir.

3.14 Hurafeler

Şair, akla aykırı olan, boş inançların karşısında yer almıştır. Bu tür aykırılıklardan duyduğu rahatsızlığına da şiirlerinde yer vermiştir.

"Zaman olup bu tepede uzanıp

Üzerinden, belki, bin el taş alır;

Bin kişiden fakat ancak birkaçı

Aldığını geri verir ey yatır!

Ne hikmetse yine taşın tükenmez,

Ki senin ilk kerametini bundadır!"²⁰³

Şair "*Dilek Tepesi'ndeki Yatır*" başlıklı bu şiirinde insanların bir şeyleri Allah'tan dua ederek beklemek yerine yatırlardan beklemesinin şaşkınlığı içindedir. Belki de bin elin uzanıp taş aldığından bahseder. "*Taşın tükenmez senin ilk kerametinde budur*" diyerek inceden inceye alay etmektedir. Çünkü taş zaten dağlarda, tepelerde fazlaca bulunur, burada da bir keramet söz konusu değildir.

Ya siz ne istersiniz, ey

Köyümün erkekleri, kadınları?

²⁰² Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "H-III" Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.297.

²⁰³ Arif Nihat, Asya, *Ses ve Toprak*, "*Dilek Tepesi'ndeki Yatır*", Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.35.

Ben neyleyim kendi yaralarınıza

Sarın bunları...

Bağladıklarınız benzer

*Yara sargısına...*²⁰⁴

Şair “ben neyleyim kendi yaralarınıza sarın bunları...” diyerek türbelere çaput bağlayarak, umut bağlamanın yanlış olduğunu anlatmıştır. İnsanlar dertlerine deva bulmak için ya da arzuları için bu davranışta bulunur. Fakat bunu yapmak hiçbir fayda vermez. Kişi, ölüden çare beklemek yerine, kendi sıkıntısına ancak kendi çabasıyla çare bulacaktır. Bu ise çaput bağlamakla değil, Allah’a dua edip, çabalamakla mümkündür. Yatırdan umut beklemek hurafedir. Şair, türbelere çaput bağlayıp, umutlananların durumunu anlatarak rahatsızlığını dile getirmiştir.

“Dinlemeye gelmişler,

Her günkü masalları...

Kız kahveyi az koy da

*Ferah çıksın falları!”*²⁰⁵

“”Fal” başlıklı bu şiir de bir hurafeden bahsedilmiştir. İnsanlar, fincandaki kahve tavelerini çeşitli şekillere benzeterek bunlardan çıkardıkları anlamlarla hayatlarına yön verirler. Bu bir tür hurafe olmasına rağmen insanlar kendilerini rahatlatmak için bu yollara başvurur.

3.16 Paylaşma

Paylaşma, insan sevgisinden geçer. Kişi ne kadar insanları severse paylaşma duygusu da o kadar artar. Kişinin karşılıksız, hiçbir menfaat gözetmeden verdiği her şey paylaşmaktır. Acı, üzüntü paylaştıkça azalan, sevgi mutluluk paylaştıkça artan duygulardır. Şair bu düşünceler ışığında önemli değerlerimizden biri olan paylaşma duygusuna şiirlerinde yer vermiştir.

²⁰⁴Arif Nihat, Asya, *Dualar ve Âminler*, “Yatır”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.58.

²⁰⁵Arif Nihat, Asya, *Kökler ve Dallar*, “Fal”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.176.

“-Hakkından fazla almak yok;

Adam başına bir dilim!

-Olur, yalnız dilimimi

Ben kendim kesmek isterim.”²⁰⁶

Şair, kişinin hakkı olandan fazlasına sahip olmaya kalkmaması gerektiğine değinmektedir.

Eşi Servet Asya'nın söylediğine göre Arif Nihat Asya, *paraya katiyen kıymet vermeyen, maaş zarfını hiç açmadan arkadaşlarının masasına koyup herkesin ihtiyacı kadar almasını, kalanının kendisine yeteceğini söyleyen bir insandır.*²⁰⁷ Bu da, onun maddiyata önem vermeyerek yardımsever ve paylaşımcı bir kişiliğe sahip olduğunu göstermektedir.

Arslanköy... Kardeşe, eşe çevrilen

Okuların çarpılıp kırıldığı yer;

Yanlışın, yalanın, yalancılığın,

Uçurumlarından devrildiği yer!

Çeyiz sandığına el uzatandan,

Hak namına hesap sorulduğu yer;

Haksızlığın çarpıp parçalandığı,

Küstahlığın yere serildiği yer!²⁰⁸

Şair burada vatanımızın Mersin iline bağlı olan Arslanköy adlı beldesinden örnek vererek paylaşımcılık duygusunun hâkim olduğu bir tablo çizmiştir. Arslanköy, Allah için haksızlık karşısında durulup, kime karşı bir haksızlık yapılırsa onun haksızlığını kendine yapılmış gibi hissederek, o kişinin

²⁰⁶ Arif Nihat, Asya, *Kökler ve Dallar*, "Dilim", Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976, s.175.

²⁰⁷ Sadettin Yıldız "Arif Nihat Asya'nın Şiiri", *Doktora Tezi*, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Edirne, 1994, S.89.

²⁰⁸ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, "Arslanköy", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.174-175.

sıkıntısını paylaşarak hesabını soran insanların yaşadığı bir yer olarak anlatılmıştır. Arslanköy haksızlık karşısında durularak, sıkıntıların paylaşarak huzurun sağlandığı ve suçluların cezalarını bulduğu bir yer olarak tasvir edilmiştir.

Herkes “Arslanköy” şiirinde olduğu gibi paylaşımcılık hissine sahip olursa o zaman birliğimiz, beraberliğimiz ve huzurumuz sağlanacaktır. Çünkü toplumda huzur ve saadet toplumdaki birlik ve beraberlikle, paylaşma ve yardımlaşmayla gerçekleşir. Ayrıca, bu paylaşım, birlik ve düzeni sağladığı gibi insan olmamızın da bir gereğidir.

3.17 Beraberlik

Bir millet ancak milli birlik ve beraberlik düşüncesi ve değeriyle büyüyecektir. Birleştikçe, birlikten kuvvet doğacaktır. Şairde bu anlayışla şiirlerinde beraberlik düşüncesine yer vermiştir.

“Kaç zaman böyle uzaktan bakışıp el olalım?

Gel ki artık birimiz yay, birimiz tel olalım!”²⁰⁹

Şair, başka coğrafyalarda yaşayan Türklere seslenmektedir. Dünyadaki tüm Türklerin her konuda ve her alanda birlik ve beraberlik içinde olmasını arzulamaktadır.

“Biri var çan çalıyor ben, ben, ben diye;

Kimse çıkıp sormuyor ‘Kimsin sen?’ diye”²¹⁰

Vatan topraklarında duyulacak tek ses ezan sesidir. Ezan sesi Müslüman kimliğimizin şahididir. Çan sesi ise çın çın ritmini taşıyan Hıristiyanları ibadete çağıran sestir. Müslüman topraklarındaki kiliselerden Hıristiyanların çan sesinin duyulması ve hiç kimsenin burası Türk ve Müslüman toprakları burada duyulacak tek ses ezan sesi diyerek rahatsızlığını dile getirmemesi şairi rahatsız etmiştir.

²⁰⁹ Arif Nihat Asya, *Kökler ve Dallar*, “Telle Yay” Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.196.

²¹⁰ Asya, “Çan”, s.188.

3.18 Özlem

Şair Peygamber Efendimize, din büyüklerine, küçüklükten ayrı kaldığı annesine ve mazinin zaferlerle dolu asırlarına, yiğitlik ve kahramanlıkla dolu yıllara özlemle bakar. Eskiden var olup şuan olmayan her şeyi özlemiştir. Bu özlemine de şiirlerinde dile getirmiştir.

3.18.1 Peygamber ve Din Büyüklerine Özlem

Mahzun Konya'nın dayanıp bir kenarına

Baktım hüznle Kubbe-i Hadra civarına

Mazi kitabelerde okur ihtişamını,

Ağlar kitabelerde kalan i'tibarına.

Öksüz bahardan kelebekler zaman zaman

Bir busedir konar, şühedanın izarına.

Ey münzevi gelenler uzaktan bulut bulut

İhlâs'larla, Fatiha'lardır mezarına.

Lakin bu yıl görünmedi leyleklerin ki dün

Ezkarıhakkederdi veliler diyarına!

Ey pir, nerde saltanatın, nerde satvetin;

Bir tacı çok mu gördü felek tacidarına?²¹¹

Şair Mevlana Türbesi'ne Yeşil Kubbe anlamına gelen Kubbe-i Hadra demiştir. Kubbe-i Hadra'nın mazideki halini düşünerek hâlihazırdaki durumundan dolayı hüznlenmektedir. İhtişamı mazide kitabelere konu olan mekânın o halinden eser kalmamıştır. İtibarı kitabelerde kalmıştır. Veliler diyarı olan Konya dün kitabelere konu olurken bugün o ihtişama sahip değildir şair bu durumdan derin üzüntü duymaktadır “bir tacı çok mu gördü Felek tacidarına?” diyerek şair Mevlana'yı padişah olarak görüp talihin bir tacı çok

²¹¹Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “D-X”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975, s.236.

gördüğünü yani eski ihtişamın sonraki zamanda görülmemesine üzülmemektedir.
O ihtişamlı günlere özlem duymaktadır.

“Seccaden kumlardı...

Devirlerden, diyarlardan

Gelip göklerde buluşan

Ezanların vardı!

Mescit mü'min, minber mü'min...

Taşardı kubbelerden Tekbîr;

Dolardı kubbelere “âmin!”

Ve mübarek geceler duâlarımız.

Geri gelmeyen duâlardı...

Geceler ki pırıl pırıl,

Kandillerin yanardı!

Kapına gelenler; yâ Muhammed,

Uzaktan, yakından

Mü'min döndüler kapından!

Besmele, ekmeğimizin bereketiydi;

İki dünyada azîz ümmet,

Muhammed ümmetiydi.

Konsun yine pervazlara

Güvercinler;

“Hû hû'lara karışsın

Âminler...

Mübarek akşamdır;

*Gelin ey Fâtihalar, Yâsinler!*²¹²

Şair, Peygamber Efendimiz'e karşı derin bir sevgi duymaktadır. Peygamber Efendimizin yaşadığı eski zamanları hayal ederek o zamanlara özlem duymuştur. Bu özlemi de içtenlikle dile getirmiştir. Peygamber Efendimiz mütevazı ve sade bir yaşam sürmüştür. Gösteriş ve şatafattan her daim uzak durmuş. Şairin, “*seccadem kumlardı*” ifadesini kullanışı boşa değildir. Peygamber Efendimizin sade yaşayışını hatırlatmak içindir. Şair, ezanlarımızın gökyüzünde dalga dalga yayılışından ve mübarek günlerde edilen dualarımızın geri çevrilmeyişinden de bahsetmiştir. Peygamberimizin güzel ahlakı ve örnek davranışlarından dolayı kapısına mümin olmayarak gidenler mümin olarak dönüşüne de yer vermiştir.

Ahmet Kabaklı bu dizelerle ilgili şu ifadelerle yer vermiştir: “Peygamberimizin on dört asırdır sürüp gelen ve bizim örfümüzü bin bir ışıkla akseden İslam kâinatı, kaybedilmiş mutlu bir cennet hayatıdır. Bu kaybediş, geçmiş zaman sigası kullanılarak, daha katmerli bir hüznle şöyle anlatılmaktadır: Servete önem vermeyen, yoksullar, yetimler şahı Hz. Peygamber'e en tabî ve parasız olarak “kumlardan seccade” yakıştırılmaktadır. Öyle bir dünyamız vardı ki, “Ezân-ı Muhammedî”ler diyarlardan, devirlerden gelip, bizim göklerde buluşurlardı. Yalnız insanlarımız değil (şiiirde insan gibi tasarlanan) mîmârîmiz, eşyamız, mescit, minber ve kubbelerimiz de imanlı idi. Böyle mübarek gecelerde dualarımız, mutlaka kabul olunurdu, geri gelmezdi. Bütün İslam kâinatı ve Ezan'ın semaları Hz. Muhammed'in evinin kapıları gibiydi... Uzaktan yakından onun huzuruna (o hayatta iken) girenler gibi... Onun ezanını, besmelesini ve getirdiği Kur'an'ın tilavetini dinleyenler de ona inanmış “mümin” olarak dönerlerdi. Besmele evimizin, ekmeğimizin, yurdumuzun bereketi idi. Bugün yitirilmiş inançlar yüzünden o bereket bizden uzaklaşmıştır. Gariptir ama artık esnaf bile

²¹²Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “Naat”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.62-63.

dükkânlarını erken açmıyor. Bu yüzden bereket gidiyor. Onun yerini hile ve madrabazlık dolduruyor.”²¹³

*“Şimdi seni ananlar,
Anıyor ağlar gibi...
Ey yetimler yetimi,
Ey garipler garibi;
Düşkünlerin kanadıydın,
Yoksulların sahibi...
Nerde kaldın ey Resûl,
Nerde kaldın ey Nebi?
Günler, ne günlerdi, ya Muhammed;
Çağlar ne çağlardı:
Daha dünyaya gelmeden
Mü'minlerin vardı...
Ve bir gün ki gaflet
Çöller kadardı,
Halime'nin kucağında
Abdullah'ın yetimi,
Âmine'nin emaneti ağlardı!”²¹⁴*

Şair bu dizeleriyle Peygamber Efendimize övgüde bulunmuştur. Peygamber Efendimizin garip, yetim ve yoksul oluşuna değinerek, fakirlere, gariplere sahip çıkışını hatırlatmıştır. Peygamber Efendimiz henüz dünyaya gelmeden ona inananların var oluşuna da değinmiştir. Peygamber Efendimiz

²¹³Ahmet Kabaklı, Arif Nihat Asya, “*Gel Ey Muhammed Bahardır*”, (Nevzat Kösoğluedt.), Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara 2011, s.189.

²¹⁴Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “*Naat*”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.62-64.

dünyaya gelmeden önce gafletin kum çölleri kadar fazla olduğuna Peygamber Efendimizin gelişiyle insanların kurtuluşa ermesini hatırlatmıştır.

“Hatice ’nin koncası,

Âişe ’nin gülüydün.

Ümmetinin gözbebeği,

Göklerin resûlüydün... ”²¹⁵

Şair, Peygamber Efendimizin, düşkünlerin kanadı, yoksulların sahibi, Hatice validemizin goncası, Âişe validemizin gülü, ümmetin gözbebeği, göklerin resulü olduğuna işaret eder.

“Elçi geldin, elçiler gönderdin...

Ruhunu Allah ’a,

Elini ümmetine verdin. ”²¹⁶

Peygamber Efendimizin Allah’ın elçisi olarak gelip dünyanın her bir yanına elçiler göndermesine, Ruhunu Allah’a verirken elini de ümmetine verişinden bahsetmiştir.

3.18.2 Tarihe Özlem

“Tarihlere, destanlara yol bulabilsem

Hiç durmadan, düşünmeden geri giderim...

Buna şaşma ki geçmişte yaşamayı ben

Gelecekte yaşamaya tercih ederim! ”²¹⁷

Şairin tarihe, destanlara uzanan geçmişe dönüş arzusu vardır. Şair bulunduğu zamandan memnun değildir. Bu memnuniyetsizlik şairi alternatif bir zaman olan geçmişe sığınmaya itmiştir.

“Vicdanlar, sakat çıkmadan,

---

²¹⁵ Asya, “Naat”, s.62-65.

²¹⁶ Asya, “Naat”, s.62-65.

²¹⁷ Asya, “Gerici”, s.191.

*Ya Muhamed, yarına;
İyiliklerle gel, güzelliklerle gel
Âdem oğullarına!
Yürekler taşsın
Yine imanlar!
İtri bestelesin Tekbir'ini;
Evlîya okusun Kur'an'lar!
Ve Kur'anı göz nuruyla çoğaltsın
Kayışzade Osman'lar!''²¹⁸*

Şair, o eski günlere olan özlemini dile getirmektedir. Tekrar o günlerin gelmesini arzular. Osmanlı döneminin yetişmiş en büyük bestekârı olan Mustafa İtri'ye, Hattat Kayışzade Osman'a değinerek Osmanlı'daki birlik ve beraberliğin olduğu büyük manevi atmosfere tekrar ulaşmayı arzulamaktadır. Yüreklerin imanla dolduğu, birlik ve beraberlikle gökyüzüne yükselen tekbirlerle ve iman dolu kalplerle manevi bir atmosfer oluşturarak o günlerin özlemini dile getirmektedir.

LÂLELER

*Kokunuz nerde ve siz neredesiniz
Ey hakikatli vatan lâleleri?
Hani yer cenneti Sâdâbâd'ın
Ünü bir yurdu tutan lâleleri?
Ben ararken sizi gurbet gurbet,
Açtı mermerde Sinan lâleleri!
Şakı ey kuş, vatanındır dallar...*

²¹⁸Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, "Naat", Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.73.

Andırır dalda yuvan, lâleleri...

Ki uyandırdı sesin, yıllardır

Uyuyan lâleleri:

Açtı billûrda Bakî ve Nedîm,

Açtı mermerde Sinan lâleleri!

Ebedi kubbede aylar günler

Seyrederler oradan lâleleri...

Siz de ey dal dal esen meltemler

Geçmeyin okşamadan lâleleri:

Uğrayın bir de Süleymaniye'ye...

Ki açar orda Sinan lâleleri!²¹⁹,

Şair, Lale Devri'ne yer vermiştir. Osmanlı'nın 1718-1730 yıllarını kapsayan Lale Devridir. Arif Nihat Asya bu şiirinde geçmişin ihtişamını anlatırken lalelere yer vermiştir. Mazinin unutulmuşluğu şairi hüznünlendirmiştir. Şair lalelerin mükemmel örneklerinin ortaya konulmuş olduğu Osmanlı sanatından hayranlıkla söz eder. Lale Devri Osmanlı Devletinin parlak zamanlarının yaşandığı devirdir. Şair bu devre karşı bir hatırlatmada bulunmuştur. Şair, Süleymaniye'deki Mimar Sinan'ın muhteşem eserlerinden olan mermer çinilerden ve hala göz alıcı muhteşemliğe sahip çini üzerlerindeki lale desenlerine dizelerinde yer vermiştir. Sonrasında ihtişamını kaybetmiş olan bu maziye hüznünlü bir şekilde özlem ile bakmıştır. Şair "Ey hakikatli vatan lâleleri?" diyerek laleleri vatan kavramıyla birleştirmiştir. Şair, Osmanlı şiirinin en büyük şairlerinden olan Baki ve Nedim'in şiirinde devrin ihtişamını ve güzelliklerini görebileceğimiz için bu iki önemli şairimize de şiirinde yer vermiştir.

---

²¹⁹ Asya, "Laleler", s.37-38.

3.19 Ölüm

Şair şehitlerimizin, din ve devlet büyüklerimizin, akrabalarının, dostlarının vefatlarına şiirlerinde çokça yer vermiştir. İlk şiirlerindeki ölüme bakış açısı ile son şiirlerindeki bakış açısı farklıdır. Önceleri ölümü sert ifadelerle dile getirmiş, herkesin fani olduğunun ve bir gün yok olacağı düşüncesiyle şiirlerini yazmıştır. Şairin “*Ölümüm*” adlı şiirini ölüm hakkındaki önceki düşüncelerine örnek verebiliriz.

Silinir yaşanmış bir büyük rüya

Yaşayan atılır ve unutulur.

Ölürsem bir zindana atılır nur:

Kazanan ahiret, kaybeden dünya.

Artık ne gülmek var, ne de ağlamak!

Çürütür hisseden bir kalbi toprak.²²⁰

Şair, ölümü, bedenin toprağa girip, her şeyin unutulacağı bir rüya olarak görmektedir. Toprağın ise kalbi çürüteceğini söylemektedir. Şair bu şiirinde insanın çürüyüp gideceğini, anılarının ise silinip yok olacağını düşünerek ölümü bir son olarak görmektedir.

Çelenkle, yâsinle bir ölü için

Bir yaprak, bir nefes öldürülmesin.²²¹

Haşr Suresinde geçen “*Onların arkalarından gelenler şöyle derler; “Ey bizim Rabbimiz! Bizlere ve bizi geçen kardeşlerimize mağfiret buyur...”*”²²² Ayet, bizden önceki iman eden ölmüşlerimiz için dua etmemizi öğretiyorken, şair bu şiirinde ölünün arkasından Yasin okunmasını boş yere nefes harcamak olarak görmektedir. Bu da inançlarımıza uygun değildir.

²²⁰ Asya, “*Ölümüm*”, s.237.

²²¹ Asya, *Ses ve Toprak*, “*Ölümüm*”, s.237.

²²² Elmalılı M.Hamdi Yazır, *Kur’ân-ı Kerîm, Haşr Suresi 10. Ayet*, Aktif Dağıtım, İstanbul, 2012, s.546.

Şair, tasavvufi düşünceye sahip olduktan sonra ölümü bir bitiş değil, aksine bu dünyada ruhun bedene mahkûm hayatının son bulması, sevgiliye kavuşma olarak görmüştür. Allah'tan gelen ruhun tekrar Allah'a yükselmesi bilinciyle şiirlerini oluşturmuştur.

“Ey gönüller gülü, senden geldik;

Sanadır avdetimiz.

Hür yarattın bizi... Ammâ ki fedâ

Sana hürriyetimiz!

Dâr-ı dünyada asâ

Ve abâ servetimiz...

Ki bedenlerde bu elvan, bu hutut

Bize en çok yakışan ziynetimiz.”²²³

Şair, dünyaya gelişimiz ayrılık, ölümü ise kavuşma olarak görmektedir. Allah (c.c) kullarını hür yaratmıştır. Fakat şair gerçek hürriyetin ancak ölümlerle, ruhun Allah'a kavuşmasıyla olacağına değinmektedir. Şair bu imtihan dünyasında, dervişlerin giydiği yakasız bol, uzun üst olan abâyı tek serveti olarak görmektedir. Ölümü ise en çok yakışan ziynet olarak gördüğünü söyleyerek ölümü bir vuslat, Şeb-i Arus olarak düşünmektedir.

“Meğer bir son nefesmiş “Suu!” diyen ses...

Suyun doldurduğu bardakta kaldı

Ve yavrun annesiz bir evde, boynu bükük

Bükük kundakta kaldı! “²²⁴

Şair burada annesinin ölüm anını tasvir etmektedir. Annesinin ölümünden dolayı duyduğu üzüntüyü dile getirmektedir.

Sen ki va'dinle müjdesin toprak!

²²³ Arif Nihat Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor,”VI”*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.262.

²²⁴ Asya, “VI” , s.262.

En hakikatli gözdesin toprak!

Yatalım sözleşip koyun koyuna...

*Bilmeyenler ölüm desin toprak!*²²⁵

Şair “Toprak” adlı bu şiirinde ölümü huzur bulunacak bir uyku olarak görmektedir. Ayrıca ölümün hayattaki kaçınılmaz en büyük gerçek olduğuna değinmektedir. Ruhun gurbetten ana vatana kavuşmasını arzulamaktadır.

“Bir meleksen görelim: Azrail

Can alırken de nezaket göster

Bu iş er geç olacak, ey bedenim

*Sen de bir parça metanet göster”*²²⁶

Şair Azrail’in canı alacağı anı aklına getirerek ruhen kendini buna hazırlamaya çalışmaktadır.

“Yıkanıp süslenip tabutlanmak;

Halka i’lândır cülusumuzu...

Sonra her yıl bizimde kutlayacak

*Çıkar elbet Şeb-i Arus ’umuzu.”*²²⁷

Mevlana, ölüm gününü, düğün günü anlamına gelen Şeb-i Arus olarak görmüştür. Mevlana bu geceyi Allah’a, sevgiliye kavuşma gecesini olarak düşündüğü için düğün gecesini olarak adlandırmıştır. Şair Mevlana’nın bu tasavvuf düşüncelerini benimseyerek ölümü Şeb-i Arus olarak nitelendirmiştir. Ağlama ve yas tutma yerine sevinç ve kutlama yapılmasını istemiştir.

“Hala mı çekiyor seni eteğinden

Evin, odan

Yetiş, Cennet’e ey yolcu

²²⁵ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “Toprak” ,Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.198.

²²⁶ Asya, “Uçmak, s.43.

²²⁷ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, “Şeb-Arus” ,Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.9.

Cennet'te güz başlamadan”²²⁸

Şair, dünyanın fani ve geçici olduğuna değinmektedir. Buradaki dünya telaşlarının hiçbiri ebedi hayatta fayda sağlamayacağı gerçeğini söylemektedir. İnsanın vakit geç olmadan, bu dünyalık telaşlere kendini kaptırmadan ebedi hayatı için hazırlık yapmasını istemektedir.

“Derin kazın geniş tutun;

Sağlam olsun, muhkem olsun!

Bırakın yine üstümü

Örtecek el annem olsun!

Koynuna girdiğim toprak

*Meleşim melikem olsun!”*²²⁹

Şair, ölümü anne kucağı gibi şefkat dolu olarak görmektedir toprağın üzerini anne şefkatiyle örteceğinden bahsetmektedir. Bu durumun verdiği huzur ve rahatlıkla ölümü tasvir etmektedir. Kimi için ölüm soğuk toprak olarak algılanırken şair için anne sıcaklığı olarak görülmektedir.

“Ben ki yalnızlığımınla hemrahım...

Melek-ülMevt'i yolda karşılamak

İsteyen bir garip seyyahım”²³⁰

Şair, ölümü beklemektedir. Ölüm meleği olan Azrail Aleyhisselâm'ın gelip canını alarak rabbine götürüleceği ana hazır bir vaziyette olduğunu ifade etmektedir.

“Bu gelen el değil, senin yolcun

Bari sen tut elinden, Allah'ım”²³¹

²²⁸ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, Ötüken Neşriyat, İstanbul, 1976, s.154.

²²⁹ Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, “Vasiyet” ,Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.21.

²³⁰ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*,”Yolcu”Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.79.

²³¹ Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “Yolcu”,Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.79.

Şair, gerçek hayatın ahiret hayatı olduğunun ve bu dünyanın sadece geçici bir hayat olduğunun farkındadır. Ölümün, Allah'a kavuşmak olduğunun bilincinde olduğu için şair ölümü istemektedir. Allahtan canını almasını dilemektedir.

“Yıllar yılı gurbetlere sabretti de gitti;

Her hali için Tanrı'ya şükretti de gitti.

Yaz kış, sabah akşam, gece gündüz demeden o,

Esmâ-ı İlahiyyeyi zikretti de gitti...

Yaz kış, sabah akşam, otururken ve dönerken

Esrar-ı İlahiyyeyi fikretti de gitti.

Kalkınca kudumlerle ve neylerle semâ'a

Her akşam bir Leyle-i Kadr etti de gitti.”²³²

Şair, “Mevlana” adlı bu şiirinde, dünyanın geçici bir âlem olduğunun farkındadır. Mevlana'dan bahsederek dünyanın bir gurbet olduğuna, Mevlana'nın vefatıyla gerçek vatanına kavuşmuş olduğuna ve bu gurbet olan mekândan hazırlıklarını yapmış olarak ayrıldığına değinmektedir.

Her duamızda muhakkak ki, uzun

Yaşamak isteği var:

Eni olmazsa eğer bir ömrün

Boyu olmuş... Ne çıkar!²³³

Şair “Ömür” adlı bu şiirinde her canlının uzun yaşama isteğinin olduğundan bahsetmektedir ama muhakkak ki ölüm vardır ve her canlı ölümü tadacaktır.

Peygamber Efendimiz bir hadisinde “İnsanların en hayırlısı ömrü uzun ve ameli de güzel olandır, en şerlisi ise ömrü uzun ameli kötü olandır!”²³⁴B

²³²Arif Nihat Asya, *Ses ve Toprak*, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.13.

²³³Arif Nihat Asya, *Dualar ve Âminler*, “Ömür” Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.153.

buyurmuştur. “Eni olmazsa eğer bir ömrün boyu olmuş ne çıkar” derken şairin dizesi de bu anlamı karşılar niteliktedir. Kişi, uzun bir yaşam sürüp sonrasında bir hiç olmaktansa, kısacık bir ömürde Allah rızasını kazanırsa çok daha üstün olur. Kişi, Allah rızası için bir şeyler yapmadıysa manevi yönünü kuvvetlendirmediyse fazla yaşamasının bir ehemmiyeti yoktur. Şair de dizeleriyle bunu sezdirmiştir.

*Yerden kanadkanad kopan âzade ruhlar,
Rabbim... Bırak semalara varsın sema ile
Sermest olup ağırlaşarak göz kapakları
Bir uyku indi gözlere gökten mesâ ile.
Coşkun sular duruldu bu masmavi vuslatın
Birdir derinliğinde yeşiller elâ ile.
Dünyada besmeyleyle açılmış hayatlar
Encâma vardı Hakka varan bir dua ile.
Koyunda toprak ana hazırlattı bir döşek...
Diller susup uzandı boyunlar rıza ile.²³⁵*

Şair, dizeleriyle bir ölüm anının ve bedeninin toprağa teslim oluşunun resmini çizmiştir. İnsanlar vefat ettiklerinde ruhları semaya yükselir. Eğer kişi gerçek iman edenlerden ise sema kapıları açılır ve kişinin ruhu yedinci kat semaya kadar ulaşabilir. Eğer kişi azap ehli bir kişiyse ruhu sema kapılarından geri çevrilerek yerin altında azap görecekleri bir makama atılırlar. Şair de kendisinin huzura erenlerden olmasını dilemektedir. Ölümü ile ruhunun semaya ulaşmasını Allah’tan istemektedir. “Mesâ” ve *Masmavi vuslat*” diyerek ölümü bir kavuşma gecesi olarak ifade etmiştir. Huzurun simgesi olan maviyle de ölümü gerçek huzurun başlangıcı olarak göstermiştir.

²³⁴www.kuranikerim.com/Kütüb-i-Sitte/5820.html

²³⁵Arif Nihat, Asya, *Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor*, “D-III, Ötüken Yayınevi, İstanbul,1975, s.227.

“Nedendir böyle mağmûm

Bugün çevremde Konya?

Ufuklardan gelip Ay,

Diyor: Matemde Konya!”²³⁶

Şair, “*Mevlana'nın Vefatı*” adlı bu şiirinde Mevlana'nın 1273 yılında Konya'da vefat etmiş olduğu güne telmihte bulunarak o günün Konya için yas günü olduğunu düşünmüştür. Tüm Konya'yı yasa bürünmüş, yas havasında olarak tabir etmiştir.

“Huzurunda kalmıştılar çaresiz

Bir âni duyulmuş sonun...

Ki, dün “taht onundur” diyenler, bugün

Nasıl derdi: “Tabut onun!”²³⁷

Şair “*Fatih'in Tabutu*” başlıklı bu şiirinde Fatih Sultan Mehmed'in vefatını konu almaktadır. Şair Fatih Sultan Mehmed'in ölümünü inanılması güç bir durum olarak görmekte, seferden sefere koşan Fatih Sultan Mehmed'in zehirlenme sonucu ani ölümünün aklına gelmesi şairi hüznlendirmiştir.

---

²³⁶ Arif Nihat, Asya, *Fatihler Ölmez Ve Takvimler*, “*Mevlana'nın Vefatı*”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1976, s.129.

²³⁷ Asya, “*Ağıt*”, s.73.

SONUÇ

“*Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde Değerler Etrafında Tematik Bir Çalışma*” adını verdiğimiz bu çalışmamızda Cumhuriyet Dönemi Türk Edebiyatı Şairlerinden Arif Nihat Asya'nın, Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor, Ses ve Toprak, Dualar ve Âminler adlı üç şiir kitabı öncelikli olarak incelenmiştir. Bu şiir kitaplarından yola çıkarak milli ve manevi ruhu besleyen 23 değer tespit edilmiştir. Arif Nihat Asya'nın hayatına bakıldığında bu değerleri sadece şiirlerinde işlemeyip, hayatına da yansıtmış olduğu ve şiirlerinin insanlara yol gösterici nitelikte olduğu görülmüştür.

Milletin içinde bulunduğu tarihi dönem ve şartlar dikkate alınarak milletin gereksinim duyduğu ve unutmaması gereken değerler tespit edilmiştir. Çalışma kapsamında elde edilen bulgular neticesinde bu değerlerden vatan, bayrak, millet, şehitlik, inanç, din büyüklerine karşı sevgi ve anne temlerine geniş yelpazede yer verildiği sonucuna varılmıştır. Şair, şiirlerinde insanı yükseltecek olan bu milli ve manevi değerlere bağlı olunması gerektiğini ve değerlerden uzaklaşmanın tehlikelerini sezdirmektedir.

Çalışmada, çoğu kez bir şiirde birden çok değer işlendiği görülmüştür. Bu da yazınsal türler içinde şiirin değer aktarım olanağının daha fazla olduğunun göstergesidir. Az sözle çok şey anlatma sanatı olarak tanımlanan şiirde bir dizede dahi verilmek istenilen değer verilebilmektedir. Arif Nihat Asya'da şiirsellik gücünden faydalanarak vermek istediği değerleri şiir vasıtasıyla vermiştir.

Şair, değerlerin çoğunlukla ismini zikretmemiştir. Örneğin maziye özlem, vatan sevgisi, şehitlik, adalet gibi kavramların isimleri şiirde yer almaz ama şiire bakıldığında o değer işlendiği görülür. Şiirler yoluyla aktarılmak istenen değerler doğrudan değil de sezdirerek verilmiştir. Bu ise okuyucuyu rahatsız etmeden, sezdirerek okuyucunun değeri içselleştirmesini sağlamıştır.

Şair, şiirlerinde öksüz ve yetim büyümesi, ülkenin içinde bulunduğu durum, eşinden boşanması ve ikinci eşine sevgisi gibikendi yaşamından kesitler sunmuştur. Bu durum ise okuyucunun şairle tanışıklık kurmasını, bu vesileyle de anlatılan değerleri daha kolay içselleştirmesini sağlamıştır. Şair, oluşturmuş olduğu içselleştirmeye değerlerimize karşı duyarlılık oluşturmayı hedeflemiştir.

Tespit edilen değerler, milletimizin geleceği olan gençlerin yetişmesinde de önemlidir. Arif Nihat Asya değerleri yansıtan önemli bir rehberdir. Şairin şiirlerindeki değerler genç nesillerin yetişmesinde önemli bir yol gösterici niteliktedir. Şair, gençlerin ve tüm milletin öncelikli olarak dinine, bayrağına, vatanına, milletine, ecdadına ve ecdadın yaşayış şekline karşı duyarlı olması ve büyük hassasiyet göstermesi gerektiğini düşünerek şiirlerinde bu değerleri sezdirmiştir.

Arif Nihat Asya, şiirlerinde de görüldüğü gibi her daim birlik ve beraberliğin sağlanması düşüncesindedir. Ayrılığın üstesinden ancak dil, din, bayrak, kültür ve vatan gibi birleştirici değerlere sahip çıkılarak gelinilecektir. Milli ve manevi değerlerden başta din, dil, vatan ve bayrağımızdan taviz vermeden birlik ve beraberlik sürüp, huzur devam edecektir. Bunun idrak edilerek gelecek nesillere de aktarılmasını amaçlamıştır.

Vefalı olmak, bir insanlık gereğidir. Vatan uğruna canını feda etmiş olan ecdadımıza karşı her daim vefakâr olunmalıdır. Arif Nihat Asya, şiirleriyle de, yaşantısıyla da ecdadı hatırlayarak ve hatırlatarak bu durum için örnek teşkil etmiştir.

Arif Nihat Asya inançlı bir şairdir. İnsanın yaratılış gayesini bilip, kurtuluşun Allah'a iman etmekle mümkün olacağını anlatmıştır. Kişideki inancın kesin olması gereken değer ve şeksiz, şüphesiz teslimiyet olarak şiirlerine yansıtmıştır. Otuz üç yaşındayken Mevleviliğe temayül eden şair tasavvufi konulara da şiirlerinde geniş yer vermiştir.

Arif Nihat Asya'ya göre milletin yeniden şahlanarak harekete geçmesi ve milli beraberliğin daim olması için tarih şuurunun tam olarak ve doğru bir şekilde anlaşılması lazımdır. Bu milletin vatanına olan borcudur ve önemli değerlerimizdir. Şair, bu değere şiirlerinde genişçe yer vermiştir.

Paylaşıcılık, İslamiyet'in bir gereğidir. İnsanlar acıyı, üzüntüyü ne kadar paylaşırsa o kadar azalacak, sevinç ve mutluluğu ne kadar paylaşırsa o kadar artacaktır. Şairin şiirlerinde paylaşıcılık değerine de yer verilerek insanların paylaşıcılık duygularına hitap etmiştir.

Şair, bayrağına, vatanına, milletine, dinine sadık olan bir gençlik ile diğer devletlerarasında daha gelişmiş ve daha güçlü seviyeye gelinileceğinden umutlu olarak, gelecek nesil için ümit beslemektedir. Gençlerden ilim ve tarih bilinciyle bilinçlenip harekete geçmelerini beklemiştir.

Sonuç olarak Arif Nihat Asya, şiirlerinde Türk Milletine ait olan değerleri yansıtmıştır. Şair, inançlı, imanlı ve tarih şuuruna sahip olarak düşünce dünyasını milletin değerleri üzerine inşa etme tavsiyesinde bulunmaktadır. Biz ise bu değerleri tespit etmeye çalıştık, burada görülüyor ki şair bizleri geçmişten günümüze, dünü ve bugünüyle milli ve manevi değerlerimiz ışığında kendimizi sorgulayarak düşünmeye ve ilerlemeye davet etmektedir.

KAYNAKLAR

- AKALIN, Prof. Dr.Şükrü Halûk, “Arif Nihat Asya: Türkçenin Bayraklaşan Şairi Arif Nihat Asya”, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011.
- AKBAŞ, Oktay, “Türk Milli Eğitim Sisteminin Duyuşsal Amaçlarının ikinci kademedeki gerçekleşme Derecesinin Değerlendirilmesi”, (Gazi Üniversitesi Yayınlanmış Doktora Tezi),Ankara 2004.
- AKTAŞ, Prof. Dr. Şerif, “Arif Nihat Asya: Milli Romantik Duyuş Tarzı ve Arif Nihat Asya'nın Şiirleri”, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011.
- ASYA, Arif Nihat, “Bir Bayrak Rüzgâr Bekliyor”, Ötüken Yayınevi, İstanbul, 1975.
- ASYA, Arif Nihat, “Dualar ve Âminler”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976.
- ASYA, Arif Nihat, “Fatihler Ölmez ve Takvimler”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976.
- ASYA, Arif Nihat, “Kökler ve Dallar”, Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976.
- ASYA, Arif Nihat, “Ses ve Toprak”,Ötüken Yayınevi, İstanbul 1976.
- AYDIN, Mehmet Zeki, AKYOL, GÜRLER Şebnem, “Okulda Değerler Eğitimi Yöntemler - Etkinlikler – Kaynaklar”, Nobel Yayınları, Ankara, 2012.
- BAKİLER, Yavuz Bülent, “Arif Nihat Asya'nın İlk Evliliği” Babîâli Kültür Yayıncılığı:10, İstanbul 2001.
- BAKİLER, Yavuz Bülent, “Servet Asya Arif Nihat Asya'yı Anlatıyor” Hisar Dergisi, Ocak 1976.
- BAKİLER, Yavuz Bülent, “Servet Asya Arif Nihat Asya'yı Anlatıyor II” ,Hisar Dergisi, Şubat 1976.
- BAKİLER, Yavuz Bülent, “Arif Nihat Asya'nın Sevgi Mektupları”, Size Dergisi yayınları, İstanbul, 2003.
- BAKİLER, Yavuz Bülent,“Arif Nihat Asya'dan Dinlediklerim”, Töre Dergisi, Sayı:49, 1975.

- BANARLI Nihat Sami, “Altmış beşinci Yılda: Yahya Kemal Yaşarken”, İstanbul Fetih Cemiyeti Yahya Kemal Enstitüsü Neşriyatı:1, İstanbul 1959.
- BANARLI, Nihad Sami, “İman ve Yaşama Üslubu”, Kubbealtı Neşriyatı, İstanbul, 1986.
- BANARLI, Nihad Sami, “Resimli Türk Edebiyatı Tarihi C.1”, Milli Eğitim Bakanlığı, İstanbul, 1971.
- BİLGİN Nuri, “Sosyal Psikolojide Yöntem Ve Pratik Çalışmalar”, Sistem Yayıncılık, İstanbul 1995.
- BÖREKÇİ, Muhsine, “Dil-Edebiyat İlişkisi Bağlamında Arif Nihad Asya’nın Türkçesi: Destanca, Divanca ve Hakanca”, Türklük Bilimi Araştırmaları 2014, <<http://dergipark.gov.tr/tubar/issue/16966/177187>>
- ÇONGUR, H.Rıdvan, “Arif Nihat Asya: Arif Nihat Asya ve Şiiri, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011.
- “Değer Kuramı”, Türk Psikoloji Dergisi, İstanbul 2000.
- ERDEM, Ali Rıza, “Üniversite Kültüründe Önemli Bir Unsur: Değerler” Değerler Eğitimi Dergisi, 1- 4, İstanbul 2003.
- GÜNAY, Prof. Dr. Umay, Türkeş, “Arif Nihat Asya: Baba Dostumuz, Saygıdeğer Şairimiz”, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011.
- GÜNGÖR, Erol, “Değerler Psikolojisi Üzeride araştırmalar”, Ötüken Neşriyat, İstanbul 1993.
- IŞIK, İhsan, “Türkiye Yazarlar Ansiklopedisi”, Elvan Yayınları, Ankara 2002.
- Kalem Dergisi, Aralık-Ocak 1948/49.
- KAPLAN, Prof. Dr. Mehmet, “Arif Nihat Asya: Bayrak”, Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011.
- KARAKURT Deniz, “Türk Söylence Sözlüğü”, Türkiye 2011.
- KARAPINAR, Mustafa, “Arif Nihat Asya İle Bir Konuşma”, Töre Dergisi, Ekim 1972 den aktaran: Sadık Kemal Tural, Şahsiyetler ve Eserler, Ankara 1993.

- KOLCU, Ali İhsan, "Cumhuriyet Edebiyatı I Şiir", Salkımsöğüt Yayınevi, Erzurum 2008.
- KÖSOĞLU, Nevzat (edt.), "Arif Nihat Asya", Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011.
- KUMBASAR, Ezgi, "Muzaffer İzgü'nün Romanlarının Değerler Eğitimi Açısından İncelenmesi", Karadeniz Teknik Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi), Trabzon, 2011.
- OKAY, Orhan, "Büyük Türk Klâsikleri", Ötüken-Söğüt Yayını, C.14, İstanbul 2002.
- ORAKÇI, Cengizhan, "Arif Nihat Asya", Alternatif Yayınları, Ankara 2003.
- ÖNER, Sakin, "Arif Nihat Asya", Toker Yayınları, İstanbul 1979.
- ÖZARSLAN, Dr.Ersin, "Arif Nihat Asya, Arif Nihat Asya'nın Şiirlerinde Vatan Coğrafyası Kesitleri", Kültür ve Turizm Bakanlığı, Ankara, 2011.
- ÖZBAY, Murat, "Kültür Aktarımı Açısından Türkçe Öğretimi", Türk Dili, Sayı: 602,2002.
- ÖZDEMİR, Dr. Mehmet, "Arif Nihat Asya Kıbrıs'ta", Yeni Avrasya Yayınları, Ankara 2003.
- PARLATIR, Prof. Dr. İsmail, "Osmanlı Türkçesi Sözlüğü", Yargı Yayınevi, Ankara 2014.
- SEZGİN, Ertem ve KIZILÇELİK, Yaşar, "Açıklamalı Sosyoloji Terimler Sözlüğü", Atilla Kitabevi Ankara 1994.
- TURAL, Sadık Kemal, "Zamanın Elinden Tutmak", Ötüken Yayınları, İstanbul, 1982.
- "Türkçe Sözlük", TDK Yayınları, TTK Basımevi, Ankara, 1988.
- ULUSOY, Kadir, Dilmaç, Bülent, "Değerler Eğitimi", Pegem Akademi, Ankara, 2012.
- YAVUZ, Yusuf Şevki, "TDV İslam Ansiklopedisi", cilt:28, 2003.
- YAZIR, Elmalılı M.Hamdi, "Kur'ân-ı Kerîm", Aktif Dağıtım, İstanbul, 2012.

YILDIZ, Sadettin, “Arif Nihat Asya’nın Şiiri”,Doktora Tezi, Trakya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yeni Türk Edebiyatı Anabilim Dalı, Edirne 1994.

YILDIZ, Sadettin, “Arif Nihat Asya”, Kaynak Yayınları, İzmir, 2006.

YILDIZ, Sadettin, “Arif Nihat Asya’nın Şiir Dünyası”, MEB Yayınları, İstanbul 1997.

